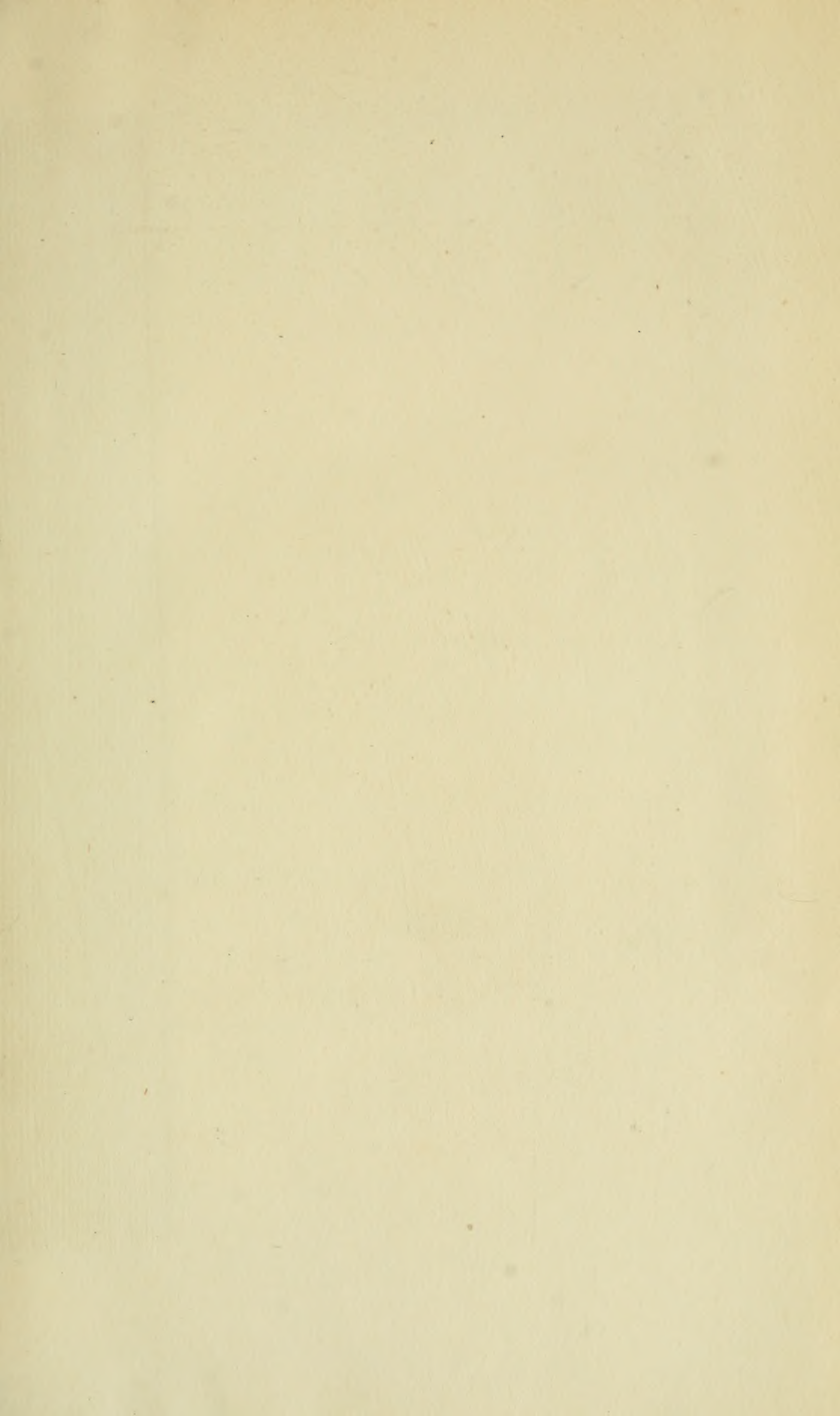

BOHUSLÄNSK
FISKERITIDSKRIFT.

UTGIFVEN

AF

AXEL VILH. LJUNGMAN.

N:o 61—64. Januari—December. 1893.

Innehåll:

Tillkännagifvande från Redaktionen.

Bohuslänsk Fiskeritidskrift utsänder härmed sin *tionde* årgång, hvars innehåll liksom de tvänne första årgångarnes och äfven den nästföregående årgången egnats hufvudsakligast åt behandlingen af *lagstiftningen* för hafsfisket och skärgårdssamhällena. Uti nästa årgång skola de offentliga åtgärder och inrättningar, som äro af nöden för de bohuslänska fiskarsamhällenas utveckling till den ekonomiska sjelfständighet, som allena förmår uppbära ett varaktigt välstånd och en högt stående fiskebedrift, åter utgöra vigtigaste föremålet för Redaktionens uppmärksamhet, på samma

gång äfven nämnda lagstiftning kommer att egnas en eller annan uppsats.

Då det ligger i Bohuslänsk Fiskeritidskrifts syfte att samla och genom offentliggörande både meddela åt samtiden och bevara åt efterverlden allt, som är af vigt för främjande af Bohusläns fiskerier och skärgård eller som är upplysande för dessas historia och utveckling; så vänder sig ock Redaktionen härmedels till allmänheten med anhållan att en hvar, som dertill är i tillfälle, benäget måtte till Redaktionen för samma ändamål insända 1:o) äldre handlingar, som lemna upplysningar om fiskerinäringens forna utöfning och betydelse, 2:o) domar, angående enskild eganderätt till fiske eller rörande fiskerinäringens utöfning och beskattning, 3:o) uppgifter, beträffande fiskens beredning till handelsvara och användning i hushållningen (fiskmatlagning m. m.), samt 4:o) upplysningar, angående fiskhandeln, fraktfarten å saltexport- och importhamnarne m. m. dylikt. — De emottagna handlingarna skola efter begagnandet i oskadadt skick återställas.

Redaktionens adress är:

Doktor Axel Vilh. Ljungman.

Varekil.

Tidskriften utlemnas endast till ledamöter af Föreningen till bohusländska fiskeriernas främjande, uti hvilken inträde kan vinnas genom insändande af den stadgade *årsafgiften* med **5 kr.** till Föreningens ordförande och skattmästare herr C. W. Collander (adr. Uddevalla) eller ock till Redaktionen.

BOHUSLÄNSK

FISKERITIDSKRIFT.

UTGIFVEN

AF

AXEL VILH. LJUNGMAN.

X.

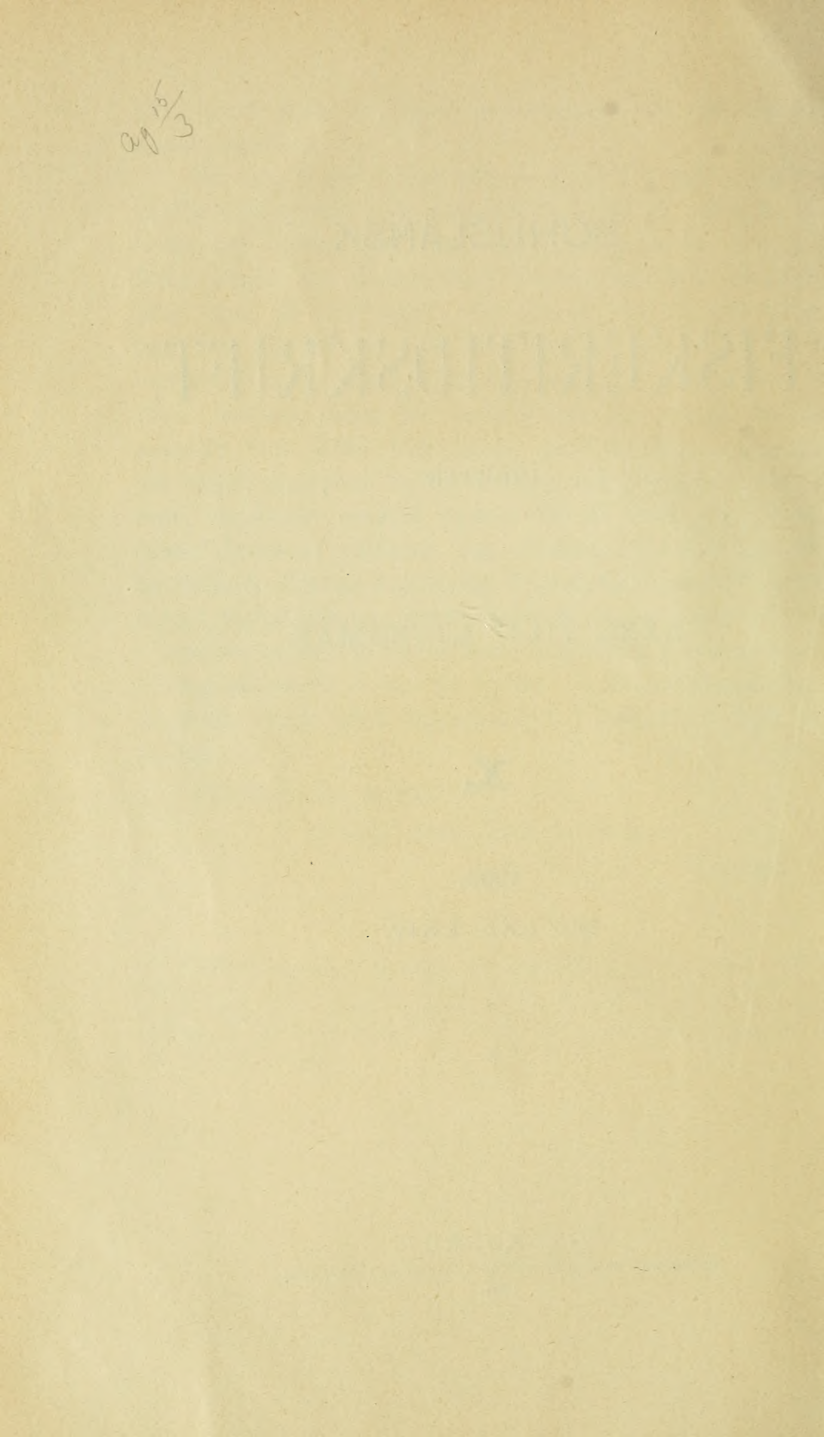
1893.

N:o LXI—LXIV.

GÖTEBORG.

GÖTEBORGS HANDELSTIDNINGS AKTIEBOLAGS TRYCKERI.

1894.

Innehållsförteckning:

Ordningsstadganden för bohuslänska skärgården.

Andra samlingen*).

Orosts och Tjörns fögderi.

I.

OSCAR etc. Vår ynnest etc.

Sedan, efter vederbörandes hörande, I genom utslag den 29 augusti 1892 dels förordnat, att hvad ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868 bestämde om stad äfven skulle i tillämpliga delar gälla för det till fiskeläget Skärhamn i Stenkyrka socken hörande område, som begränsades i norr och vester af saltsjön, i söder af hemmanet Nötsäters inegor samt i öster af en högre bergsträcka kallad Hamneberget, dels ock föreslagit vissa hufvudgrunder i afseende å tillämpningen inom ifrågavarande område af nämnda stadga;

hafven I uti underdånig skrifvelse den 25 nästlidne januari underställt Vår nådiga pröfning samma utslag, hvilket, enligt bifogadt bevis, blifvit den 18 september 1892 uppläst i Stenkyrka sockens kyrka och den 25 i samma månad i Klädesholmens och Rönnängs kapellförsamlingars kyrkor.

Då Vi nu i nåder låtit detta ärende Oss föredragas, hafve Vi funnit godt ej mindre gilla Edert ifrågavarande, icke öfverklagade beslut, att ordningsstadgan för rikets städer skall i tillämpliga delar gälla inom det i Edert ut-

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1886, sid. 172—176; 1888, sid. 275—295; 1892, sid. 208—256.

slag angifna område för fiskeläget Skärhamn, än äfven förordna, att följande hufvudgrunder skola gälla för bringande till verkställighet inom samma område af ordningsstadgan, nemligen:

att allt, som jemlikt nämnda stadga ankommer på stadsfullmäktige eller allmän rådstuga, skall inom ifrågavarande område tillkomma dess röstberättigade invånare vid allmänt sammanträde;

att hvad i ordningsstadgan är föreskrifvet om polismyndighet, magistrat eller i dess ställe tillsatt stadsstyrelse skall inom ifrågavarande område gälla för en särskild styrelse, hvilken skall utgöras af en af Eder förordnad ordningsman såsom ordförande samt fyra ledamöter, hvilke, jemte två suppleanter för dem, skola för fyra år i sänder utses af områdets röstberättigade invånare vid allmänt sammanträde; dock med iakttagande, *dels* att den befogenhet, som enligt 13 § af ordningsstadgan är polismyndighet tilllagd, skall tillkomma kronofogden i orten*), *dels* att styrelsen icke eger utöfva den rätt, som enligt 21 § af ordningsstadgan tillkommer magistrat att i vissa der afsedda fall utfärda nya, med bötesbestämmelser förenade ordningsföreskrifter, utan bör styrelsen, der behofvet af sådan föreskrift finnes vara så trängande, att det i 20 § af ordningsstadgan föreskrifna förfaringssätt skulle medföra vådlig tidsutdrägt, genast underställa frågan Edert bepröfvande, *dels ock* att styrelsen icke heller eger utöfva den polismyndighet i stad uti 22 § af ordningsstadgan tillerkända rätt att genom föreläggande af vite tillhålla den, som tredskas, att ställa sig en af samma myndighet gifven föreskrift till efterrättelse; samt

---

*) Detta helt *nya* undantag afser församlingsrättens inskränkande och en opåkallad minskning af styrelsens befogenhet, hvartill motsvarighet saknas i förordnandet om ordningsstadgans tillämpning å fiskeläget Klädesholmen. Jfr Ordningsstadganden för bohuslänska skärgården. Första samlingen. Göteborg 1892, sid. 12—13, 17—18. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift 1892, sid. 219—220, 224—225. *(Utg. anm.)*

att förseelser emot ordningsstadgan samt derpå grundade ordningsföreskrifter för området skola af allmän åklagare åtalas vid domstolen i orten;

och hafve Vi funnit godt uppdraga åt Eder att, med tillämpning af dessa hufvudgrunder, till efterrättelse utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet. Hvilket Eder till svar och efterrättelse samt vederbörandes förständigande i nåder meddelas. Stockholms slott den 17 februari 1893.

OSCAR.

V. L. Groll.

Till Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län, angående tillämpning af ordningsstadgan för rikets städer å fiskeläget Skärhamn.

II.

Konungens befallningshafvandes i Göteborgs och Bohus län utslag uppå den af riksdagsmannen doktor A. V. Ljungman i Lilldal och kronolänsmannen Johan Nordström i Hoga, efter uppdrag af Stenkyrka socken med Klädesholmens och Rönnängs kapeller, skriftligen gjorda ansökning, att, sedan Kongl. Maj:t i nådigt bref den 17 februari innevarande år förordnat, att ordningsstadgan för rikets städer skall i tillämpliga delar gälla för fiskeläget Skärhamn i Stenkyrka socken af Tjörns härad, samt bemyndigat Konungens befallningshafvande att med tillämpning af de faststälda hufvudgrunderna utfärda erforderliga bestämmelser i ämnet, Konungens befallningshafvande måtte fastställa bifogadt förslag till ordningsföreskrifter för Skärhamns fiskeläge; hvaröfver kronofogden

i Orosts och Tjörns fögderi blifvit hörd och sig yttrat; *gifvet Göteborg å Landskansliet den 25 juli 1893.*

Konungens befallningshafvande, som granskat det ingifna förslaget, finner skäligt till efterrättelse fastställa efterföljande

Ordningsföreskrifter för Skärhamns fiskeläge.

§ 1.

1. För handhafvandet af vissa, i det följande närmare angifna kommunala angelägenheter inom fiskeläget Skärhamn skall finnas en *styrelse*, hvilken utgöres af en utaf Konungens befallningshafvande förordnad *ordningsman* såsom ordförande samt fyra ledamöter, hvilke jemte två suppleanter för dem skola för fyra år i sänder utses af fiskelägets röstberättigade medlemmar å allmänt sammanträde. Halfva antalet ledamöter och suppleanter utträder dock efter lottning vid slutet af andra året ifrån det dessa ordningsföreskrifter vunnit tillämpning.

2. Styrelsen utser inom sig en *vice ordförande* att föra ordet, när ordföranden har förhinder. Äro både ordföranden och vice ordföranden hindrade att bevista sammanträde, utses ordförande för tillfället.

§ 2.

1. Styrelsen sammanträder å det ställe och å de tider, hon sjelf bestämmer, samt deremellan så ofta ordföranden det nödigt finner eller då minst halfva antalet af de utaf fiskeläget utsedde ledamöterne derom göra framställning; och gälle för öfrigt om styrelsens sammanträden, arbetssätt, befogenhet m. m. i tillämpliga delar hvad för kommunalnämnd finnes stadgadt.

2. Ordförande, ledamot eller till tjenstgöring kallad suppleant, som utan anmäldt, af styrelsen godkändt för-

hinder från styrelsesammanträde sig afhåller, skall till fiskelägets kassa erlägga vite med 2 kronor, och dubbelt så mycket om sammanträdet måste i anseende till de närvarandes fåtalighet inställas eller upplösas.

§ 3.

Styrelsen skall under ansvar, som för kommunalnämnd finnes stadgadt, handhafva förvaltningen af de medel, som för verkställigheten inom fiskeläget af bestämmelserna i ordningsstadgan för rikets städer i tillämpliga delar samt de på denna stadga grundade särskilda föreskrifter erfordras*), för hvilket ändamål styrelsen äfven eger att inom sig utse en *kassaförvaltare;* skolande styrelsen årligen, på sätt för kommuns debiterings-, uppbörds- och fyrktalslängder är föreskrifvet, uppgöra och till granskning för fiskelägets invånare framlägga förslag för det följande året öfver inkomster och utgifter samt den uppbörd, som för nämnda verkställighet erfordras**).

§ 4.

Hvarje år före utgången af september månad skall styrelsen till Stenkyrka, Klädesholmens och Rönnängs kommuns kommunalnämnd, hvilken verkställer debiteringen och uppbörden af de å allmänt sammanträde beslutade afgifterna tillsammans med öfriga utskylder till kommunen, aflemna uppbördsförslaget för det nästföljande året, sedan detsamma ändrats i öfverensstämmelse med hvad å allmänt sammanträde vid granskningen kan hafva beslutats; skolande till grund för debiteringen af dessa afgifter läg-

---

*) De medel, som äro af nöden för verkställigheten inom fiskeläget af helsovårdsstadgans föreskrifter, tillskjutas af kommunen och handhafvas af kommunalnämnden. Jfr §§ 14, 18 och 20 m. 3. *(Utg. anm.)*

**) För sistnämnda ändamål åligger det ock de nämnder, hvilke för vissa bestämda förvaltningsbestyr blifvit tillsatte, att till styrelsen före den 15 augusti ingifva sina specialförslag öfver utgifterna för det nästföljande året. Jfr förordn. om kommunalstyrelse på landet, § 62 m. 4. *(Utg. anm.)*

gas den för Stenkyrka, Klädesholmens och Rönnängs kommun gällande fyrktalslängd, hvaraf ett utdrag, innehållande samtlige de i längden upptagne personer, hvilke till fiskeläget erlägga utskylder, alltid bör finnas tillgängligt å det rum, hvarest allmänt sammanträde hålles*).

§ 5.

Handlingar, hvilka angå fiskeläget, skola förvaras hos styrelsens ordförande, som jemväl skall emottaga och i enlighet med styrelsens beslut besvara alla ankommande, till styrelsen ställda skrifvelser, hvilka jemte öfriga undfångne handlingar rörande fiskeläget skola af honom uppföras å en förteckning.

§ 6.

1. Till att granska styrelsens och andra vid allmänt sammanträde utsedde nämnders och beställningsmäns räkenskaper och förvaltning väljas å allmänt sammanträde tre *revisorer*, hvilke inom förelagd tid böra sin berättelse till styrelsens ordförande aflemna. Ordföranden åligger att öfver gjorda anmärkningar infordra vederbörandes förklaringar, hvarefter å det allmänna sammanträde, som eger rum i mars månad, bör beslutas huruvida anmärkning må förfalla eller laglig åtgärd för bevarande af fiskelägets rätt skall vidtagas.

2. Räkenskaperna skola för granskningen genom styrelsens försorg tillhandahållas revisorerne före den 1 februari**).

---

*) Skyldig att till fiskeläget erlägga utskylder är en hvar, hvilken i förhållande till fiskeläget intager samma ställning, som i förordningen om kommunalstyrelse på landet i §§ 57 och 60 angifves för den, hvilken är skyldig att till kommunens gemensamma utgifter lemna bidrag.

Om påföljd för till utskyld förpligtad person af uraktlåtenhet att vid granskningen å allmänt sammanträde af uppbördsförslaget framställa anmärkning m. m. gäller hvad i förordningen om kommunalstyrelse på landet i § 69 är föreskrifvet. *(Utg. anm.)*

**) Det åligger de nämnder, hvilke för särskilda förvaltningsbestyr blifvit tillsatte, att före den 15 januari hvarje år till styrelsen aflemna redovisning för de fiskelägets medel, desamme under nästföregående år

§ 7.

Inseendet öfver fiskelägets gator och allmänna platser samt bebyggande handhafves af fiskelägets styrelse, som bör noga tillse, ej blott att gator och allmänna platser befinnas i tillbörligt skick och att ny gata ej må utläggas till mindre bredd än åtta meter, utan äfven att tomterna icke så tätt bebyggas, att deraf följer olägenhet för sundheten eller särskild fara vid eldsvåda, samt att fördenskull hädanefter, då fullständig brandmur ej finnes, så kallad brandgata af minst fyra meters bredd bör lemnas obebygd mellan hvarje tomt; allt vid vite för den, som deremot bryter, af femtio till ett hundra kronor samt med skyldighet för den felande att inom af styrelsen förelagd tid rätta hvad som i strid häremot utförts.

§ 8.

För närmaste vården enligt särskild brandordning om fiskelägets brandväsende utses å allmänt sammanträde för fyra år i sänder dels en *brandbefälhafvare* med ställföreträdare, dels en *brandsynenämnd*, bestående, utom brandbefälhafvaren såsom ordförande och brandbefälhafvarens ställföreträdare såsom vice ordförande, af tre ledamöter med lika antal suppleanter. Af brandbefälhafvaren och hans ställföreträdare skall den ene efter lottning afträda från sin befattning vid slutet af andra året ifrån det dessa ordningsföreskrifter vunnit tillämpning samt af ledamöterne och suppleanterne likaledes en af hvardera vid slutet af hvartdera af de tre första åren ifrån nämnda tid.

§ 9.

1. Till att vaka öfver ordningen i fiskelägets hamn samt hålla hand öfver tillämpningen af den hamnordning, som framdeles kan varda faststäld till efterrättelse för

---

omhänderhaft (jmfr förordn. om kommunalstyrelse på landet, § 71 m. 2). Beträffande helsovårdsnämnden jemför i detta hänseende §§ 3, 14, 18 och 20 m. 3. *(Utg. anm.)*

fiskeläget, utses å allmänt sammanträde för fyra år i sänder dels en *hamnmästare* med ställföreträdare, dels en *hamnvårdsnämnd*, bestående, utom hamnmästaren och hans ställföreträdare, af tre ledamöter med lika antal suppleanter. Af hamnmästaren och hans ställföreträdare skall den ene efter lottning afträda från sin befattning vid slutet af andra året ifrån det dessa ordningsföreskrifter vunnit tilllämpning samt af ledamöterne och suppleanterne likaledes en af hvardera vid slutet af hvartdera af de tre första åren ifrån nämnda tid.

2. Hamnvårdsnämnden utser inom sig ordförande och vice ordförande för ett år i sänder. Äro både ordförande och vice ordförande hindrade att bevista sammanträde, utses ordförande för tillfället.

§ 10.

1. För handhafvandet af närmaste inseende öfver befattningen med allmänna helsovården inom fiskeläget utses å kommunalstämma med Stenkyrka, Klädesholmens och Rönnängs kommun en *helsovårdsnämnd*, bestående af tre ledamöter med lika antal suppleanter, valde för fyra år i sänder. En af ledamöterne och en af suppleanterne utträda dock efter lottning vid slutet af de tre första åren ifrån det dessa ordningsföreskrifter vunnit tillämpning; och åligger det ordföranden i fiskelägets styrelse att, när val af ledamot eller suppleant behöfver ega rum, derom göra framställning hos ordföranden i Stenkyrka, Klädesholmens och Rönnängs kommuns kommunalstämma.

2. Helsovårdsnämnden utser inom sig ordförande och vice ordförande för ett år i sänder. Äro begge hindrade att bevista sammanträde, utses ordförande för tillfället*).

---

*) I afseende på utgifter för helsovården å fiskeläget har helsovårdsnämnden att vända sig till Stenkyrka, Klädesholmens och Rönnängs kommuns kommunalnämnd och kommunalstämma men icke till fiskelägets styrelse eller allmänt sammanträde. Jfr §§ 3, 14 och 20 m. 3.

(Utg. anm.)

§ 11.

1. I afseende på vilkoren för valbarhet till ledamot eller suppleant i styrelse eller nämnd eller till revisor eller till beställningsman, äfvensom angående rättighet att afsäga sig sådant uppdrag, gäller hvad förordningen om kommunalstyrelse på landet i § 14 samt helsovårdsstadgan för riket i § 1, mom. 4 och 5, föreskrifva*).

2. Vid val af suppleanter bestämmes den ordning, i hvilken de skola inträda, vid öppen omröstning genom särskildt beslut, men vid sluten omröstning genom röstetalet. Vid lika röstetal skilje lotten.

3. Afgår ledamot eller suppleant i styrelse eller nämnd under tjenstgöringstiden, anställes fyllnadsval; och bör den sålunda valde tjenstgöra under den tid, som för den afgångne återstått.

§ 12.

Ärenden, som det enligt ordningsstadgan för rikets städer tillkommer polismyndighet, magistrat eller i dess ställe tillsatt stadsstyrelse att handlägga, skola behandlas af fiskelägets styrelse; dock med iakttagande, dels att den befogenhet, som enligt 13 § af ordningsstadgan är polismyndighet tillagd, skall tillkomma *kronofogden* i orten, dels att styrelsen icke eger utöfva den rätt, som enligt 21 § af ordningsstadgan tillkommer magistrat att i vissa der afsedda fall utfärda nya, med bötesbestämmelser förenade ordningsföreskrifter, utan bör styrelsen, der behofvet af sådan föreskrift finnes vara så trängande, att det i 20 § af ordningsstadgan föreskrifna förfaringssätt skulle medföra vådlig tidsutdrägt, genast underställa frågan Konungens befallningshafvandes bepröfvande, dels ock att styrelsen icke heller eger utöfva den polismyndighet uti 22 § af

---

*) Intet hinder finnes mot att till ledamot eller suppleant i nämnd utse ledamot eller suppleant i styrelsen, utan är tvärtom sådant val i flera fall särskildt lämpligt. *(Utg. anm.)*

ordningsstadgan tillerkända rätt att genom föreläggande af vite tillhålla den, som tredskas, att ställa sig en af samma myndighet gifven föreskrift till efterrättelse.

§ 13.

1. Åligganden, som enligt 24 § af helsovårdsstadgan för riket uti stad tillkomma magistrat, skola för fiskeläget fullgöras af *kronofogden* i orten.

2. Hvad i § 27 af helsovårdsstadgan finnes föreskrifvet om rätt för vederbörande *provinsialläkare* att, när kommunalnämnden på landet behandlar frågor om allmänna helso- och sjukvården, deltaga i öfverläggningarna men ej i besluten, äfvensom att för behandling af dylikt ärende påkalla kommunalnämndens sammanträde, skall lända till efterrättelse jemväl för fiskelägets helsovårdsnämnd, skolande i följd häraf sammanträde med helsovårdsnämnd, då sådant för behandling af helsovårds- eller sjukvårdsärende af ortens provinsialläkare påkallas, skyndsamt ega rum och denne i god tid erhålla underrättelse om tiden och stället för sammanträdet.

3. I den mon sådant kan erfordras för utöfvande af den helsovårdsnämnden tillkommande befattningen med sundhetspolisen inom fiskelägets område eller med tillsynen öfver ordningen derstädes, hvad helsovården angår, äfvensom för verkställande af nämndens beslut, eger nämnden att påkalla och erhålla handräckning af ortens *kronobetjening*, hvilken handräckning då skall skyndsamt lemnas; dock att kronobetjeningen dervid skall ega enahanda rätt att vägra verkställande af nämndens beslut, som enligt § 7 i helsovårdsstadgan tillkommer polisföreståndare i stad; börande kronobetjeningen ock sjelfmant vidtaga de åtgärder med anledning af helsovårdsstadgans föreskrifter, som kunna finnas nödiga och ligga inom hennes befogenhet.

§ 14.

Allt som jemlikt ordningsstadgan för rikets städer ankommer på stadsfullmäktige eller allmän rådstuga, skall tillkomma fiskelägets röstberättigade medlemmar å *allmänt sammanträde;* men hvad som jemlikt 1 § 2 mom. samt 5, 7 och 24 §§ i helsovårdsstadgan för riket ankommer på stadsfullmäktige eller allmän rådstuga, skall äfven för fiskeläget tillkomma Stenkyrka, Klädesholmens och Rönnängs kommuns kommunalstämma*).

§ 15.

Tre ordinarie allmänna sammanträden skola årligen hållas, nemligen ett i mars, då beslut fattas i anledning af den berättelse öfver granskningen af föregående årets räkenskaper och förvaltning, som de för samma granskning utsedde revisorerne hafva att aflemna, ett under senare hälften af september, då beslut fattas om utgifter för och uttaxeringar inom fiskeläget under kommande året, och ett i december, då val anställes till de befattningar inom fiskeläget, hvilka vid årets slut blifva lediga, äfvensom af revisorer**).

§ 16.

Vid allmänt sammanträde föres ordet af styrelsens ordförande eller, i händelse af förfall för honom, af styrelsens vice ordförande. Äro både ordförande och vice ordförande hindrade att närvara, ega de tillstädeskomne utse annan person att för tillfället föra ordet.

§ 17.

Vid allmänt sammanträde tillkommer att föra talan och utöfva rösträtt allenast de å kommunalstämma inom

---

*) Denna sistnämnda tillhör det ock att bevilja de för helsovården å fiskeläget behöfliga medlen, hvilka det icke åligger fiskeläget utan kommunen att betala. Jfr §§ 3, 18 och 20 m. 3. (Utg. anm.)

**) Extra allmänt sammanträde hålles, då styrelsen finner sådant nödigt eller vederbörlig myndighet för uppgifvet ändamål sådant äskar. (Utg. anm.)

Stenkyrka, Klädesholmens och Rönnängs kommun röstberättigade personer, hvilke det åligger att till fiskeläget erlägga utskylder och icke häfta för oguldna sådana, skolande rösterna beräknas efter den för nämnda kommun gällande fyrktalslängd i hvad den rör fiskeläget.

§ 18.

Vid allmänt sammanträde må till behandling företagas ofvan omförmälda ärenden, som afse verkställigheten i tillämpliga delar inom fiskeläget, på sätt och i den omfattning ofvan närmare angifvits, af bestämmelserna i ordningsstadgan för rikets städer; och gälle i öfrigt med hänsyn såväl till dylikt sammanträdes kungörande och befogenhet att ärenden till öfverläggning och beslut upptaga som till sättet och ordningen för ärendenas afgörande m. m. i tillämpliga delar hvad i berörda hänseende finnes stadgadt om kommunalstämma.

§ 19.

1. Den, som är missnöjd med af fiskelägets röstberättigade medlemmar å allmänt sammanträde fattadt beslut, ege att deröfver hos Konungens befallningshafvande anföra besvär i den ordning, som för klagan öfver kommunalstämmas beslut finnes stadgad.

2. Besvär öfver styrelsens beslut i frågor, som det, enligt hvad här ofvan är stadgadt, tillkommer styrelsen att pröfva och afgöra, må inom trettio dagar efter erhållen del af beslutet hos Konungens befallningshafvande anföras. Försummas det, må beslutet kunna gå i verkställighet.

§ 20.

1. Förseelse mot ordningsstadgan för rikets städer och helsovårdsstadgan för riket såväl som mot de på dessa stadgar grundade särskilda ordningar och föreskrifter skola af *allmän åklagare* åtalas vid domstolen i orten, och gälle i fråga om klagan öfver domstolens beslut i dessa mål, hvad i allmänhet angående besvär i brottmål är förordnadt.

2. Till böter och viten efter anförda stadgar, ordningar och föreskrifter må icke för förseelse dömas i det fall att å densamma följer straff enligt allmän lag*).

3. Böter och viten, hvilka med anledning af ordningsstadgans och de på ordningsstadgan grundade ordningars och föreskrifters bestämmelser ådömas, tillfalla fiskelägets kassa. Böter och viten med anledning af helsovårdsstadgans bestämmelser tillfalla Stenkyrka, Klädesholmens och Rönnängs kommuns kassa.

4. Saknas tillgång till fulla gäldandet af berörda böter och viten, skola de förvandlas enligt allmän lag.

Ofvanstående bestämmelser skola lända till efterrättelse från och med den 1 september 1893.

G. Snoilsky.

Henr. Westin.

---

*) Den som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse mot nämnda stadgar, ordningar och föreskrifter, samma förseelse fortsätter eller förnyar, skall, när han dertill varder lagligen förvunnen, fällas, för hvarje gång åtal emot honom egt rum, till de böter eller viten, som för förseelsen äro bestämda (Ordningsstadgan § 25. Helsovårdsstadgan § 39).
(Utg. anm.)

Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning under tionde året af Föreningens tillvaro.*)

1893.

Föreningen har under *tionde* året af sin tillvaro fortsatt sina sträfvanden att gagna bohuslänska fiskerinäringen. Föreningens **verksamhet** har emellertid liksom under de föregående åren varit begränsad af Föreningens ringa tillgångar, hvilka icke medgifvit att »anställa nödigt aflönta personer för utförandet af en väl behöflig verksamhet till fiskerinäringens förkofran eller lemna någon ersättning för sådant arbete, som för genomförandet af Föreningens syftemål är oumbärligt»; men Föreningen har dock förmått uträtta åtskilligt genom sina egna ledamöters frivilliga arbete. Af förekommen anledning får fördenskull än ytterligare framhållas, att Föreningens förtroende- eller embetsmän samt utgifvaren af Bohuslänsk Fiskeritidskrift *icke* uppburit något det ringaste arvode för sin verksamhet såsom sådane, hvadan anspråken å dem icke heller få vara för stora.

Föreningen har under det tilländalupna året liksom under de närmast föregående bland annat utverkat anslag till anställande af skotske undervisare i sillsaltning och har genom sina funktionärer tillhandagått dem med råd och upplysningar, som sådana önskat, o. s. v.

---

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 361—380; 1885, sid. 363—368; 1886, sid. 275—280; 1887, sid. 354—362; 1888, sid. 337 - 340; 1889, sid. 152—155; 1890, sid. 134—138; 1891, sid. 233—236; 1892, sid. 376—379.

Föreningens **ekonomi** är fortfarande inskränkt till samma helt små förhållanden som förut. Enligt den af Föreningens revisorer afgifna berättelsen öfver Föreningens ekonomiska förvaltning under tiden från och med den 1 september 1892 till och med den 31 augusti 1893 befans resultatet af denna förvaltning vara följande:

Föreningens egna medel:

Inkomster:

Behållning från förra räkenskapsåret	Kr.	1,087: 80	
Årsafgifter	»	140: —	
Räntor	»	42: 06	1,269: 86

Utgifter:

Åtskilliga omkostnader			45: 82
Behållning till nästa räkenskapsår		Kr.	1,224: 04.

Hushållningssällskapets anslag:

Inkomster:

Behållning från förra räkenskapsåret	Kr.	203: 64	
Anslag till Föreningen för 1893	»	1,000: —	1,203: 64
Anslag för anställande af skotske undervisare i sillsaltning:			
från staten	Kr.	2,500: —	
från hushållningssällskapet	»	1,000: —	3,500: —
Summa inkomster		Kr.	4,703: 64

Utgifter:

Anställning af skotske undervisare i sillsaltning	Kr.	2,687: —	

Återremitteradt öfver-
skott .... Kr. 813: — 3,500: —
Bohuslänsk Fiskeritidskrift........... 1,607: 57
Summa utgifter Kr. 5,107: 57

Föreningen har alltså förskotterat på kommande
års anslag från hushållningssällskapet..... Kr. 403: 93.
Summa *behållning* till nästa räkenskapsår Kr. 820: 11.

Föreningens *tillgångar:*
Innestående i Bohusläns Enskilda
Bank .... Kr. 845: 26

Föreningens *skulder:*
Förskott af Föreningens skattmästare » 25: 15
Tillgångar utöfver skulderna Kr. 820: 11.

Föreningens **arbetsafdelningar** och **styrelse** utgöras efter senaste val af följande ledamöter, nemligen:

Arbetsafdelningen för fiskfångst och fiskeredskap:
J. Peterson (Uddevalla), ordförande.
G. Hallgren (Gullholmen), vice ordförande.
N. Olsson (Glimsås, Kårehogen).

Arbetsafdelningen för fiskberedning och fiskhandel:
C. W. Collander (Uddevalla), ordförande.
A. Hagberg (Grundsund), vice ordförande.
A. Rydholm (Källviken, Uddevalla).

Arbetsafdelningen för fiskevård:
G. J. von Yhlen (Känsö, Styrsö), ordförande.
W. Gibson (Jonsered), vice ordförande.
A. H. A. Malm (Lysekil).

Arbetsafdelningen för fiskarevård och skärgårdens förkofran:

A. V. Ljungman (Lilldal, Varekil), ordförande.
J. N. Sanne (Uddevalla), vice ordförande.
S. Hedström (Varekil).

Ledamöter i styrelsen jemte de fyra arbetsafdelningarnes ordförander:

W. T. Lundgren (Strömstad).
J. N. Sanne (Uddevalla).
A. Hagberg (Grundsund).
A. H. A. Malm (Lysekil).
D. Thorburn (Uddevalla).

Suppleanter i styrelsen jemte arbetsafdelningarnes vice ordförander:

A. W. Rydholm (Uddevalla).
M. Jansson (Stenungssund).
G. Hallgren (Gullholmen).
S. Hedström (Varekil).
J. Collander (Uddevalla).

Inom Föreningens styrelse äro utsedde till ordförande och skattmästare herr C. W. Collander (Uddevalla), till vice ordförande herr J. N. Sanne (Uddevalla) och till sekreterare doktor A. V. Ljungman (Lilldal, Varekil).

Uddevalla i december 1893.

Axel Vilh. Ljungman.

Berättelse öfver Orosts och Tjörns Fiskeriförenings verksamhet under år 1893.*)

Föreningen har under det nu tillryggalagda året fortsatt sina sträfvanden att efter bästa förmåga bevaka bohusländska skärgårdsbefolkningens och fiskerinäringens intressen och har fördenskull bland annat vidtagit förberedande åtgärder för åstadkommande af ett mer omfattande försäkringsväsende i skärgården och för tillämpning å fiskelägena af gällande allmänna ordningsstadganden för rikets städer samt för hamnförbättringar m. m., som kan bidraga till utvecklingen af skärgårdens näringslif, och hon har genom sina funktionärer tillhandagått dem med råd och upplysningar, som för sådanas erhållande vändt sig till Föreningen.

Föreningen har äfven under det förflutna året fått från länets hushållningssällskap emottaga ett anslag af 1000 kronor, hvilket anslag blifvit användt till understödjande af uppförandet af en lämplig byggnad för den för telegraf- och telefonväsendet i skärgården så betydande stationen i Varekil och af försäkringsväsendets utveckling samt af undersökningar för hamnförbättringar m. fl. rent praktiska ändamål. Föreningens funktionärer hafva för sin verksamhet såsom sådane *icke* mottagit något det minsta arvode eller något slags ersättning.

Ellös i december 1893.

Axel Vilh. Ljungman.

---

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1889, sid. 156—177; 1890, sid. 130—156; 1891, sid. 237—250; 1892, sid. 380—384.

Bilagor.

I.

Till Konungen.

Enär E. K. M:ts befallningshafvande i Göteborg, uppå af oss ingifven ansökan om tillämpning å fiskeläget, hamn- och handelsplatsen Ellös i Orosts vestra härad af Göteborgs och Bohus län af såväl ordningsstadgan för rikets städer som helsovårdsstadgans bestämmelser för stad*), genom den 14 sistl. oktober afkunnadt utslag väl förordnat, att helsovårdsstadgans bestämmelser för stad i tillämpliga delar skola vara gällande för nämnda fiskeläge, men beträffande frågan om tillämpning å samma läge äfven af ordningsstadgan för rikets städer, utan anförande af något som helst skäl, förklarat sig hafva funnit att »dermed tills vidare bör anstå», och sedan detta utslag den 30 sistlidne oktober blifvit uti vederbörande kyrka uppläst; få vi härmed i djupaste underdånighet på nedan meddelade skäl anföra besvär öfver ifrågavarande utslag i hvad det afser uppskof med tillämpningen å Ellös jemväl af ordningsstadgan för rikets städer.

Ellös har efter en den mest omsorgsfulla utredning af länets landstings jernvägskomité befunnits särskildt lämpligt såsom ändpunkt vid hafvet för en jernväg från det inre landet, till hvars utförande länets landsting nyligen beviljat ett ansenligt bidrag**); men Ellös eger visserligen

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1892, sid. 381—384. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning under nionde året af Föreningens tillvaro. 1892. Göteborg 1892, sid. 6—9. *(Utg. anm.)*

**) Betänkande, angående den beslutade planen för Göteborgs och Bohus läns landstings verksamhet att befordra anläggandet af för Bohusläns utveckling oumbärliga jernvägar. Stockholm 1886, sid. 50—57, 66, 67—68, 76—77, 89—90. — Handlingar rörande åtgärder till samfärdselns förbättrande inom bohuslänska skärgården. Andra samlingen, forts., sid. 36—38; Fjerde saml., sid. 13—25; Femte saml., sid. 41—42; Åttonde saml., sid. 39—44, 50; Nionde saml., sid. 70, 73; Elfte saml.,

ännu icke den betydenhet att det liksom de största lägena inom häradet bör redan nu bilda en egen kommun för sig, fast det dock har en folkmängd, som öfverstiger eller är jemnstor med antalet invånare hos flera af rikets köpingar samt några och tjugu af rikets kommuner. Den mindre betydenheten utgör för öfrigt ett skäl för och icke emot ordningsstadgans tillämpning; ty vore betydenheten redan så stor att bildande af egen ny kommun vore behöfligt, då vore en sådan tillämpning mindre nödig, enär läget i sådant fall uti en egen kommunalstyrelse kunde erhålla hvad det nu söker ernå genom ordningsstadgan.

E. K. M:ts nådiga föreskrifter för rikets städer i ordningsstadgan d. 28 mars 1868 i § 30, i byggnadsstadgan d. 8 maj 1874 i § 50, i brandstadgan d. 8 maj 1874 i § 20 och i helsovårdsstadgan d. 25 sept. 1874 i § 26 innehålla med användning af alldeles samma ordalag förordnande om att hvarje särskild stadgas bestämmelser för stad skola »i tillämpliga delar gälla äfven för köping, hamn, fiskeläge och annat ställe med större sammanträngd befolkning», hvadan, om tillämpningen af den ena af dessa stadgars nämnda bestämmelser anses nödig, sådant äfven utgör ett bevis **för** behofvet och fördelen jemväl af de öfrigas tillämpning, dervid dock är att märka, det ordningsstadgans tillämpning till följd af sakens egen natur bör **föregå** de öfriga stadgarnes. Ordningsstadgans tilllämpning medför nemligen åt en plats af ifrågavarande beskaffenhet inrättandet af en laglig »municipalstyrelse» å stället, hvilken kan förbereda genomförandet af äfven de öfriga stadgarnes tillämpning, en omständighet som, i syn-

---

sid. 1—4; Tolfte saml., sid. 108—113, 116—119. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1885, sid. 203, 260—262; 1886, sid. 110, 144, 223—235; 1887, sid. 135—136, 343—344; 1888, sid. 134, 215—220, 226; 1889, sid. 70, 73; 1891, sid. 204—207, 212, 253—256; 1892, sid. 364—369, 372—375. *(Utg. anm.)*

nerhet då det gäller en plats, hvilken icke redan är egen kommun, ej får förbises.

Under föregående sillfiskeperioder egde de bohuslänska fiskelägena uti den allmänna hamnordningen för riket en lagstiftning för ordnandet af åtskilliga af sina angelägenheter, men sedan hamnordningen den 24 januari 1771 den 29 juni 1852 upphäfts, blef det en af uppgifterna för ordningsstadgan för rikets städer att, på sätt i kongl. förordn. den 8 maj 1874 angående hamnordningar närmare angifves, fylla den lucka i lagstiftningen för hamnar och fiskelägen, som derigenom uppkommit.

För traktens fiskerinäring och allmänna rörelse skulle det dessutom få en stor betydelse att erhålla en lokalmyndighet på platsen, som kunde vårda sig om dennas allmänna angelägenheter och draga försorg om lämpliga anordningar för både näringslifvet och rörelsen.

På grund af hvad sålunda i underdånighet anförts och med hänvisning till den i ursprungliga ansökningen lemnade motiveringen få vi alltså hemställa,

> det täcktes E. K. M:t, med ogillande af E. K. Maj:ts befallningshafvandes ifrågavarande utslag, i hvad det afser uppskof med tillämpningen af ordningsstadgans föreskrifter, i nåder förordna att äfven ordningsstadgan för rikets städer skall i tillämpliga delar vara gällande för fiskeläget Ellös i Orosts vestra härad.

Ellös i november 1892.

Underdånigst.

(Underskrifter).

II.

Till Konungen.

Sedan flere invånare å inom Morlanda kommun af Orosts vestra härad samt Göteborgs och Bohus län belägna fiskeläget, hamn- och handelsplatsen Ellös uti en den 1 september 1892 dagtecknad skrifvelse hos Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborg hemstält om förordnande derom att helsovårdsstadgans bestämmelser för stad samt ordningsstadgan för rikets städer i tillämpliga delar skola gälla för nämnda fiskeläge, hamn- och handelsplats, har samma befallningshafvande i resolution den 14 oktober 1892 bifallit ansökningen i hvad den afser helsovårdsstadgans bestämmelser för stad, men afslagit densamma i hvad den afser ordningsstadgan för rikets städer. Då nu öfver denna resolution i dess senare del af sökandena anförts underdåniga besvär, öfver hvilka Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande och kronobetjeningen i orten men icke Morlanda kommun på nådigste befallning afgifvit yttrande; så får samma kommun, för hvilken saken i fråga obestridligen är af stor betydelse, härmedelst i djupaste underdånighet hemställa.

det täcktes Eders Kongl. Maj:t, på grund af de uti såväl ansökningen som besvärsskriften anförda skälen, i nåder bifalla ofvan omförmälda ansökan.

Morlanda i juni 1893.

Underdånigst.

(Underskrift).

III.

Till Konungen.

Bland förhållanden af större betydelse för hafsfiskebedriftens upphjelpande intaga tvifvelsutan befintligheten och tillämpningen af goda ordningsstadganden för fiskelägena och deras hamnar en af de främsta rummen. Redan kort tid efter det Bohuslän blifvit svensk provins utfärdades fördenskull ock med insigt häraf den 10 mars 1669 en med anledning särskildt af bohuslänska sillfisket utarbetad »hamnerätt», hvilken senare öfversågs och den 1 mars 1726 i förbättrad form utgafs under benämningen »hamnordning» samt tillämpades ända till dess att den, efter en grundlig omarbetning af riksdagens ordinarie fiskeriutskott, kunde den 24 januari 1771 ersättas med den sista betydligt förbättrade och tillökta allmänna hamnordningen för riket. Denna innehöll icke blott bestämmelser om förordnandet af en egen myndighet å fiskelägena, nemligen »hamnfogden och bisittarne i hamnrätten», utan äfven i 3 kap. §§ 5, 7—9 och 11 bestämmelser om brandsyn, byggnadsordning och andra ordningsföreskrifter m. m., som ansågs vara af nöden för god ordnings vidmakthållande å fiskelägena med till dem hörande hamnar. Att denna hamnordnings stora betydelse för fiskelägena icke underskattades synes deraf att riksdagen den 15 februari 1851 anhöll, det samma hamnordning måtte öfverses och förbättras. Ett förslag till ny förordning om hvad som med hänsyn till »upprätthållande af god ordning i fiskelägen och deras hamnar bör iakttagas», utarbetades ock med anledning deraf i Kongl. Civildepartementet, men detta för öfrigt långt ifrån tillfredsställande förslag ledde ej till annan åtgärd, än att 1771 års hamnordning blef genom utfärdandet af fiskeristadgan den 29 juni 1852 upphäfd och tills vidare i någon mon nödtorftligen ersatt genom denna stadgas 45 §.

Senare har emellertid en synnerligt värdefull ersättning för hamnordningens ifrågavarande föreskrifter beredts fiskelägena genom utfärdandet af ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868, förordningen angående hamnordningar och andra ordningsföreskrifter för allmänna hamnarne i riket den 8 maj 1874, byggnads- och brandstadgarne för rikets städer den 8 maj 1874 samt helsovårdsstadgan för riket den 25 september 1874, af hvilka författningar ordningsstadgan i § 30, byggnadsstadgan i § 50, brandstadgan i § 20 och helsovårdsstadgan i § 26 innehålla föreskrift om att hvad i dem »är föreskrifvet om stad, gäller äfven om köping, hamn, fiskeläge och annat ställe med större sammanträngd befolkning, då Kongl. Maj:ts befallningshafvande efter vederbörandes hörande sådant förordnar genom beslut, som skall Kongl. Maj:ts pröfning underställas», under det att förordningen om hamnordningar hänvisar till ordningsstadgan för rikets städer, »utöfver» hvars bestämmelser den bereder möjligheten att erhålla fastställelse af särskild hamnordning.

Af dessa stadgar är ordningsstadgan den för fiskelägena öfver hufvud taget vigtigaste, enär den förskaffar dessa en egen myndighet på platsen och möjliggör utverkandet af hamnordning och särskilda ordningsföreskrifter, på samma gång ordningsstadgans tillämpning banar väg för de öfriga stadgarnes. Af dessa kräfver nemligen särskildt byggnadsstadgans genomförande redan ordnade förhållanden och en ej ringa utveckling af det kommunala lifvet på platsen, hvilket, der fiskeläge ej är egen kommun, knappast står att vinna annat än genom ordningsstadgans föregående tillämpning.

Näst ordningsstadgan torde i afseende på genomförbarheten och betydelsen för fiskarsamhällenas hushållning komma brandstadgan.

Det ligger vid dessa stadgars och särskildt ordningsstadgans tillämpning stor vigt uppå att densamma får taga

sin början så *tidigt* som möjligt och helst redan innan olägenheterna af oordnade förhållanden hunnit att allt för starkt framträda och göra sig gällande. Tillämpningen bör derför begynna redan medan fiskelägena äro smärre, så snart de visa tendens till rask utveckling, och ej först då det i väsentlig mon är *för sent* att vinna det i främsta rummet med densamma åsyftade resultatet eller en allt igenom god ordning å lägena. Det ofvan nämnda i Kgl. Civildepartementet uppgjorda förslaget till förordning om hvad för god ordnings upprätthållande i fiskelägen och deras hamnar bör iakttagas afsåg fördenskull äfven förordningens tillämpning å ett fiskeläge redan så snart det räknade *tio* hushåll, hvilket dock väl bör anses vara att gå väl långt i fråga om dylik lagstiftnings genomförande.

Området för stadgarnes tillämpning bör i följd af sakens natur bestämmas med hänsyn till framdeles möjligen nödig utvidgning af fiskeläget, såsom äfven skett i liknande fall i andra län, och ej inskränkas blott till den redan tätt eller till och med allt för tätt bebygda platsen.

För bohuslänska skärgården har försummandet af dessa stadgars tidiga tillämpning medfört ofantliga olägenheter och det icke blott med hänsyn till saknaden af en egen kommunal myndighet å alla de talrika fiskelägen, som icke äro egna kommuner, utan äfven med hänsyn till ett allt för tätt och oregelbundet bebyggande, hvilket medför vådor för både sundheten och säkerheten mot eldsvådor, samt till saknaden af ett ordnadt eldsläckningsväsende, egna hamnordningar m. m. Allra största delen af de bohuslänska fiskelägenas hus är oassurerad mot brandskada och kan för byggnadssättets skull ej erhålla sådan assurans, nödiga hamnförbättringar måste åsidosättas, m. m. liknande. Dessa olägenheter ökas år efter år med häpnadsväckande fart, och mången skärgårdsbo motser äfven med anledning af dem framtiden med oro och bekymmer.

Hos Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet har redan för sju år sedan, om än förgäfves, gjorts hemställan om åtgärders vidtagande för ifrågavarande stadgars genomförande i tillämpliga delar å fiskelägena *), och i år har förste provinsialläkaren i länet uti sin årsberättelse framhållit, huru det »vore önskligt om för alla platser, der helsovårdsstadgans bestämmelser för rikets städer tilllämpas, äfven ordningsstadgan kunde blifva gällande jemte lämplig byggnads- och brandstadga» **).

På grund af hvad sålunda anförts och med hänvisning till bifogade ansökan i ämnet till Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet den 30 juni 1886 (Bil. A, sid. 9—13) får Orosts och Tjörns Fiskeriförening härmed i djupaste underdånighet hemställa,

det täcktes Eders Kongl. Maj:t i nåder anbefalla sin befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län att vidtaga nödiga åtgärder för det snara genomförandet i tillämpliga delar af ordningsstadgan och brandstadgan för rikets städer å fiskelägena i bohuslänska skärgården.

Ellös den 6 november 1893.

Underdånigst.

Orosts och Tjörns Fiskeriförening.

(Underskrifter).

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1886, sid. 172—176. — Oafgjorda petitioner rörande bohusländska skärgården och hafsfisket. Göteborg 1886, sid. 9—13. *(Utg. anm.)*

**) (Nilsson J.,) Förste provinsialläkarens årsberättelse öfver helso- och sjukvården inom Göteborgs och Bohus län år 1892. Göteborg 1893, sid 31. *(Utg. anm.)*

Bil. A.

Till Konungens befallningshafvande öfver Göteborgs och Bohus län.

Bland omständigheter inom bohuslänska skärgården, som för en utveckling af denne till det bättre oundgängligen påkalla den styrande maktens kraftfulla ingrepp, torde det nödtorftiga ordnandet af förhållandena med hänsyn till ytterligare bebyggande, brandväsen m. m. tvifvelsutan vara om ej det allra vigtigaste så åtminstone det för närvarande mest trängande, i synnerhet som de befintliga olägenheterna oafbrutet tilltaga, efter att redan förut hafva genom föregående långvariga försummelser och förbiseenden nått en den mest betänkliga höjd. För framåtskridandet till ett högre näringslif inom skärgården är nemligen rent af oumbärligt, att särskildt fiskarbefolkningen till följd af sjelfva den riktning, som från det offentligas sida genom kloka åtgärder utan något olagligt tvång gifves utvecklingen, allt mer samlas uti sådana välordnade skärgårdssamhällen, som tydligen visa en tendens att så småningom växa ut till lifskraftiga köpingar eller småstäder och som erbjuda möjligheten af den nödiga samverkan mellan en, på sätt i städerna eger rum, samlad befolkning, hvars kraft att föra både skärgårdsnäringarne och de samhällen, i hvilken den lefver, framåt ökas i den mon samma befolknings både antal, välmåga och samhällsanda tilltager genom införandet af bättre ordning och beredandet af vidgad näringsverksamhet. Granskar man i motsvarande fall förhållandena i utlandet, skall man ock finna, att såväl Hollands som Storbritanniens och Norra Amerikas Förenta Staters hafsfiskerier i väsentligaste mon hafva fiskarbefolkningens samlande och skärgårdsnäringarnas koncentrerande i lifliga, välordnade stadssamhällen att tacka för sin höga utveckling och sina stora fram-

steg i så många hänseenden framför våra fiskerier under särskildt de senaste årtiondena, då de så högeligen förbättrade samfärdselsförhållandena ytterligare ökat den välgörande inflytelsen af en sådan fiskebedriftens koncentrering. En allt för stor splittring åter af både befolkning och krafter utgör deremot tydligen en af den bohuslänska skärgårdens största svagheter, som kräfver att göras till föremål för kraftiga försök till afhjelpande eller miskande i någon mon åtminstone*).

Vigten af införandet af en god ordning å fiskelägena har ej heller förbisetts af vare sig regering eller riksdag, och uti byggnads- och brand-stadgarne för rikets städer af den 8 Maj 1874 förordnas äfven att hvad i dem »är föreskrifvet om stad» skall »gälla i tillämpliga delar äfven för köping, så ock för hamn, fiskeläge och annat ställe med större sammanträngd befolkning,» och flerstädes i riket hafva ock såväl nämnda stadgar som ordningsstadgan för rikets städer bringats till tillämpning i fråga om platser, som på intet vis deraf varit i större behof än alla de mer betydande bohuslänska fiskelägena. Det torde ock vara öfverflödigt, att utförligare påvisa, att den **skada,** som obestridligen tillfogats skärgården

---

*) Jfr Ljungman, A. V., Om offentliga åtgärder med hänsyn till det rika bohuslänska sillfisket. Göteborg 1882, sid. 30—31, 33. — Bohusläns hafsfiske och dess framtid. Göteborg 1882, sid. 27. — Anteckningar rörande sillsaltning, sillvrakning och sillhandel. Uddevalla 1883, sid. 20, 95. — Nationalekonomiska Föreningens förhandlingar 1884, sid. 31—32; 1889, sid. 40—44. — Betänkande, angående den beslutade planen för Göteborgs och Bohus läns landstings verksamhet att befordra anläggandet af för Bohusläns utveckling oumbärliga jernvägar. Stockholm 1886, sid. 28—29. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning för 1889, sid. 6—7, 17, 25; för 1890, sid. 22; för 1892, sid. 6—9. — Upplysningar och handlingar rörande svenska fiskerinäringens och särskildt bohuslänska hafsfiskets understöd och administration. I. Göteborg 1891, sid. 193—194, 201—203, 205. — Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1886, sid. 172—176; 1887, sid 342, 346—347; 1889, sid. 27—28, 55—57, 104—106, 149—151, 157—158, 168, 176; 1890, sid. 33, 41, 155; 1891, sid. 193—194, 201—203, 205; 1892, sid. 381—384. *(Utg. anm.)*

genom ett fullständigt planlöst bebyggande af fiskelägena, äfven efter det nämnda byggnadsstadga hade bort i nödig omfattning tillämpas, d. v. s. från och med början af 1875, är synnerligt stor och att de svårigheter, som nu te sig för åstadkommandet af en tillfredsställande ordning, äro ofantligt mycket större, än de voro för ett årtionde sedan. En ganska liflig byggnadsverksamhet har nemligen egt rum i skärgården under särskildt det senaste årtiondet. Under denna tid fans ock uti länets Hushållningssällskaps rika tillgångar en möjlighet, som nu ej mer finnes till, att lätt nog erhålla nödiga medel för uppgörandet af byggnadsplaner för fiskelägena, ett förhållande som är så mycket mer att beklaga som fiskarbefolkningen i de flesta fallen åtminstone är allt för litet välmående för att sjelf kunna bekosta det i detta hänseende nödiga. Någon annan utväg, än att detta bestrides med anslag af allmänna medel, finnes sålunda synbarligen icke nu mer att tillgripa.

Ej blott genomförandet »i tillämpliga delar» af byggnads-, brand- och ordnings-stadgarne för rikets städer är af nöden, utan i flera fall äfven beredandet af lämpliga byggnadsplatser i enlighet med bestämmelserna uti 44 § af fiskeristadgan den 29 juni 1852, hvilka bestämmelser för närvarande äro, hvad Bohuslän åtminstone vidkommer, faktiskt gjorda kraftlösa genom öfverlemnandet af samtliga något värde egande kronoholmar till lotsverket. Genom äldre kungliga förordningar och skrifvelser (jfr kgl. förordn. den 17 mars 1724, kgl. kungör. den 8 sept. 1752, kgl. skrifv. d. 27 juli 1762 och kgl. allm. stadgan och ordn. f. rikets hafs-, skär-, ström- och insjö-fiske den 14 nov. 1766, kap. 1, § 12) hafva den nuvarande fiskarbefolkningens förfäder inbjudits att bosätta sig å kronans holmar i bohuslänska skärgården, under löfte att der fritt få bygga och bo samt utöfva sin näring, ett löfte som väl skenbart qvarstår äfven i nu gällande fiskeristadga, men

som redan under den tid af största nöd och elände, som inträdde efter förra sillfiskeperiodens upphörande med vintern 1808—09, såsom nyss nämnts, faktiskt omintetgjordes. Härigenom har emellertid en ej obetydlig olägenhet vållats för skärgårdens utveckling, — — — — — — — — — — — -- — — — Det föga betydande värde, de för bebyggande tjenliga kronoholmarne i bohuslänska skärgården i verkligheten ega för lotsverket, synes böra underlätta den önskliga öfverlåtelsen af dem åt fiskarbefolkningen till främjande af en för riket så vigtig näring som hafsfisket, då Riksdagen säkerligen icke skall neka att, om sådant visas vara af behofvet påkalladt, bevilja skälig ersättning åt lotsverket.

En ej mindre svårighet, som kräfver mycken omtänksamhet att såsom sig bör ordna, är förhållandena å de på enskildes egor bygda fiskelägena med hänsyn till befolkningens betryggande mot framtida prejerier och beredandet af den för en kraftigare utveckling nödiga säkerheten. Ju längre en vederbörligen fastständ öfverenskommelse mellan jordegarne och fiskarbefolkningen uppskjutes, ju mer ökas ock vanskligheterna att åstadkomma en sådan, och ju mer hindras äfven det önskliga framåtskridandet.

Att samtliga ofvan omförmälda förhållanden vunnit en ökad betydelse genom det med vintern 1877—78 ånyo »yppade ymniga sillfisket» samt de af detta härrörande utsigterna till en betydligt ökad näringsverksamhet och en starkare tillväxt af befolkningen, torde ej behöfva särskildt uppvisas, då det ju, till följd af erfarenheten från föregående fiskeperioder, är tillräckligt kändt.

På grund af hvad sålunda anförts, får jag alltså vördsammast hemställa,

att Konungens befallningshafvande måtte vidtaga nödiga åtgärder *dels* för genomförandet i tillämpliga delar af byggnads-, brand- och ordnings-stadgarne för rikets städer å fiskelägen och andra

platser med större sammanträngd befolkning i bohuslänska skärgården, *dels* för upplåtandet åt fiskarbefolkningen till fritt bebyggande efter fastständ plan af sådana för ändamålet tjenliga kronoholmar, som nu innehafvas af kongl. lotsverket, *dels ock* för ordnandet på ett så vidt möjligt tillfredsställande sätt af förhållandena mellan jordegarne och fiskarbefolkningen å de fiskelägen, som äro bygda på enskilde personers egor.

Tjörn den 30 juni 1886.

AXEL VILH. LJUNGMAN.
Riksdagsman för Orosts och Tjörns häraders domsaga.

IV.

Till Konungen.

Sedan Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Göteborg, med anledning af en af oss undertecknade i september månad förra året ingifven ansökan om tillämpning å fiskeläget, hamn- och handelsplatsen Ellös i Orosts vestra härad af Göteborgs och Bohus län utaf såväl ordningsstadgan för rikets städer som helsovårdsstadgans bestämmelser för stad *), den 14 oktober samma år förordnat, att helsovårdsstadgans bestämmelser för stad i tilllämpliga delar skola vara gällande för nämnda fiskeläge, hamn- och handelsplats, men utan anförande af några verkliga skäl förklarat, att med tillämpningen af ordnings-

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1892, sid. 381—384. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning under nionde året af Föreningens tillvaro. 1892. Göteborg 1892, sid. 6—9. *(Utg. anm.)*

stadgan för rikets städer »tills vidare bör anstå», och sedan vi i underdånighet deröfver anfört besvär med hemställan att äfven sistnämnda stadga måtte nådigst förordnas skola i tillämpliga delar vara gällande för samma fiskeläge samt Morlanda kommun i särskild underdånig ansökan i denna hemställan instämt; så har Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande, till hvars handläggning målet genom nådigt bref den 21 sistlidne juli återförvisats, uti utslag den 18 sistlidne oktober, under förmenande att det »blifvit ådagalagdt, att i Ellös icke funnes någon sammanträngd befolkning samt anledning icke förekomme till antagande deraf att i närmaste framtiden detta förhållande komme att undergå någon afsevärd förändring», förklarat sig sakna skäl att »meddela förordnande om tillämpning derstädes af ordningsstadgan för rikets städer», hvilket utslag den 5 dennes blifvit uti Morlanda kyrka uppläst.

Öfver detta Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes utslag få undertecknade, å platsen boende, härmed i djupaste underdånighet på nedan anförda skäl ingifva besvär med hemställan om nådigt bifall till den ursprungliga, af Morlanda kommun senare understödda ansökan.

Enär Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande nu stödjer sitt utslag blott och bart derpå att kronofogden i orten, som dock tillstyrkt ansökan, i sitt yttrande förklarat, »att den nu befintliga befolkningen icke bodde sammanträngd» å fiskeläget i fråga, synes oss verkligt skäl för utslagets beslut saknas; ty det anförda är ju uppenbarligen intet annat än ett väl långsökt svepskäl. Svårt för att icke säga omöjligt är det nemligen att i liknande fall säga, när en befolkning är »sammanträngd» eller icke. Förhållandet med Ellös i afseende härpå är, såsom redan i första ansökan framhållits, att det eger öfver femtio boningshus, af hvilka de allra flesta jemte salterier, magasin, brädupplag m. m. ligga vid hamnen å hemmanen Vestra Slätthults och Glimsås' egor, under det att den öfriga för

bebyggande lämpliga delen af det genom vatten och bergsträckningar helt naturligt begränsade området ännu är mycket litet bebygdt, så att man endast med hänsyn till den förra delen kan tala om att platsen är tätt bebygd och har »sammanträngd» befolkning. Ehuru sålunda boningshusen nere vid hamnen jemte öfriga der befintliga byggnader mestadels ligga tätare än önskligt vore, så kan dock ej förnekas, att olägenheterna af för talrika byggnaders oregelbundna hopande der ännu långt ifrån nått samma betänkliga höjd som å t. ex. Gullholmen och öfriga egna kommuner utgörande fiskelägen inom häradet. Det är emellertid i hög grad af behofvet påkalladt, att ett dylikt tätt hopande af byggnader i tid förekommes genom ordningsstadgans och senare äfven byggnadsstadgans tilllämpning; ty folkmängden och bebyggandet hafva under de senaste åren varit i så starkt tilltagande å Ellös att en fördubbling med skäl kan väntas ega rum under nästa årtionde, hvarföre åtgärder i tid böra företagas till förekommande af större olägenheter, hvilka det eljes blifver för sent att afhjelpa genom blott föreskrifter.

Ett ytterligare skäl, som bör stödja vår underdåniga ansökan, är den redan mycket betydliga, allt mer till följd af belägenheten och de nya kommunikationslederna sig ökande rörelsen å stället såsom ångbåtsstation, hamn- och handelsplats samt hufvudort för utbytet mellan skärgårdens och det inre Orost-landets produkter med ortens enda månadsmarknad o. s. v.

Då slutligen Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande redan förordnat, att helsovårdsstadgans bestämmelser för stad skola i tillämpliga delar vara gällande för Ellös med tillräknade område, så utgör detta förhållande redan för sig tillräckligt skäl för samma förordnande äfven i fråga om ordningsstadgan för rikets städer, hvars genomförande till följd af sakens natur tydligen bör gå före de öfriga stadgarnes. Förste provinsialläkaren i länet har ock uti

sin årsberättelse för 1892 framhållit, hur det »vore önskligt, om för alla platser, der helsovårdsstadgans bestämmelser för rikets städer tillämpas, äfven ordningsstadgan kunde blifva gällande jemte lämplig byggnads- och brandstadga», hvadan äfven ur sundhetens synpunkt vår underdåniga ansökan måste hållas för väl motiverad*).

På grund af hvad sålunda anförts och med hänvisning såväl till våra båda äldre ansökningar i ämnet och Morlanda kommunalstämmas underdåniga hemställan om nådigt bifall till dem**), som äfven till Orosts och Tjörns Fiskeriförenings utförligare motiverade underdåniga ansökan om vidtagande af åtgärder för tillämpningen å fiskelägena i bohuslänska skärgården af ordningsstadgan och brandstadgan för rikets städer***) få vi alltså i djupaste underdånighet hemställa,

det täcktes Eders Kongl. Maj:t, med ogillande af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvandes ifrågavarande utslag, i nåder förordna, att äfven ordningsstadgan för rikets städer skall i tillämpliga delar vara gällande för fiskeläget Ellös i Orosts vestra härad.

Ellös i november 1893.

Underdånigst.
(Underskrifter).

---

*) (Nilsson, J.,) Förste provinsialläkarens årsberättelse öfver helso- och sjukvården inom Göteborgs och Bohus län år 1892. Göteborg 1893, sid 31. *(Utg. anm.)*

**) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1892, sid. 381—384; 1893 sid. 19—22. *(Utg. anm.)*

***) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1886, sid. 172—176; 1893, sid. 23—31. *(Utg. anm.)*

Göteborgs och Bohus läns Fiskareförening.

1892—1893 *).

Undertecknade, vid bolagsstämma med Göteborgs och Bohus läns Fiskareförening utsedde att granska föreningens räkenskaper och förvaltning under 1892, få häröfver afgifva följande

revisionsberättelse:

Under året hafva uti föreningen varit försäkrade 95 större och mindre fiskefartyg till ett värde af	Kr.	320,813: 25.
dessas redskap till	»	142,498: 35.
Summa försäkringsvärde	Kr.	463,311: 60.

Inkomster:

Behållning från 1891	Kr.	16,841: 77	
Anslag ur Fonden till förbättring af länets skärgårds- och kustallmoges ställning	»	350: —	
Inträdesafgifter	»	926: 67	
Räntor	»	774: 13	18,892: 57.

Utgifter:

Förvaltningskostnader	Kr.	1,627: 82	
Reservfond........................	»	17,264: 75	18,892: 57.

Af *reservfonden*........................ Kr. 17,264: 75.

äro plaserade:

Genom utlemnade lån till fiskare och derå upplupne räntor........................	Kr.	13,494: 83

---

*) Jfr Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1891, sid. 230—232; 1892, sid. 195—198.

Å deposition i Bohusläns enskilda bank .... kr. 3.600: —
Obetalte inträdesafgifter .... » 33: 22
Kassabehållning .... » 136: 70 17,264: 75.

Inom föreningen, som synes allt mer och mer utveckla sig, hafva under året icke några förluster inträffat.

Då räkenskaperna blifvit förda med vanlig noggrannhet, utgifter så väl som inkomster med allegater styrkta och föreningens medel enligt vårt förmenande på ett betryggande sätt plaserade, få vi, med vitsordande af styrelsens och tjenstemännens osparda nit för föreningens framgång, tillstyrka tacksam ansvarsfrihet för det år, revisonen omfattar.

Lysekil den 3 maj 1893.

J. E. Billström. Niclas Olsson.
P. F. Landelius.

På grund af Landshöfdinge-embetets förordnande uti skrifvelse den 29 nästlidne april, har jag, såsom Konungens befallningshafvandes ombud, deltagit uti förutnämnde revision, utan att hafva funnit någon anledning till anmärkning emot föreningens räkenskaper för det år, desamma omfatta.

Som ofvan:
N. J. Nielsen.

Föreningens **styrelse** har från och med början af år 1891 utgjorts af:

ordinarie ledamöter:

A. V. Ljungman (Lilldal, Varekil), ordförande.
A. Gullbring (Noleröd, Torslanda), vice ordförande.
A. Hagberg (Grundsund).
L. Th. Wessberg (Kärringön).
F. Carlson (Lysekil).

suppleanter:

G. Hallgren (Gullholmen).
P. A. Berntsson (Smögen).
B. Söderberg (Kärringön).

Såsom föreningens **embetsmän** hafva under år 1893 tjenstgjort:

i egenskap af kamrerare:

F. Carlson (Lysekil).

i egenskap af besigtningsmän:

för 2 distriktet: A. J. Kristensson (Ropekullen, Rönnäng).
J. Rafstedt (Ellingseröd, Hoga).
» 3 » J. S. Edström (Mollösund).
E. A. Söderström (Kärringön).
A. A. Halldin (Grundsund).
» 4 » A. Schiller (Norra Grundsund, Lyse).
J. Hansson (Grafvarne).
» 6 » C. A. Kjellman (Strömstad).

I föreningen hafva under innevarande år försäkrats 100 större eller mindre fiskefartyg för ett försäkringsvärde

å fartyg af......... Kr. 355,036: 25,
å redskap af...... » 156,474: 50,
Summa Kr. 511,510: 75.

Under näst föregående år utgjorde de försäkrade fiskefartygens antal 95 och försäkringssumman kronor 463,311: 60.

Ingen förlisning af i föreningen intaget fartyg har under året inträffat, hvadan ej heller någon uttaxering å delegarne behöfts.

Sedan förra årets bolagsstämma hafva af föreningens tillgångar beviljats lån åt åtta fiskarelag med tillsammans

kr. 7,000 emot med fullgod borgen försedda skuldförbindelser.

Från »Fonden till förbättrande af länets skärgårds- och kustallmoges ställning» har föreningen fått emottaga anslag för innevarande år af kronor 350 såsom bidrag till täckande af föreningens förvaltningskostnader.

Tryckning af revisorernes och styrelsens berättelser har äfven i år utan kostnad för föreningen ombesörjts af Bohuslänsk Fiskeritidskrift.

Styrelsen har sedan förra årets ordinarie bolagsstämma hållit 13 sammanträden med anledning af de ärenden, som förekommit inom föreningen. Ehuru den af särskilde komiterade till statsrådet och chefen för kongl. civildepartementet ingifna skrifvelsen med förslag till reglemente för föreningar till försäkring af fiskemateriel *) ännu icke föranledt till någon slutlig åtgärd, å hvilken med hänsyn till understöd från staten vore att bygga, har icke dess mindre uppgjorts ett förslag till inrättandet af en fristående afdelning af föreningen för försäkring af sillförarebåtar, hvilket förslag kommer att pröfvas.

Bilaga.

Konungens befallningshafvandes i Göteborgs och Bohus län utslag uppå den af riksdagsmannen doktor Axel Vilhelm Ljungman, Axel Hagberg, L. Th. Wessberg och Fr. Carlson, i egenskap af Fiskareföreningens styrelse, skriftligen gjorda ansökning att, som det visat sig, att det varit förenadt med svårigheter för länets fiskareförening att erhålla sina ordinarie bolagsstämmor nödigt besökta, i följd

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1892, sid. 1—22. — Försäkringsföreningar för fiskare till hafsfiskets främjande. I. Göteborg 1892.

deraf att det af Konungens befallningshafvande den 29 november 1890 faststälda reglementet för nämnda förening i § 17 föreskrifver, att dessa stämmor skola hållas i november månad, då fiskarene vore som mest upptagne af sillfisket, samt föreningen förty å ordinarie bolagsstämma den 6 innevarande månad för sin del beslutat en förändrad lydelse af nämnda § i reglementet för bestämmande af annan dag för bolagsstämman, Konungens befallningshafvande ville fastställa den förändrade lydelsen af samma §; *gifvet Göteborg å Landskansliet den 23 november 1893.*

Konungens befallningshafvande finner, efter granskning af det ingifna förslaget, skäligt förordna, att § 17 i det af Konungens befallningshafvande den 29 november 1890 faststälda reglemente för Göteborgs och Bohus läns Fiskareförening skall erhålla följande förändrade lydelse:

§ 17.

Föreningens delegare, styrelse och embetsmän sammanträda till ordinarie bolagsstämma hvarje år den första måndagen i oktober månad klockan elfva förmiddagen å den plats, styrelsen utser och genom kungörelse i de kyrkor af försäkringsområdet, der delegare i föreningen finnas, låter kungöra, jemte annons i länets tidningar.

G. Snoilsky.

Henr. Westin.

Reglemente för Göteborgs och Bohus läns Fiskareförenings Afdelning för försäkring af sillförarebåtar och liknande fraktbåtar,
stadfäst den 14 november 1893.

§ 1.

Göteborgs och Bohus läns Fiskareförenings Afdelning för försäkring af sillförarebåtar och liknande fraktbåtar har till ändamål att åt egarne inom länet af däckade sådana båtar meddela ömsesidig försäkring mot förlust af eller skada å samma båtar med tillhörande inventarier.

§ 2.

Afdelningens verksamhet, hvilken utöfvas genom Afdelningens styrelse och embetsmän samt bolagsstämma, omfattar Göteborgs och Bohus län, hvars skärgård för ändamålet indelas uti följande sex försäkringsdistrikt, nemligen: 1) Södra eller skärgården från gränsen mot Halland till och med Sälöfjord, 2) Tjörns eller skärgården från Sälöfjord till och med Stig- och Halsefjordarne, 3) Orosts eller skärgården från Stig- och Halsefjordarne till och med Gullmarsfjorden, 4) Kungshamns eller skärgården från Gullmarsfjorden till och med Bottnafjorden, 5) Fjellbacka eller skärgården från Bottnafjorden till Hafsstenssund och 6) Norra eller skärgården från och med Hafstenssund till norska gränsen.

§ 3.

Afdelningens verksamhet begynner den 1 januari 1894, och oktrojen fortfar under två år, så vidt intagna försäkringar uppgå till minst femtiotusen kronor.

§ 4.

Såsom Afdelningens styrelse och embetsmän tjenstgöra Fiskareföreningens styrelse och embetsmän.

§ 5.

Afdelningens delegare, styrelse och embetsmän sammanträda till ordinarie bolagsstämma omedelbart efter afslutandet af Fiskareföreningens ordinarie bolagsstämma å samma dag och plats som denna senare eger rum. Extra bolagsstämma hålles, när styrelsen finner omständigheterna det påkalla.

§ 6.

Hvarje försäkringstagare erlägge vid försäkringsbrefvets mottagande, såsom inträdes- och årsafgift, till Afdelningen sju och en half för tusendet af försäkringsbeloppet och afgifve jemväl förbindelse att derutöfver betala det tillskott, som erfordras för att betäcka årets förluster.

§ 7.

Afdelningen ersätter försäkrad båt, när den gått förlorad, sjunkit eller tagit skada i följd af svår sjö, kantring, grundstötning, påsegling eller dylikt eller genom brand. Då båten kan efter olyckshändelsen räddas, lemnas ersättning endast i det fall att kostnaderna för båtens upptagning eller iståndsättande uppgå till mer än en tiondedel af försäkringsbeloppet. Försäkrade inventarier, som gått förlorade eller skadats, ersättas endast, om jemväl den båt, hvari de funnos vid olyckshändelsen, varit i Afdelningen försäkrad och gått förlorad, sjunkit eller skadats, såsom nu är sagdt. Båt och inventarier, som förloras, sjunka eller skadas under användning för forsling af hufvudsakligast sten, bränvin, sprängämnen eller eldfarliga oljor, ersättas ej af Afdelningen. Genom uppenbar vårdslöshet från försäkringstagares sida vållad förlisning eller skada ersättes ej heller.

§ 8.

Öfver Afdelningens inkomster och utgifter föras noggranna räkenskaper, som granskas af Fiskareföreningens

revisorer på samma gång som Fiskareföreningens egna räkenskaper. Afdelningens behållning å försäkringsverksamheten bildar en egen från Fiskareföreningens skild reservfond, till dess Fiskareföreningen i vederbörlig ordning fattat beslut om sammanslagning af Fiskareföreningens och Afdelningens försäkringsverksamhet samt detta beslut vunnit laga kraft.

§ 9.

I afseende på Afdelningens hela verksamhet gäller för öfrigt i tillämpliga delar hvad som för Fiskareföreningen finnes stadgadt i dennas reglemente. Upplöses Afdelningen, tillfalla hennes reservfond och öfriga tillhörigheter Fiskareföreningen.

Angående behöfligt sammanförande och öfverseende af lagstiftningen om rätt till fiskes utöfning.

I.

Af A. V. Ljungman.

Fiskeristadgan den 29 juni 1852 innehåller i kap. 1 bestämmelser »om fiskerättighet» och i kap. 2 bestämmelser »om kungsådra», hvilka, jemte motsvarande ansvarsbestämmelser i kap. 5, uppenbarligen äro af allmän lags natur och så äfven uppfattades, när de under förra århundradet först stiftades. Samma stadga är emellertid, i trots deraf att högsta domstolen uti infordrade utlåtanden den 17 maj 1836 och den 27 april 1852 särskildt framhållit, att nämnda bestämmelser vore af den beskaffenhet, att deras ändrande »icke kunde grundlagsenligt ske i annan ordning, än 87 § regeringsformen föreskrifver», icke dess mindre hel och hållen utfärdad på administrativ väg, utan att Riksdagens »samtycke» inhemtats, och detta fastän de 1852 sålunda utfärdade bestämmelserna om rätt till fiske särskildt i saltsjön så högst väsentligt afvika från de dessförinnan gällande, att helt ändrade, i verkligheten olagliga rättsförhållanden derigenom inträdt. Nya bestämmelser af allmän civillags natur tillades ock utan grundlagsenlig medverkan från Riksdagens sida.

Under slika omständigheter äro domarena, på grund af deras embetsed, skyldige att i nämnda delar *icke* tilllämpa stadgans föreskrifter, hvilket förhållande redan ensamt för sig bör påkalla rättelse genom en ny i laglig

ordning åvägabragt förordnings utfärdande. Än större skäl dertill finnas dock deri, att enskilde personers bevisliga rätt genom den merabemälda stadgans ifrågavarande bestämmelser kränkts och fortfarande kränkes, att fiskarenas rätt till fritt deltagande i rikets största fiske gjorts osäker, att lagligen upphäfda stadganden och privilegier återgifvits gällande kraft, och att de ändrade eller nya stadgandena äro till sin affattning otydliga, för att icke säga obegripliga, och vilseledande, samt att de i vissa fall fört med sig vitnesedens missbrukande såsom rättsinstitut för förvandlingen af privat egendom till kollektiv sådan, hvartill kan läggas, att stadgans fiskerättsbestämmelser sakna nödig fullständighet och i öfrigt icke motsvara billiga anspråk å en duglig och aktningsbjudande lagstiftning. Full öfverensstämmelse mellan byggningabalkens och fiskeristadgans fiskerättsbestämmelser finnes icke och ej heller emellan nu gällande skiftesstadgas och den äldre fiskeristadgans bestämmelser i fråga om skifte af fiske i saltsjön, af hvilka den senares i 1783 års förordning »om egodelningar och storskiften» framkallade föreskriften att »fiske bör under samfäldt nyttjande förblifva», o. s. v.

Den nu gällande fiskeristadgans ofullständighet och fiskerättens fördelning på *fyra* skilda håll hafva fört med sig icke blott ovisshet om hvilka af de mot hvarandra stridande bestämmelserna, som verkligen borde gälla och ega företrädet, utan äfven den olägenheten, att längesedan lagligen upphäfda stadganden fortfarande qvarstå i allmänna lagen och att för fisket vigtiga bestämmelser kunnat ändras eller utfärdas, utan att lagstiftaren ens insåg åtgärdens innebörd.

Redan 1878 aflät Riksdagen en skrifvelse till Kongl. Maj:t (n:o 35, punkt. 28) om »fullständig revision af kongl. fiskeristadgan den 29 juni 1852 jemte öfriga författningar, som beröra fiskerinäringen»; men den komité, som för ändamålet tillförordnades den 22 januari 1881, har i sitt

den 3 mars 1883 afgifna betänkande med förslag till ny fiskeristadga m. m. i afseende på fiskerätten icke lemnat ett nämnvärdt bidrag ens till svårigheternas lösande eller ämnets närmare utredning; hvadan arbetet dermed alltså måste begynnas å nytt. Vid ett sådant arbetes utförande bör för den skull icke, på sätt dock hittills skett, tagas hänsyn blott till förmenta tekniska insigter i fiskeriyrket eller naturhistoriska studier, utan äfven och företrädesvis till lagkunskap hos dem, hvilka arbetet anförtros.

Uti de under åren 1884—1886 till Kongl. Maj:t ingifna utlåtandena öfver 1881 års kongl. fiskerikomités nämnda förslag till fiskeristadga blef ock från flera håll påpekadt, icke blott att fiskeristadgan, trots nämnda förslag, behöfde underkastas en ny fullständig revision, utan äfven att både fiskerätten och vattenrätten i såväl sötvattnen som saltsjön borde i vissa delar omarbetas och göras fullständigare. Det blef vidare framhållet i dessa utlåtanden, att nödig öfverensstämmelse saknades mellan 12 kap. 4 § jordabalken och 1 § 2 mom. i gällande fiskeristadga, samt att fiskerättsbestämmelserna borde brytas ut ur fiskeristadgan och föras öfver till den allmänna lagen.

Fiskerilagstiftningen torde nemligen, med hänsyn till det i flera afseenden så olikartade innehållet, lämpligast böra fördelas på en för hela riket gemensam »*förordning om rätt till fiskes utöfning*» af allmän lags natur, en »*allmän stadga för hafsfisket vid rikets vestkust*» och en »*allmän stadga för rikets sötvattens- och östersjöfisken*», hvilka båda stadgar borde vara af allmän ekonomisk författnings natur, samt slutligen, i den mon sådana af behofvet påkallas, äfven *särskilda*, af länsstyrelserna (eller i visst undantagsfall af Kongl. Maj:t), i enlighet med nämnda allmänna författningars föreskrifter, faststälda *fiskeriordningar för de olika orterna.*

Enligt § 2 i nu gällande fiskeristadga är det visserligen tydligt, att enskild rätt till vattnet och hafsbottnen

inomskärs och uti hafsbandet finnes, men deremot alls icke innebörden af denna rätt, hvilken af egarne möjligen kan göras gällande emot icke blott det allmännas utan äfven enskildes behof af att för vissa nödvändiga ändamål få använda både botten och vatten. För »vattendragen» inuti landet finnes innebörden af denna grundegarens rätt öfver vattnet i vissa hänseenden närmare angifven och för allmänna behof tillbörligen inskränkt uti de tre den 30 december 1880 utfärdade vattenrättsförordningarna; men för de insjöar, som icke gerna kunna hänföras under benämningen »vattendrag», och för bestämmandet i allmänhet af gränserna för egarnes grund och vatten finnas äfven för sötvattnen inga andra lagbud än de, som innehållas uti 12 kap. 4 § jordabalken, och de äro uppenbarligen i flera fall allt annat än tillräckliga eller i förhållande till tidens ökade kraf lämpliga.

En tidsenlig lagstiftning för rätten till fiskes utöfning förutsätter ock, hvad särskildt saltsjön vidkommer, befintligheten af genom lag ordnade vattenrättsförhållanden, hvarförutom det icke kan vara lämpligt, att sistnämnda förhållanden, såsom nu är fallet, skola vara reglerade blott genom lika otydliga som ofullständiga bestämmelser i en stadga af till väsentlig del ekonomisk författnings natur, så att man riskerar få de vigtigaste rättsförhållanden på administrativ väg omstörtade.

I öfverensstämmelse med hvad sålunda anförts och än tydligare framgår af här nedan bifogade förslag till ny förordning om rätt till fiskes utöfning och till ändrad lydelse af 4 § i gällande stadga om skiftesverket i riket, af hvilka det förra bäst torde ådagalägga den här meddelade uppsatsens omfattning och syfte, hvad fisket vidkommer, torde fördenskull böra på bekostnad af allmänna medel*) genom sakkunnige utarbetas *dels* förslag

*) Kostnaderna för insamlandet under en följd af år från skilda trakter af det för ett fullt tillfredsställande förslags utarbetande oumbärliga

till ny förordning om rätt till fiskes utöfning och till ändrad lydelse af § 4 i gällande stadga om skiftesverket i riket, grundade hufvudsakligast på en fullständig revision af fiskerättsbestämmelserna i byggningabalken och fiskeristadgan den 29 juni 1852, och *dels* förslag till ny förordning angående de delar af vattenrätten, hvilka icke behandlats uti de den 30 december 1880 utfärdade förordningarna om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund, om allmän farled och om allmän flottled.

Bil. A.

Förslag
till
förordning om rätt till fiskes utöfning,

afsedd att träda i stället för 17 och 18 kap. byggningabalken samt §§ 1—15, 29, 30 och 44 fiskeristadgan den 29 juni 1852 *).

1 kap. Om fiskerättighet.

§ 1.

1. Allt fiske i öppna hafvet, äfvensom vid sådana kronan tillhöriga hafsstränder samt i saltsjön belägna skär och holmar, hvilka icke till något hemman höra eller under särskilda vilkor innehafvas, ege hvarje rikets under-

---

materialet äro nemligen långt större, än att de rimligen kunna väntas bestridda af en enskild person, och försöket att erhålla den nödiga utredningen bekostad af allmänna medel (Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1888, sid. 162—167) har sorgligt nog ej krönts med framgång, hvadan anspråken på de här meddelade utkasten till den för fisket så betydande frågans lösning icke må ställas allt för höga.

En kort redogörelse för fiskerättens historiska utveckling i Sverige med särskild hänsyn till hafsfisket och till de s. k. eröfrade provinserna skall emellertid här med det snaraste lemnas till ämnets ytterligare belysning.

*) I samband med utfärdandet af den nya förordningen torde derjemte kongl. brefvet den 2 juni 1747 och kongl. cirkuläret den 20 september 1861 angående perlfisket böra upphäfvas.

såte, med undantag för fall, hvarom nedan i §§ 2 och 9 stadgas, rättighet att idka och sig till fördel använda.

2. Byggande af fiskeverk eller utsättande af ryssjor och liknande fastående fiskeredskap vare dock, med under följande § nämnda undantag, icke (utan Konungens för viss tid särskildt gifna lof) tillåtet i fiskevatten, der enligt föregående stadgande en hvar rikets undersåte är fiskeberättigad.

§ 2.

1. Saltsjöfisket inomskärs är, med här nedan i §§ 3, 4, 5 och 9 nämnda undantag, deras enskilda egendom, som strand och holmar deromkring ega.

2. Vid öppna hafsstranden såsom ock utom skären får jord- och strandegaren eller, der fisket utanför stranden tillhör annan, denne ej sträcka sin enskilda rättighet i fiskevattnet vidare, än landgrundet räcker, som vid stranden ligger och derifrån utlöper. Är ej lagligen bestämdt, huru långt sådant landgrund i hafvet sig sträcker, då må under den enskilda rätten inbegripas allt det vatten, som finnes till och med etthundraåttio meter från det ställe invid stranden, der ständigt djup af två meter vidtager; fiskerättsegare vid stranden dock ensam medgifvet att än längre ut använda vattnet för fiske med från landet utsatta ryssjor och liknande fastående fiskeredskap och ej heller förment att lagligen göra gällande det anspråk å större område i fiskevattnet, hvartill han kan anse sig befogad.

3. Om afgärda bys och bolbys fiskerätt i saltsjön vid strand, som ligger i den förras rätta intagor och hägnader, urskils i 19 kap. 2 § byggningabalken.

4. Oskift fiskevatten i saltsjön nyttje de, som deri rättighet hafva, dervid hvad (i § 3 mom. 3, § 7 och § 10 mom. 3) nedan är stadgadt om fiske, i hvilket flere ega deltaga, länder till efterrättelse. Sådant fiskevatten må ej skiftas, utan förblifve samfäldt, ändock att landgrundet med hvad detsamma vidfästadt är deladt är eller varder.

5. Endast den, hvilken landgrundet eger eller laglig enskild rätt dertill hafver, må bygga fiskeverk eller utsätta ryssjor och liknande fastående fiskeredskap i fiskevatten, hvarom i denna § är stadgadt; och skall, der landgrundet är oskiftad samegendom, rättigheten i fråga tillkomma delegarne i den mon, de i landgrundet hafva lott. Dylika fiskebragder må ej på sådant sätt byggas eller utsättas i sjön, att den ena blifver till men för den andras fiske; och ege Konungens befallningshafvande för den skull på rättsegandes begäran att, efter fiskerättsegarnes hörande, bestämma huru vid dessa fiskeredskaps anordnande bör förfaras. Öfver sådant Konungens befallningshafvandes beslut må klagan föras i den ordning, som för ekonomimål i allmänhet är stadgad.

§ 3.

1. I Norrbottens, Vesterbottens, Vesternorrlands och Gefleborgs län må, med här nedan i §§ 5 och 9 nämnda undantag, en hvar rikets undersåte oqvald idka gemensamt strömmingsfiske med jordegaren äfven under annans strand, så framt denna består af skogsmark eller sten och ej af åker eller äng, sedan jord- eller strandegaren under fisketiden njutit sina tvänne fridagar, nemligen måndagen och onsdagen, till första drägten i varpet, då han är närvarande och vill detta utan onödigt uppehåll nyttja.

2. Ingen svensk undersåte må i annat fall, än i mom. 5 sägs, kunna stängas ifrån nyttjandet, vid hvilkas stränder det vara må, af det ymniga fisket af stor sill vid rikets vestkust; och gälle detta stadgande utan inskränkning jemväl af de enskilda rättigheter, hvilka i 9 § omförmälas.

(Samma lag vare ock för sillfiske i Östersjön, hvarest någon ymnighet deraf sig visa kan.)

3. Der fiske må vid annans strand idkas, ega de fiskande, med här i nästföljande tvänne moment stadgade undantag, att vid fisket, utan landslotts betalande derför

till strandegaren, begagna icke blott landgrundet, utan för landfäste och sådan tillfällig uppdragning af redskap och båt, som för fiskets utöfvande är af nöden, äfven sjelfva stranden; skolande dock strandegaren för den skada, som derigenom hans egor tillfogas, af de fiskande njuta ersättning.

4. Den tillförene enligt hittills gällande stadganden med kostnad upprensat eller upptagit notvarp i annans eller eget fiskevatten, vare berättigad att uppbära trettiondedelen af den fisk, som af andra i varpet fångas, så länge han det underhåller; varande strandegaren dock, i fall annan gjort upprensningen, från denna afgift (landslott) fri, och eger han jemväl, när han vill, efter skiljemäns uppskattning, lösa den, som upprensningen gjort, från nämnda rättighet ut.

5. Vid det ymniga fisket af stor sill vid rikets vestkust ega de fiskande att under tiden från samma fiskes början om hösten intill den 15 nästföljande april hålla sill innestängd med vad i annans eller eget fiskevatten, men under den öfriga delen af året är det icke tillåtet.

Hålles sill sålunda innestängd med vad i annans fiskevatten under längre tid än sju dagar, vare dettas egare berättigad att af den fiskande derför uppbära afgift (landslott), som utgår af all den från och med åttonde dagen, efter det vadstänget satts och intill dess det upptagits, ur detsamma upphemtade fångstens sammanlagda försäljningsvärde samt beräknas för hvarje påbörjad tidrymd af sju dagar från och med nämnda åttonde dag under tiden från sillfiskets början om hösten till och med den 15 december med en femtedels och derefter med en tiondedels procent af sagda värde. Vadstäng anses icke upptaget, derför att ny sill indragits i detsamma eller derför att stängvaden utbytts mot annan sådan eller efter upptagning genast å nytt blifvit satt.

6. Fiskande, som är skyldig att enligt momenten 4

eller 5 erlägga afgift (landslott), skall, när vaden upptagits och innan han lemnar platsen, efter anfordran af den eller de till afgifts undfående berättigade eller deras ombud, uppgifva fångstens storlek och försäljningsvärde samt dervid eller sist inom sju dagar derefter betala afgiften.

Är fiskande skyldig att enligt momenten 3, 4 eller 5 utgifva ersättning eller erlägga fordrad afgift, men flere äro berättigade till del deraf och ingen finnes å deras vägnar tillstädes, då den fiskande lemnar platsen, eller kan den till ersättning eller afgift berättigade ej anträffas, ege den fiskande tillställa länsmannen i orten hela ersättningsbeloppet eller afgiften för att hos denne tjensteman tillhandahållas den eller de dertill berättigade.

För strand eller fiskevatten, hvartill flere samfäldt eller hvar för sig äro egare, njute hvar och en af dem, i mon af sin rättighet deri, del i ersättning eller afgift, som må enligt momenten 3, 4 eller 5 utkräfvas. För strand eller fiskevatten, som innehafves under nyttjanderätt, ege, der ej annorlunda aftalats, innehafvaren uppbära ersättning eller afgift. För kronan tillhörigt fiskevatten, som ej under särskilda vilkor innehafves, erlägges ej i mom. 5 stadgad afgift.

Uppstår tvist angående beräknande af afgift eller om ersättnings eller afgifts belopp, skall tvisten afgöras af skiljemän.

7. Agntägt af mask och räkor för eget behof vare ej någon förmenad vid den strand och de tider, der den hittills oklandrad bedrifvits, så vida det utan hinder för utöfvande af enskild fiskerätt vid stranden ske kan.

§ 4.

1. Fiske med krok eller ref å djup inom yttre skärgården och uti hafsbandet vare ingen svensk undersåte betaget att nyttja; dock att notdrägt ej deraf må hindras medels pålars eller stakars qvarlemnande.

2. Der äfven annat saltsjöfiske å djup inomskärs och uti hafsbandet hittills fått allmänneligen och utan klander från strandegarne idkas af innevånarne i orten eller en hvar svensk undersåte såsom en från äldre tider nyttjad rättighet, bör det ock hädanefter dervid förblifva.

3. Vid bestämmandet af hvar det fria djupet, enligt förestående tvänne stadganden i denna §, börjar och den af samma stadganden oinskränkta enskilda fiskerätten slutar, lände till efterrättelse, vid rikets södra och östra kuster, hvad för saltsjöfisket vid öppna hafsstranden och utom skären ofvan i § 2 mom. 2 är stadgadt, men i fråga om rikets vestkust, att det fria djupet vidtager med ständigt vattendjup af fyra meter. Rättigheten till fiske å det fria djupet innebär dock icke i vidare mon, än här uttryckligen angifvits, någon inskränkning i strandegares lagliga rätt till fiske, vatten och grund.

§ 5.

Kronans enskilda fisken uti saltsjön, elfvar, åar, strömmar och insjöar, ehvad de för kronans egen räkning nyttjas eller hennes embetsmän på lön eller allmänna verk till understöd, eller ock enskilde personer på viss tid mot bestämda vilkor upplåtna blifvit, vare såsom hittills kronan och hennes rättsinnehafvare förbehållna.

§ 6.

1. Uti sådana insjöar, hvilkas största bredd öfverstiger femton kilometer, är det en hvar rikets undersåte obetaget att å djup fiska med krok eller ref; och lände vid bestämmandet af hvar det fria djupet börjar och den af detta stadgande oinskränkta enskilda fiskerätten slutar till efterrättelse hvad ofvan i § 2 mom. 2 för saltsjöfisket är stadgadt. Denna rätt till fiske å det fria djupet i vissa sjöar innebär i öfrigt icke någon inskräkning i strandegares lagliga rätt till fiske, vatten och grund i samma sjöar.

2. Om de svenske lapparnes fiskerätt i vissa delar af riket och om de vid sådana kronan tillhöriga skogar och holmar, som icke till något hemman höra eller under särskilda vilkor innehafvas, befintliga ström- och insjöfisken, hvilka kronan icke enskildt sig eller annan förbehållit, utan till begagnande af menighet upplåtit, är eller varder särskildt stadgadt.

§ 7.

De fiskevatten, som ligga inom eller stöta intill härads- eller sockneallmänningar, äro allmänningsfisken. Alle de, som till sådana allmänningar rättighet hafva, ega der lof att fiska, och må de närmare boende ej derifrån stänga de fjermare. Åker och äng vid stranden vare dock frie från intrång af fiskande, då annan utväg finnes att komma till fiskevattnet; skolande i annat fall för allt lidande lemnas ersättning, som i händelse af tvist bestämmes af skiljemän. Sådant fiske må dock äfven, i stället för att af delegarne sjelfva nyttjas, kunna af dem för gemensam räkning utarrenderas, när de med röstöfvervigt, i enlighet med eljes gällande föreskrifter om allmänningars förvaltning, sådant beslutat.

§ 8.

1. Fisket uti insjöar och rinnande vatten, hvilka inom enskilda hemmans rå och rör äro belägna eller till deras egor höra, nyttje strandegare, med här i §§ 5, 6, 9 och 10 nämnda undantag, utan andras intrång.

2. Om afgärda bys och bolbys fiskerätt uti insjö eller rinnande vatten vid strand, som ligger i den förras rätta intagor och hägnader, är stadgadt i 19 kap. 2 § byggningabalken.

3. Oskift fiske i insjö eller rinnande vatten må, med iakttagande af hvad ofvan om deltagande i allmänningsfiske är stadgadt, de, som ega del deri, bruka med not, nät och annan redskap, hvar till nödtorft sin, men allenast med de

fleste delegarnes samtycke äfven till afsalu, eller ock må sådant fiske, när de fleste delegarne äro derom ense, kunna för gemensam räkning utarrenderas eller genom särskildt anstälde fiskare nyttjas, dervid afkomsten bör efter egolott i by fördelas. Om skifte af fiske i rinnande vatten och insjöar är förordnadt i gällande stadga om skiftesverket i riket.

4. Vill någon i oskift fiskevatten, hvarom i denna § är stadgadt, då det af delegarna sjelfva brukas, fiskeverk bygga, göre det efter sin egolott i by, allt efter som lägenhet dertill är. Vill någon bygga fiskeverk i forsar, strömmar eller sund, som ej kunna delas, bjude då grannar att bygga med sig. Vilja de ej, och pröfvar rätten det ske kunna utan deras skada; förelägge då honom på hvad sätt, vilkor och tid, han det verk bygga och nyttja må. Angående fiskebyggnad lände i öfrigt till efterrättelse, hvad i gällande förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund för sådan byggnad finnes stadgadt.

§ 9.

1. Der någon med urminnes häfd, skattläggning, dombref, privilegier eller andra ostridiga skäl kan visa enskild rätt till fiske, vare sig med uteslutande af alla andra eller tillsammans med strandegaren och vare sig den enskilda rätten afser hela fisket eller blott visst fiskslag eller fiske med viss redskap, njute han den rätt oafkortad, äfven om vattnet, der fisket utöfvas, till andras land stöter eller eljes enligt denna förordning står öppet för begagnande af innevånarne i orten eller en hvar rikets undersåte. Sådan inskränkning i strandeganderätt eller den ortens innevånare eller en hvar svensk undersåte tillkommande fiskerätt må dock ej göras större, än njutandet af den enskilda rättigheten oundgängligen kräfver; och må för ty kronans rätt på grund af häfd till enskilda fisken ej sträckas till andra lägenheter än dem, der sådana fisken af ålder varit och ännu innehafvas, äfvensom, der vissa fiskslag blifvit

kronan förbehållna, hinder ej må läggas för strandegare att i samma vatten annat fiske nyttja.

2. För den, som, på grund af i denna § anförda laga fång, eger fiskerätt vid annans strand, lände i tilllämpliga delar till efterrättelse vid denna rätts utöfning, hvad här (i § 2 mom. 4, § 3 mom. 3, § 7. § 8 mom. 3 och § 10 mom. 3) finnes stadgadt för fiske, i hvilket flere ega deltaga.

§ 10.

1. Fiskerättighet, som hör till jord, hvilken åt någon upplåtits, tillkomme samma jords innehafvare, der ej annorledes aftalats.

2. Fiskerättighet, som hör till mark, hvilken såsom tvistig blifvit under förbud ständ, må ej någon af de tvistande utan öfverenskommelse nyttja.

3. Uti fiskevatten, som är för flere gemensamt och odeladt, må ej en delegare utan de fleste öfriges samtycke upplåta fiskerättighet till någon, som ej är delegare.

§ 11.

Utländing vare ej tillåtet att å rikets område idka sådant fiske, som, efter hvad i det föregående är sagdt, icke är enskild egendom, utan innevånarne i orten eller alla rikets undersåtar tillkommer, så framt ej genom afhandling eller annorledes rätt dertill är honom medgifven; skolande detta förbud dock icke ega tillämpning å danske undersåtars fiske å svenskt område i Öresund, så länge motsvarande rättighet lemnas svenske undersåtar å danskt område i Öresund och i afseende på sillfisket äfven vid Bornholm.

2 kap. Om fiskled.

§ 12.

1. I hvarje elf, ström, å eller sund skall vattenled för fiskens gång i det djupaste vattnet, så att all fisk framkomma kan, under hela året utan afbrott lemnas öppen och fri från all fiskeredskap och byggnad till en

tredjedel af vattendragets bredd, der kungsådra bör finnas, och hälften mindre eller en sjettedel af bredden, der ingen kungsådra finnes, men fisk kan uppgå. Med fiskeredskap eller byggnad må ej heller, der ström eller å i hafvet eller i insjö utfaller eller från annat vattendrag eller från insjö vidtager, fiskens gång i det djupaste vattnet hindras.

2. Om hvar kungsådra skall finnas och hur den bör beräknas m. m. är stadgadt i gällande förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund.

§ 13.

1. Eger någon särskild rättighet för vattenverk eller fiske att stänga vattendrag annorledes, än här ofvan är sagdt, njute den rättighet till godo; dock att i ty fall antingen alla dammar skola vara försedda med för fiskens framkomst tjenliga bottenluckor eller andra öppningar, eller ock sådana åtgärder vidtagas, som Konungens befallningshafvande, efter sakkunniges och rättsegandes hörande, funnit bereda fisken fri upp- och nedgång.

2. Har eljes strandegare af nöden att helt och hållet eller till någon del öfverbygga fiskled, som, efter hvad ty ofvan är stadgadt, bör lemnas fri från vattenverk eller fiskebragd, vare det ej tillåtet, med mindre byggnaden så inrättas, att fiskens upp- och nedgång obehindradt kan ega rum alla tider på året eller, när fråga är om smärre vattendrag, tjenlig öppning beredes för fiskens uppgång åtminstone höst och vår. I sådana smärre vattendrag, der något angeläget verk drifves, som i sträng torka har allt vattnet af nöden till sin drift, vare vid slik händelse tillåtet att igenstänga fiskleden hel och hållen.

§ 14.

Vill någon förvärfva rätt att öfverbygga eller stänga fiskled, på sätt i föregående § omförmäles, förfare såsom i gällande förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund är föreskrifvet.

3 kap. Om ansvar för öfverträdelser af denna förordning.

§ 15.

1. Fiskar någon utan lof i det fiskevatten, der han ej rätt till det idkade fisket eger, eller drager någon genom gräfning eller annorledes till sig annans fiske, ansvare derför, efter ty allmän strafflag bestämmer.

2. Kronofisken, som till nyttjande af enskilde personer eller menigheter blifvit upplåtna, vare härvid lika med enskildes fisken att anse. Lag samma gälle ock för sådant fiske, i hvilket innevånare i orten eller en hvar rikets undersåte i regeln må såsom fiskeberättigad deltaga.

3. Den fångst, hvilken den olofligen fiskande erhållit, och, i händelse han ej är svensk undersåte, jemväl den redskap, han vid fisket användt, vare förverkade.

§ 16.

Missbrukar delegare sin rätt i samfäldt fiske, böte efter allmän strafflag.

§ 17.

1. Söker någon genom falsk uppgift om fångst eller annat svikligt förfarande undgå erläggande af stadgad afgift (landslott) för begagnande enligt § 3 mom. 4 af upprensadt notvarp till notdrägt eller enligt samma § mom. 5 af fiskevatten till förvaring af inneständgd sill längre tid än sju dagar, straffes, der ej å förseelsen följer högre straff enligt allmän strafflag, med böter från och med 50 till och med 500 kronor och gälde ändock afgiften till fulla beloppet.

2. Hålles sill inneständgd med vad under tid, då sådant icke är tillåtet, vare straffet böter från och med 30 till och med 300 kronor och förlust af den inneständgda sillen.

§ 18.

Utestänger någon genom utsatta hinder eller på annat sätt olagligen annan, den fiskeberättigad är, från fiske-

vatten eller från begagnande af landgrund och strand, der sådant tillåtet är, vare straffet böter från och med 30 till och med 300 kronor.

§ 19.

1. Der någon olagligen bygger fiskeverk eller utsätter fastående fiskeredskap, utan att fiskled dermed stänges, eller anordnar hinder för fiskes bedrifvande af andre, der desse äro till fiske berättigade, ege öfverexekutor att, till rättelse i hvad olagligen skett, handräckning gifva, när skäl dertill äro; och vare derom gällande enahanda bestämmelser, som för det i 157 § utsökningslagen afsedda fall äro stadgade.

2. Visar någon sannolika skäl att påbörjad fiskeverksbyggnad kan lända honom till men, ege ock öfverexekutor byggnadens fortsättande förbjuda, intill dess tvisten blifvit i laga ordning pröfvad.

§ 20.

1. Hvar som olofligen stänger fiskled, som, efter hvad ofvan sagdt är, bör öppen hållas, plikte efter allmän strafflag.

2. På ansökan af den, som genom dylik stängning lider men, ege utmätningsmannen i orten och å landet jemväl länsmannen, äfven om han ej är satt till utmätningsman, att, sedan han med ojäfvigt vitne syn å stället hållit, nödig handräckning på den brottsliges bekostnad meddela.

§ 21.

Missbrukar fiskande den honom i § 4 mom. 1 medgifna rätt att vid fiske å djup med krok eller ref fästa pålar eller stakar i strandegares landgrund och qvarlemnar dessa efter slutadt fiske, vare bot från och med 10 till och med 100 kronor.

§ 22.

Den, som under tid, då han är ställd under tilltal för förseelse mot denna förordnings föreskrifter, samma för-

seelse fortsätter eller förnyar, skall, när han dertill varder lagligen förvunnen, fällas, för hvarje gång åtal mot honom egt rum,, till de böter, som för förseelsen äro bestämda.

§ 23.

Den, som fälles till ansvar, skall ock dömas att ersätta all förorsakad skada och att, så vidt ske kan, återställa det förhållande, som blifvit rubbadt.

§ 24.

1. Böter, som ådömas efter denna förordning, skola fördelas sålunda, att en tredjedel tillfaller kronan och två tredjedelar åklagaren.

2. I händelse af bristande tillgång förvandlas böterna enligt allmän strafflag.

3. Värdet af förverkad redskap och fångst tillfalle åklagaren ensam.

§ 25.

1. Anträffar fiskerättsegare eller, i fråga om allmänningsfiske och sådant fiske, hvars nyttjande tillkommer innevånarne i orten eller en hvar svensk undersåte, äfven polistjensteman å bar gerning den, som idkar olofligt fiske, hafve rätt att från honom taga jemte den förverkade fångsten äfven redskap och båt samt sådant behålla, till dess domstolen sig utlåtit.

2. Vid olofligt fiske använd redskap och båt eller erhållen fångst, som påträffas, utan att dess egare ertappas, må äfven tagas i beslag; dock skall i sådant fall beslagtagaren angående beslaget ofördröjligen låta uppläsa kungörelse från predikstolarne i den församling, hvarest beslaget gjorts, äfvensom i angränsande församlingar. Sådan kungörelse, hvilken bör uppläsas å tre på hvarandra följande söndagar, skall innehålla föreläggande för egaren af det i beslag tagna att, vid äfventyr af talans förlust, anmäla sig hos rätten eller domhafvanden i orten inom

tre månader, efter det kungörelsen blifvit tredje gången uppläst. Efter utgången af nämnda tid förordne rätten på anmälan af vederbörande, huru med det i beslag tagna skall förfaras.

3. Då sålunda i beslag tagits oloflig fångst, bör, sedan syn och värdering å densamma hållits af två ojäfviga män, beslagtagaren låta på lämpligt sätt försälja densamma; dock åligge det i sådant fall honom att genast instämma den, från hvilken fångsten tagits i beslag, eller, derest denne ej är känd, att så förfara som i föregående moment sägs. Är af fiskerättsegare i beslag tagen fångst lefvande, må den dock, efter det syn med värdering, som nu är sagd, hållits, kunna åter utsläppas i fiskevattnet.

§ 26.

Åtal för öfverträdelser, som endast förnärma enskild mans rätt och ej angå sådana föreskrifter, hvilka till allmän nytta eller bevarandet af innevånarnes i orten eller en hvar svensk undersåtes allmänna fiskerätt gifna äro, må icke anställas af annan än målsegande. Är kronan eller någon menighet målsegande, då ege allmän åklagare att åtalet föra.

4 kap. Öfriga bestämmelser.

§ 27.

1. Nödig mark, med hvad dertill hörer, för uppförande af boningshus, bodar, beredningshus och verkstäder, byggnad af båtar och förfärdigande af redskap, som för fiskerinäringens utöfning brukas, ege hvarje rikets undersåte rättighet att erhålla å sådana kronolägenheter, som i 1 § omförmälas, utan att för sådan rättighet behöfva erlägga annan afgift än den, som kan vara af nöden för betäckandet af de kostnader för uppgörande af byggnadsplan, tomters

utstakning m. m., som i fråga om fiskelägen med talrika byggnader påkallas för vinnande af välordnade förhållanden. Byggnadsplan och afgift, som nu är sagd, fastställas af Konungens befallningshafvande. Skulle tvist om nyttjanderätt till slika kronolägenheter uppstå, åligger det Konungens befallningshafvande att, efter förordnad besigtning, utslag deröfver utan uppehåll meddela.

2. Pröfvar Konungen nödigt, att mark, som tillhör enskild, skall upplåtas till bebyggande för i denna § omförmälda ändamål, vare egaren pligtig att afstå marken mot ersättning, som, der godvillig öfverenskommelse ej kan träffas, bestämmes enligt gällande förordning angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof; och förordne Konungens befallningshafvande om plan och afgifter för sålunda förvärfvad lägenhets användande genom beslut, som skall Konungens pröfning underställas.

§ 28.

1. De skiljemän, till hvilkas pröfning tvist enligt denna förordning skall i vissa fall hänskjutas, skola vara tre och utses i den ordning, lagen angående skiljemän den 28 oktober 1887 bestämmer.

2. Hvad de fleste skiljemännen säga skall, änskönt någondera parten vill söka domaren, gå i verkställighet, der ej domaren annorlunda förordnar.

Bil B.

Förslag

till ändrad lydelse af

§ 4

stadgan om skiftesverket i riket den 9 november 1866,
i samband med förändringar uti lagstiftningen om rätt till fiskes utöfning.

§ 4.

Vill delegare i samfäldt fiske, som i insjö eller rinnande vatten finnes, eller i annan oskiftad lägenhet det fiske eller den lägenhet skifta, hafve ock vitsord dertill, der skifte utan öfrige delegares förfång ske kan. Ej skall dock skifte af jord för delning af fiske eller annan slik lägenhet uppehållas, utan må den, som sådan delning åstundar, den särskildt söka, der ej samtlige delegarne annorlunda åsämjas.

Fiske och vatten i saltsjön må ej skiftas, utan förblifve samfälda, ändock att landgrundet med hvad detsamma vidfästadt är deladt är eller varder.

Bil. C.

Motiv

till förslaget till

förordning om rätt till fiskes utöfning.

Vid förslagets uppgörande har i så hög grad som möjligt tagits hänsyn till faktiskt redan bestående förhållanden och för den skull äfven uppställningen af de särskilda lagbuden i nu gällande fiskeristadga lemnats nära oförändrad, så att till och med de tio första §§ i samma stadga fått behålla sin nummerföljd orubbad. Med hänsyn

till innehållets beskaffenhet torde dock § 5 lämpligast hafva bort såsom ett nytt moment inskjutas uti § 9, hvaraf § 5 i verkligheten utgör blott en del.

Huruvida §§ 21 och 36 i fiskeristadgan den 29 juni 1852 bort räknas för allmän lag och föras hit eller icke, derom kunna meningarne vara delade; men beqvämast torde helt visst vara att föra dem till de ifrågasatta allmänna fiskeristadgarne af ekonomisk författnings natur. Skola §§ 17 och 32 i nu gällande fiskeristadga bibehållas, hvilket väl knappast är behöfligt, torde de deremot böra föras hit, enär de innebära en så väsentlig begränsning af enskild eganderätt (jemför utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 51—52, 56, 57, 73, 78, 83, 98, 101, 102, 116—117, 122, 135—136, 139, 141, 145, 149—150, 226, 242, 243, 266, 268; 1886, sid. 5, 6) att deras utfärdande på administrativ väg ej ens bör kunna ifrågasättas.

§ 1.

Innehåller bestämmelser om det en hvar rikets undersåte såsom fiskeberättigad tillkommande fisket i öppna hafvet och vid vissa kronolägenheter.

§ 1 m. 1.

Byggningabalken, kap. 18, § 2. — Kongl. kungörelse angående vissa förmoner för dem, som till fiskeriers idkande vilja sig i skärgården nedsätta 1752. — Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 1 m. 1, § 26 m. 3. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, kap. 2, § 1. — Fiskeristadga 1852, § 1 m. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 1 m. 1.

Enligt 1736 års allmänna lag (byggningabalken, kap. 18, § 2) var rättigheten att deltaga i sådant fiske, atminstone inomskärs och uti hafsbandet, begränsad till blott »dem, som inom häradet eller socknen bygde och bodde», hvarjemte vederbörligt »lof» fordrades och »afgäld» skulle erläggas för rättighetens utöfning, men genom kongl. kun-

görelsen den 8 september 1752 angående vissa förmoner för dem, som till fiskeriers idkande ville sig i skärgården nedsätta, synes föreskriften om afgälden hafva blifvit upphäfd (?). Bestämmelser om för en hvar rikets undersåte »fritt» fiske eller om fiske såsom ett slags riksallmänning (en »jus commune omnium»), till hvilkens nyttjande en hvar svensk man egde lika rätt, förekommo nemligen, då man ser bort från de i någon mon visserligen ditåt syftande fast blott lokal betydelse egande föreskrifterna i några få särskilda författningar rörande det ymniga bohuslänska sillfisket af 1666, 1762 och 1765*) samt det finska strömmingsfisket af 1688, 1731 och 1763, icke i allmän svensk lag förr än i 1766 års allmänna stadga för rikets fisken (kap. 2, § 1, § 7 m. 1 p. 2, m. 2, § 8, § 10), der de utgöra en om inträngande »allmäneuropeiska» förhållanden påminnande betydelsefull *nyhet* i vår dessförinnan så helt och hållet »nationela» fiskerättslagstiftning. Den första af de nämnda tre författningarna rörande det ymniga bohuslänska sillfisket betraktar dock detta såsom ett Konungens »enskilda» fiske och bär liksom de tvänne senare i här ifrågavarande hänseende formen af särskildt privilegium, under det att de åberopade författningarna rörande finska strömmingsfisket i verkligheten afse blott rättighet för »dem af allmogen, som bo upp ifrån hafsstranden, att vid öppna hafs-, skogs-, bergs- och stenstränder idka gemensamt strömmingsfiske» med »jord- och strandegare vid hafskanten» (jemför byggningabalken, kap. 18, § 3) samt icke allmogen i hela riket utan endast i en del deraf, för hvilken nämnda fiske väl betraktats såsom ett slags »landsallmänning» enligt byggningabalken kap. 16, § 1 (?). Genom föreskriften i kap. 2 § 1 af 1766 års allmänna stadga synes det emellertid hafva varit meningen att fullständigt upphäfva bestämmelserna i 18 kap.

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift, 1884, sid. 216—221, 246—250.

2 § byggningabalken om rättighetens i fråga begränsning till blott »dem, som inom häradet eller socknen byggde och bodde», och om skyldigheten för de fiskande att erlägga »afgäld» samt att först utverka »lof» till fiskets utöfning.

Då vid riksdagen åren 1765—1766 fiskerideputationen den 21 maj 1765 anmodade justitiedeputationen att meddela »sina tankar, påminnelser och benägna utlåtande» öfver §§ 6—9, 20, 26, 27 och 28 i 1762 års projekt till allmänna privilegier och ordning för hafs-, skär-, ström- och insjöfisket, »på det hvars och ens välfångna rättigheter, så långt sig någonsin göra låter, må kunna behörigen i akt tagas och författningarna härutinnan såsom ständig lag ansedde blifva»; så fick den här ifrågavarande stadgande motsvarande § i projektet ej följa med, enär den väl icke ansågs vara af privaträttslig natur. Nekas kan nog heller icke, att stadgandets innehåll mycket närmar sig det lagstiftningsområde, som nu finnes angifvet i § 77 regeringsformen, och dessutom fått en affattning, som ådagalägger, att det afsåg att meddela fiskarena ett *privilegium.* *)

Det här gjorda tillägget hänsyftar på de fall, att enskilde i följd af bestämmelsen i § 2 m. 2 ega en viss uteslutande rätt i öppna hafvet eller på grund af urminnes häfd, konglig förläning eller annat ostridigt skäl kunna hafva enskild fiskerätt i öppna hafvet eller vid sådana kronolägenheter, som i stadgandet afses. I samband med slutliga upphäfvandet af 18 kap. byggningabalken förtjenar att tagas i betraktande, huruvida icke vid stadgandets affattning torde böra tagas någon hänsyn till bestämmelsen i samma kapitels § 2, att »vid Konungens allmänna fiskelägen och grund i skären må de, som inom häradet eller

---

*) Under förra århundradet skilde man nemligen i fiskerilagstiftningen mellan stadganden af 1:o) allmän lags, 2:o) privilegii och 3:o) ekonomisk författnings natur.

socknen bygga och bo, fiske bruka»; ty inomskärs och uti hafsbandet är en för vidsträckt fiskefrihet ej alltid förmonlig.

Då orden »frihet» och »fri» inom fiskerilagstiftningen under skilda tider användts i så många mot hvarandra stridande bemärkelser, och då dessa ord äfven enligt nutidens språkbruk innebära en dubbelmening, i det att t. ex. benämningen »fritt fiske» nu begagnas än i betydelsen af sådant fiske, som må utan inskränkning af enskild eganderätt af en hvar nyttjas, och än i betydelsen af sådant fiske, som må idkas utan inskränkning af administrativa föreskrifter; så hafva dessa ord här undvikits. I äldre tider användes samma benämning äfven i de olika betydelserna af enskildt fiske, privilegieradt fiske eller genom privilegier oinskränkt fiske.

§ 1 m. 2.

Stadgandets förbudsbestämmelse är en följd af å ena sidan den ifrågavarande fiskeredskapens beskaffenhet att för enskild person under längre tid eller ständigt taga en del af fiskevattnet i besittning, såsom vore det dennes enskilda egendom, och å andra sidan fiskevattnets beskaffenhet af ett rikets »offentliga» vatten, hvars begagnande står en hvar rikets undersåte öppet, hvadan ett dess besittningstagande till större eller mindre del af enskild person med uteständande af alle andre icke bör, utan vederbörligt tillstånd åtminstone, medgifvas, och då äfven blott för viss tid (jfr byggningabalken, kap. 18 § 2; regeringsformen, § 77). En liknande uppfattning i fråga om statens offentliga vatten är ock i utlandet allmänt erkänd och tillämpad.

§ 2.

Innehåller de allmänna bestämmelserna om enskild rätt till fiske i saltsjön.

Följande ord ur ett af Rikets Ständers justitiedeputa-

tion den 10 juli 1765 i ämnet afgifvet yttrande öfver bland annat § 6 i 1762 års projekt till allmän stadga för rikets fisken må här såsom en viss mon upplysande inledning meddelas. De lyda: »Så ostridigt det är, att öppna hafvet tillika med rättigheten att der idka fiske är ett Kongl. Maj:ts och kronans regale, det ingen landets inbyggare med andras uteslutande sig enskildt får tillegna, så visst och säkert anser deputationen det vara, att private jordegare, som med deras land och strand stöta till hafvet, ega till fisket närmast utanföre en stadgad rättighet, som dem icke kan betagas eller af andre utan lof och minne nyttjas. — — — — Hvaraf nogsamt finnes, att kronans rättighet till hafs- och allmännings- samt privatorum rättighet till strandfisket varit ifrån äldre tider nogsamt åtskild och på ömse sidor förvarad. Enär nu frågan blifver att genom ett allmänt förordnande emellan dessa fisken sätta en sådan gräns som utan kränkning af så väl kronans som privatorum rättigheter må kunna antagas och fastställas, så anser deputationen nödigt att göra en skilnad emellan saltsjöfisket, så vida det idkas inom skärs eller utom. Det kan väl icke nekas, att Konungen hafver dess allmänna fiskerier uti skären, hvilket så väl af Sveriges allmänna lag 18 kap. 2 § byggningabalken som det åberopade patentet af den 1 mars 1545 bestyrkes *). Men så är tillika säkert och ostridigt, att de flesta fisken uti skärgårdarne, synnerligen längre in och närmare fasta landet, äro privatis tillhöriga, som med deras holmar och egor deromkring ligga, och synes fördenskull såsom en regel kunna antagas, att saltsjöfisket inom skärs bör anses för angränsande jord- och holmegares enskilda rättighet, derest ej annorledes af ålder varit eller vattnet varit nyttjadt och ansedt för Konungs allmänning eller ock till

*) Stiernmann, A. A. von, Samling utaf kongl. bref, stadgar och förordningar etc. I. Stockholm 1747, sid. 68–70.

(Utg. anm.)

någon särskild ränta blifvit skattlagdt. Men hvad saltsjöfisket beträffar utom skärs och vid de stränder, der ingen skärgård finnes, så anser deputationen jordeganderätten med dertill hörande fiske icke längre böra sträckas än till de landgrund, som utanför jordegarens strand ligga och med den sammanhängande äro; så att der landgrundet upphörer och djupet tager vid, der blifver efter deputationens tanka rätta gränsen emellan jordegarens enskilda och kronones allmännings vatten, i hvilken tanka och att så af ålder varit deputationen så mycket mera styrkes som sådant med ofvanberörda bref af år 1551 till alla delar instämmer*), dock med samma förbehåll, som här ofvantill om saltsjöfisket inom skärs anmärkt är, att der någon med urminnes häfd, skattläggning, dombref eller andra ostridiga skäl kan visa sin enskilda rätt till några uti öppna hafvet liggande holmar och grund eller att de för ränta blifvit något hemman eller stad underlagda, bör han ock hädanefter som hittills dervid blifva bibehållen. Uppå dessa grunder finner deputationen intet betänkande vid att styrka till bifall af denna 6 §, när den i så måtto blifvit jämkad och ändrad: Så varder härigenom förordnadt att saltsjöfisket inom skärs bör för deras enskilda egendom anses, som strand och holmar deromkring ega, men vid hafsstranden, der ingen skärgård är, och utom skärs må jord- och strandegaren ej längre sträcka sin rättighet till fiske och vattnet, än dess landgrund räcker, som vid stranden ligger; dock der Konungs eller allmännings fiske af ålder inom skärs varit eller någon med urminnes häfd, skattläggning, dombref eller andra ostridiga skäl kan visa enskild rätt till fiske omkring klippor eller å grund utom skärs och i hafvet, bör det ock hädanefter dervid förblifva».

Justitiedeputationens anförda förslag, som, efter att

---

*) Stiernmann, A. A. von, å anfördt ställe, sid. 120—121.
(Utg. anm.)

hafva vidfogats ett par obetydliga tillägg af fiskerideputationen, vann Rikets Ständers bifall, gjorde i verkligheten nära nog *allt* fiske inomskärs till enskild egendom; och var det tvifvelsutan med insigt deraf som fiskerideputationen i dess den 30 december 1765 afgifna projekt till allmän stadga för rikets fisken uti icke mindre än sex särskilda §§, af hvilka fyra icke funnos i 1762 års projekt, sökte åt fiskarena bevara en större frihet vid fiskets utöfning, än eljes skulle kommit dem till del, hvarjemte betydelsen af ordet »allmänningsfiske» vidgades till att omfatta äfven byarnes oskifta fisken*). Förmodligen föranleddes justitiedeputationens hållning vid denna frågas utredande dels af det faktum, att mångenstädes allt både fiske och vatten inomskärs redan på grund af urminnes häfd var enskild egendom, dels af projektets otydliga affattning af bestämmelsen i fråga, dels af önskan att ernå likställighet mellan saltsjön och sötvattnen och dels af den rådande benägenheten att efterhärma 20 kap. 3 § byggningabalken vid affattningen af liknande fiskerättsbestämmelser. Benämningarna »kronans regale», »Konungens allmänning», »kronones allmänningsvatten» och dylika beteckna alla blott att fisket eller vattnet utgör en kronans tillhörighet, som »emot en viss afgift till Konungen» derför kunde få, efter erhållet »lof», af enskilde nyttjas, och hafva icke någonsin i svensk lag användts i betydelsen af en allas kollektivegendom, till hvars afgiftsfria nyttjande hvar man egde full rätt äfven utan »lof» dertill från vederbörande. (Jemför vidare benämningen »statens allmänningsskogar» i §§ 6, 7, 10, 59 och 65 af lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 och hvad om

---

*) Af justitiedeputationens anförda yttrande kan blott föga visshet vinnas om verkliga innebörden af 1766 års allmänna stadgas kap. 2, § 6; ty först genom tillägg af talrika nya §§ bestämdes faktiskt af fiskerideputationen i dess af Rikets Ständer antagna projekt betydelsen af orden »Konungs eller allmännings fiskeri» i nämnda §, hvilken (jemte § 11 i samma kap.) fick motsvara §§ 1, 3 och 4 i kap. 3, under det att § 1 i kap. 2 fick sin motsvarighet närmast i § 2 i kap. 3, o. s. v.

denna benämning anförts i Betänkande angående förändrad lagstiftning i fråga om utgörande af väghållningsbesväret på landet, Stockholm 1881, sid. 122).

Att ordet »allmänningsfiskeri» *icke* 1766 genom allmänna stadgan för rikets fisken gafs den innebörd, man i 1762 års projekt (§ 1 m. 1 och § 26 m. 3) åsyftat och nu på senare tiden velat göra troligt*), derom vitna dessutom bland mycket annat äfven följande förhållanden, nemligen *att* benämningen allmänningsfiske icke användts för att i nämnda stadga beteckna vare sig det i kap. 2 § 1 eller de i samma kap. §§ 7, 8 och 10 omförmälda fisken, hvilka tillkomma en hvar rikets undersåte, *att* kap. 2 § 6 icke nämnes bland de i samma kap. § 11 uppräknade §§, som innehålla undantag från strandeganderätten, *att* man eljes skulle fått olika fiskerätt för den privilegierade och den oprivilegierade jorden, hvilken olägenhet man synbarligen ville undgå, *att*, då man »till tvisters undvikande» eftersträfvade tydlighet och en fast terminologi, det icke gerna kan antagas, att man i öfverensstämmelse med 1762 års projekt velat utan vidfogande af särskilda definitioner använda ett och samma ord i helt olika betydelser och derigenom just framkalla, hvad man ville förekomma, o. s. v. Till hvilken förvirring skulle det för öfrigt icke hafva ledt, om ordet allmänningsfiske verkligen blifvit användt i mot hvarandra stridande betydelser, på sätt 1762 års projekt föreslog?

§ 2 m. 1.

Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 6 m. 1. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, kap. 2, § 6. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 2. — Fiskeristadga 1852, § 2 m. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 2 m. 1.

*) SJÖBERG, A., Om den svenska fiskerilagstiftningen. Lund 1866, sid. 34. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1886, sid. 72.

§ 2 m. 2.

Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 6 m. 1. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, kap. 2 § 6. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 2. — Fiskeristadga 1852, § 2 mm. 1, 2. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 2 m. 2. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 23, 54—55, 93—94, 100—101, 104, 108, 110—111, 114—115, 125—126, 221—222, 271, 281, 286; 1886 sid. 72—74, 76.

Ännu uti 1762 års projekt till allmän stadga för rikets fisken hade ordet *landgrund* fått med hänsyn till förhållandena såväl inomskärs och i hafsbandet som utomskärs och vid öppna hafsstranden bibehålla sin ursprungliga betydelse att blott beteckna den strandegaren från äldre tider tillhörande hafsbottnen under den grunda delen af vattnet närmast stranden (till och med marbacken, der sådan fans); men genom 1766 års allmänna stadga för rikets fisken gjordes hela hafsbottnen och allt vattnet inomskärs till strandegarnes enskilda egendom (såsom väl hufvudsakligast byallmänning), hvarigenom begreppet landgrund för vattnet inomskärs förlorade sin forna rättsliga innebörd, hvilken endast bibehölls med hänsyn till vattnet vid öppna hafsstranden och utomskärs.

Vid bestämmandet af landgrundets utsträckning i öppna sjön har här för motstånds undvikande den 1852 stadgade, fast allt annat än lyckligt funna, gränsen bibehållits utan annan ändring, än att måtten i famnar utbytts mot mått i meter, hvarigenom strandegarne tillskyndats en i verkligheten omärklig vinst, enär 1 famn och 100 famnar motsvaras af 1,78 och 178,14 meter. (Om det för de icke strandegande fiskarena lämpligaste sättet att bestämma landgrundets gräns är nedan ordadt under § 4 m. 3). De obetydliga ändringarna i öfrigt afse att tillmötesgå från de skånska länens landsting uttalade önskningar eller befästandet af enskild rätt till fiske med faststående ryssje-

artad redskap (jfr skrifvelse till Kongl. Maj:t den 19 oktober 1892 från Konungens befallningshafvande i Hallands län med förslag till förordning för strandlaxfiske med fastående redskap).

§ 2 m. 3.

Liknande för öfverskådlighetens skull mycket förmonliga hänvisningar förekomma både i allmänna lagen och flera förordningar (jfr t. ex. jordabalken, kap. 12, § 4; Förordningen den 30 december 1880 om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund, § 24 m. 2).

Jemför jagtstadga 1864, § 3 m. 2.

§ 2 m. 4.

Byggningabalken, kap. 17, § 1. — Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 7. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 2, § 6, § 7 m. 1 p. 1. — Förordning om landtmäteriet i riket 1783, § 77. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 7 m. 1, § 22 m. 2, § 24, § 25 m. 3. — Kongl. vetenskapsakademiens anmärkningar med afseende på en blifvande fiskeristadga 1847 i 12 punkten. — Förslag till stadga om fiskerierna 1851, § 3 m. 2, § 7. — Fiskeristadga 1852, § 7.

Jemför stadga om skiftesverket i riket 1866, § 6.

Momentet afser dels att för saltsjöfisket träda i stället för och nödigt tillöka bestämmelsen uti 17 kap, 1 § byggningabalken om oskift fiskevattens nyttjande, dels att, i hvad de lägga hinder i vägen för skifte af saltsjöfiske, ersätta första punkten i mom. 1 af 7 §, kap. 2 af 1766 års allmänna stadga för rikets fisken samt bestämmelsen i § 6 samma kapitel och stadga om »allmänningsfiskeri». De på grund af bestämmelserna i 1766 års allmänna stadga enskilde tillhöriga fiskena i saltsjön voro nemligen till största delen åtminstone att i egenskap af faktiskt oskiftad samegendom anse för »allmänningsfisken» efter den i berörda stadgas kap. 3, § 3 m. 1 gifna definitionen

derå, ehuru ordet »allmänningsfiske» dessförinnan. i fråga om saltsjön, väl enligt byggningabalkens bestämmelser begagnats blott i betydelsen af för »dem, som inom häradet eller socknen byggde och bodde», enligt särskilda fiskefriheten mer eller mindre inskränkande föreskrifter, men ej för andre, tillåtet fiske. Något »allmänningsfiske» i betydelsen af en hvar rikets undersåte utan erhållet »lof» eller erläggande af »afgäld» tillkommande fiske kände nemligen Sveriges äldre allmänna lagstiftning lika litet till som några riksallmänningar. Uttrycket »af ålder» egde uti åberopade § 6 betydelse blott för bestämmande af hvilka byar, som höra till området, men ej gränserna, för dylik oskift samegendom (jfr jordabalken, kap. 15, § 3).

Uti 17 kap. 1 § byggningabalken stadgas bland annat om »oskift fiskevatten» följande: »Vill någon skifta och annan ej, hafve den vitsord, som skifta vill, der domaren pröfvar, att det utan andras förfång ske kan», och uti allmänna stadgan för rikets fisken 1766, kap. 3, § 12 åläggas »befallningshafvande och domare, hvar uti sin ort, att till insjö- och strömfiskets desto bättre vård igenom tjenlige föreställningar förmå strand- och delegare af samfäldt fiske, der det sig göra låter, fiskevatten sins emellan skifta»; men i afseende på saltsjöfisket saknas icke blott ett motsvarande stadgande, utan finnas till och med i kap. 2, §§ 6 och 7 bestämmelser, som i verkligheten afse förbud mot skifte af sistnämnda fiske. Bestämmelsen uti § 6 att, »der allmänningsfiskeri af ålder inomskärs varit, bör det ock hädanefter dervid förblifva» *), hvilken så tydligt lägger hinder i vägen mot delande icke blott af sådant fiske, som enligt byggningabalkens föreskrifter var »allmänningsfiske», utan äfven af bys oskifta fiske, hvilket genom 1766 års allmänna stadga inbegreps under benämningen

*) Jemför den liknande bestämmelsen om att häradsallmänningar »skola bibehållas oförminskade» uti förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 29 juni 1866, §§ 1, 5.

»allmänningsfiske» *), ehuru byallmänningars delning medgifvits redan genom förordning af den 30 augusti 1731, och bestämmelsen uti § 7, att »uti de skärgårdar, som fiskare oklandradt och efter gammal vana ömsom fiskat vid hvarandras land och följt saltsjöfisken efter dess dref, förblifver det ock efter förra vanligheten», för så vidt den afser bevarandet af fångsten af dreffisk såsom en oskiftad samegendom, äro nu båda i förslaget innefattade i momentets föreskrift, att fiskevatten i saltsjön ej må skiftas. Sådant skifte har för öfrigt, i följd af sin olämplighet — då man ser bort från skifte af ostrongrund, såsom i verkligheten af helt annan art — icke egt rum annat än som ytterst sällsynt undantag, och redan i förordningen den 12

---

*) Ordet »allmänningsfiskeri» i 6 §, 2 kap. af 1766 års allmänna stadga för rikets fisken *måste* tolkas i öfverensstämmelse med den i samma stadgas kap. 3, § 3 m. 1 gifna definitionen, om icke stadgandet om allmänningsfiskeris förblifvande skall varda praktiskt alldeles betydelselöst; ty med hänsyn till sådana allmänningar, som i 16 kap. § 1 och 18 kap. § 3 byggningabalken omförmälas, vore det åsyftade stadgandet öfverflödigt och nära nog ändamålslöst, och med hänsyn till de i 18 kap. 2 § samma balk omnämnda Konungens allmänna fisken vore mera bemälda stadgande äfven värdelöst, enär man ju behöfde med offentliga handlingar styrka, att »afgäld» erlagts för fiskets begagnande med vederbörligt »lof» för att bevisa, det fisket i fråga verkligen varit ett Konungens allmänna fiske, hvilket deremot *icke* kunnat ske derigenom att äldre personer vitnat, det fisket fått utan klander från strandegarne idkas af ortens invånare (såsom fallet väl oftast varit med saltsjöfisket vid eller å byallmänningarna). Den 1766 genom den allmänna fiskeristadgans definition i kap. 3, § 3 m. 1 införda *ändringen* i betydelsen af ordet »allmänningsfiske» åsyftade sålunda i verkligheten väl endast att med hänsyn till saltsjöfisket inomskärs bibehålla större frihet för fiskets utöfning och att undvika eljes väntade svårigheter vid tillämpningen af den utaf justitiedeputationen affattade § 6 i nämnda stadgas kap. 2, på samma gång man derutöfver sökte bevara fiskarenas i orten allmänna fiskerätt genom bland annat en vida tydligare bestämmelse i samma stadgas och kapitels § 10. I motsatt fall, d. v. s. om ordet »allmänningsfiskeri» afsåge sådant fiske, som icke vore underkastadt enskild eganderätt, utan tillkomme en hvar rikets undersåte, vore stadgandet i fråga ett betydelselöst nonsens, emedan det väl detsamma förutan vore sjelfklart, att fiske icke på samma gång kunde vara enskild egendom och allas tillhörighet, och emedan det icke »till tvisters undvikande» angifver någon norm, enligt hvilken i sådant fall kunde skiljas mellan fiske som enskild och fiske som allas egendom. Förbises får vidare icke, att urminnes häfd icke i strid mot bestämmelserna i 15 kap. jordabalken får användas för att bevisa, det »rättighet» utgör en allas tillhörighet.

augusti 1783 om landtmäteriet i riket fick derför äfven i afdelningen »om egodelningar och storskiften» inflyta en bestämmelse om att »fiske bör under samfäldt nyttjande förblifva». Uti skiftesstadgarne af 1827 och 1866 har emellertid denna i praktiskt hänseende helt riktiga bestämmelse ändrats, och det väl derför att den ansågs stå i strid med det i verkligheten grundlagsenligt upphäfda stadgandet om skifte af fiskevatten i 17 kap. 1 § byggningabalken.

I afseende på oskift fiske i saltsjön har man att skilja mellan det egentliga strandfisket med not eller annan redskap å (eller med begagnande af) landgrundet och fisket å det förr s. k. »fria djupet», af hvilka det förra i regeln anses medfölja stranden och utgör samfäld egendom blott för det hemman, till hvilket stranden hör, men det senare ej sällan utgör en odelad samfällighet för många hemman, ja ofta för en hel menighets jordegare (jfr bestämmelsen i 1766 års allmänna stadga, kap. 2, § 6 om »allmänningsfiskeri»). Gränsen mellan båda torde vara vidtagandet af det för vanlig segelled inomskärs för tillräckligt ansedda djupet, d. v. s. 4 eller högst 5 meters ständigt djup; men till strandfisket, hvilket såsom mer ekonomiskt betydande tager företräde framför fisket å djupet, räknas naturligen äfven rätten att begagna djupet utanför landgrundet vid notfiske eller fiske med från stranden utsatt, faststående, ryssjeartad redskap. I Bohuslän, der strandfisket tidigare än i gamla Sverige gjorts till enskild egendom, hade redan under medeltiden äfven smärre vikar eller s. k. kilar allmänt nog synes det kommit att räknas för strandegarnes enskilda egendom (se Magnus lagabotarens landslag, VII, 64).

Den omständigheten att skifte af samfäldt fiskevatten i saltsjön ej är tillåtet, utgör naturligen intet hinder mot att delegarne i sådant fiskevatten öfverenskomma om sättet och ordningen för *fiskerättens utöfning* eller i vissa

fall till och med om fiskerättens samfälda utarrendering eller begagnande genom anstälda fiskare för gemensam räkning. Sådan öfverenskommelse är icke att förvexla med de öfverenskommelser, hvarom förordnats i nu gällande fiskeristadga, § 22 mm. 2—4.

§ 2 m. 5.

Jemför byggningabalken kap. 17, § 1, kap. 20, § 4. — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, §§ 5—7, 10, 21, 24 m. 1.

Jemför vidare: Kongl. kungörelse angående särskilda föreskrifter i afseende på rättigheten till tångtägt å hafsstränderna i riket 1866.

Momentet afser att lemna hittills saknade bestämmelser för anbringande af fastständende ryssjeartad fiskeredskap i saltsjön och att möjliggöra en lokal lagstiftning till förekommande deraf att fisket med dylik redskap idkas på ett sådant sätt, att den ene är den andre till men, och täflan mellan de fiskande utvecklar fisket derhän, att det varder ekonomiskt ändamålslöst (jfr skrifvelse till Kongl. Maj:t den 19 oktober 1892 från Konungens befallningshafvande i Hallands län med förslag till förordning för strandlaxfiske med fastständende redskap). Lämpligast hade helt visst varit, om man uti här afsedda trakter hade i tid genomfört en sådan anordning, att dylikt fiske fått utöfvas blott för gemensam räkning och med måttligt antal redskap af lämplig storlek. I några fall torde möjligen den ofvan till jemförelse åberopade vattenrättsförordningen kunna tjena till ledning och efterrättelse, men i följd af ämnets outredda skick har någon bestämmelse om sådan tillämpning äfven här af samma förordning, som den i § 8 m. 4 gifna, icke kunnat föreslås.

§ 3.

Innehåller allmänna undantag från bestämmelserna i

§ 2, afseende fiske vid stränderna med begagnande af landgrundet.

§ 3 m. 1.

Förordning angående strömmingsfiskets gemensamma idkande af allmogen i Finland 1763. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, kap. 2, § 8. — Resolution och förklaring den 9 december 1766 på allmogens allmänna besvär vid sistöfverståndna riksdag, § 51. — Fiskeristadga 1852, § 3 m. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 3 m. 1. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 23, 221—222.

Momentets affattning är bragt i närmare öfverensstämmelse med ordalydelsen i förordningen den 20 april 1763 och allmänna stadgan för rikets fisken den 14 november 1766, hvarförutom såväl hvad i stadgandet är och bör vara allmän regel som undantagen derifrån gifvits en form, som vid stadgandets tillämpning icke behöfver komma i strid med bestämmelserna i 15 kap. jordabalken om laga fång på grund af urminnets häfd. Uti förstnämnda förordning fans följande, för uppfattningen af kap. 2 § 7 i 1766 års allmänna stadga för rikets fisken vigtiga tillägg: »dock med förbehåll, att ingen må, enligt 17 § uti ridderskapet och adelns privilegier, i deras fiskevatten fiska och fara, utan jordegandens goda vilja och samtycke.» Vid slutet af momentet hafva orden »utan onödigt uppehåll» inskjutits för att förekomma missbruk af strandegande-rätten.

§ 3 m. 2.

Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 8 m. 1. — Kongl. reskript angående hafs- och skärfiskerierna uti Göteborgs och bohuslänska skärgården den 27 juli 1762. — Kongl. reskript angående finske, öster- och vesterbottniske samt vesternorrländske fartygs seglation på fiske till göteborgske och bohuslänske skärgården den 2 september 1765. — Projekt till allmän stadga för rikets

fisken 1765. k. 2, § 7 m. 1 p. 2, m. 2, § 9. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 2, § 7 m. 1 p. 2, m. 2. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 25 m. 1. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 3. — Fiskeristadga 1852 § 3 m. 2 p. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 3 m. 2 p. 1 (Betänkande, sid. 14, 58).

Jemför vidare: Plakat och påbud angående ett reglemente, som vid sillfisket i akt tagas och observeras skall, 1666, § 11.

Uti 1762 års projekt var i § 8 detta moment affattadt sålunda: »Då sill och annan saltsjöfisk vid stränder, holmar och skär, som enskilde jordegare tillhöra, uti den ymnighet tillstöter, att desse icke förmå densamma att berga, fånga och sig nyttig göra, bör det ej vägras andre, som dertill hugade äro, att med jordegare i slikt fall uti fisket deltaga, när de sig dertill anmäla. För fäste och beqvämlighet vid annars land betale dock den fisket nyttjar efter omständigheterna och strändernas beskaffenhet det, som Kongl. Maj:ts befallningshafvande pröfvar skäligt utsätta, hvilket så lämpas bör, att jordegaren till alla delar hålles skadeslös.» I denna form afstyrktes emellertid det från bohuslänska skärgården allmänt nog utan invändning mot den föreslagna afgiften förordade stadgandet den 12 januari 1765 af kommerskollegium, hvilket ansåg detsamma »allt för nära röra en egares rättighet och blottställa honom för onödiga trätor och processer» m. m. sådant, hvarefter Rikets Ständers fiskerideputation i dess den 30 december samma år afgifna projekt i tvänne skilda §§ framlade förslag till nya stadganden i stället för det klandrade. Af dessa förslag vunno de i 1766 års allmänna stadga i kap. 2 § 7 senare faststälda Ständernas bifall, men det nedan vid slutet af motiveringen till detta moment anförda förkastades.

Momentet har återgifvits den lydelse, det hade i all-

männa stadgan för rikets fisken 1766, så att endast ordföljden lämpats något efter tidens ändrade anspråk, och det har derigenom åter erhållit en tydlighet, som det beröfvats i 1852 års fiskeristadga, der de begagnade, mycket sväfvande uttrycken af högsta domstolen i dess nôte ur protokollet öfver justitieärenden den 27 april 1852 förklarats »afse *endast* sillfångsten eller i allmänhet sådana slag af hafsfisk, som gå till stränderna i större dref eller stimmar, hvilka öfverstiga den enskilde strandegarens förmåga att ensam uppfånga och i afseende på hvilka i allt fall rättigheten att få följa fisken, allt efter som han flyttar sig från en strand till annan, länder strandegarne sjelfva till ömsesidig fördel». Då nu för återgifvandet af innehållet i första punkten af mom. 1, § 7, kap. 2 i 1766 års allmänna stadga för rikets fisken (så lydande: »uti de skärgårdar, som fiskare oklandradt och efter gammal vana ömsom fiskat vid hvarandras land och följt saltsjöfisken efter dess dref, förblifver det ock efter förra vanligheten») är tillräckligt sörjdt i § 2 m. 4 och § 9 m. 1, och då med hänsyn till det semisekulärt periodiska, ymniga sillfisket vid rikets vestkust, hvilket under 50 till 70 år långa mellanperioder fullständigt upphör, urminnes häfd ju icke kan åberopas, enär häfdandet måste vara oafbrutet för att medföra laga kraft, och urminnes häfd dessutom enligt 15 kap. jordabalken endast får anlitas för styrkande af »rättighet» såsom tillhörande fast egendom, men icke för att bevisa, det »rättighet» utgör en rikets samtlige undersåters kollektivegendom, samt då inomskärs intet annat fiskslag gifves vid rikets vestkust än sillen, å hvilket högsta domstolens affattning år 1852 af stadgandet kan vinna afsedd tillämpning; så torde vara klart, att samma affattning omöjligen kan bibehållas. Uttrycken »sådan hafsfisk, som går till stränderna i stora stimmar», »af ålder» och »följa fisken efter dess dref» äro vidare, på det sätt de i nämnda affattning

användts, alldeles för sväfvande eller svårtillämpliga eller rent af otjenliga för att kunna i momentet bibehållas. Det är ock att märka, att högsta domstolen angaf »syftemålet» med 1852 års fiskeristadga vara »att, utan annan förändring af hittills gällande stadganden, så vidt de höra till den allmänna lagen, än den af Rikets Ständers önskan föranledda närmare bestämningen af hvad med strandegares landgrund skall förstås, blott innefatta de förändrade föreskrifter af ekonomisk natur, som ansetts erforderliga», hvadan alltså innehållet i den ifrågavarande bestämmelsen i 1822 års stadga bort, för att vara lagligt, fullt sammanfalla med innehållet i motsvarande bestämmelse i 1766 års allmänna stadga, enligt hvilken senare den förre ock måste tolkas, om rättskränkning ej skall ega rum. Den af 1881 års kongl. fiskerikomité 1883 föreslagna affattningen af stadgandet i fråga är ännu mer förkastlig, och skulle dessutom äfven i flera fall icke kunna vinna tillämpning å just det semisekulärt periodiska sillfiske, den dock borde afsett.

Hufvudsakliga skilnaden mellan de båda för affattningen af ifrågavarande stadgande så vigtiga punkterna i 1 mom. 7 § 2 kap. af 1766 års allmänna stadga för rikets fisken, hvilka punkter så ofta och äfven i § 3 mom. 2 af 1852 års fiskeristadga sammanblandats med hvarandra, är, att första punkten afser hela riket och all slags årviss fångst af dreffisk i saltsjön, men den andra blott det semisekulärt periodiska bohuslänska sillfisket, och att första punkten afser en för ortens strandegare oskiftad samegendom, men den andra en för en hvar rikets undersåte tillgänglig kollektivegendom, samt att, då första punkten för den ömsesidiga fiskerättigheten strandegarne emellan åberopar sig på »oklandrad» utöfning och »gammal vana» samt fastställer rättigheten »vid hvarandras land» till att gälla »efter förra vanligheten», hvaraf tydligt nog framgår, att jordbruksfastigheter på grund af urminnes häfd

tillkommande servitutsrättigheter åsyftas, så stödjer sig deremot den andra punkten om »det yppade ymniga sillfisket» blott på ett inträffadt faktum, *ymnigheten*, utan att åberopa sig på vare sig »oklandradt» idkande, »gammal vana» eller dylikt», och medgifver rättigheten »vid hvars stränder det vara må», o. s. v. Skilnaden är sålunda i verkligheten mycket stor, och enda likheten består deri, att båda punkterna afse sådant strandfiske (med not eller vad), i hvilket äfven andre än strandegaren må deltaga. I 1762 års projekt till allmän stadga för rikets fisken voro ock de båda punkterna i fråga förda till skilda §§ på ett sätt, som tydligt ådagalade insigt om deras helt olika innebörd.

Den nu föreslagna, på de 1766 af Konung och Riksdag gemensamt antagna lagbuden hvilande affattningen är sådan, att något tvifvel om, när momentet skall tillämpas eller icke, svårligen kan finnas, enär det mindre tydliga uttrycket »det yppade ymniga sillfisket» blifvit utbytt mot orden »det ymniga fisket af stor sill», genom hvilka än mer i ögonen fallande bör vara klart, att det blott är det semisekulärt periodiska fisket, som afses. Dettas fångster utgöras nemligen af sill, som nått sådan storlek, att hon kan blifva föremål för saltning, hvilket deremot icke är fallet med de så kallade lottsillfiskenas halfstora eller än mindre sill. Ordet »stängas» innebär här liksom i 1766 års allmänna stadgas momentet motsvarande bestämmelse äfven ett förbud mot fiskares afhållande medels stängsel i en eller annan form (eller på annat sätt) från för fiskets utöfning användbara notvarp eller vikar, och orden »vid hvilkas stränder det vara må» afse, att ingen må, på grund af vare sig adliga privilegier eller uteslutande fiskerättighet i öfrigt, kunna afvisa fiskarena från för fiskets idkande tjenliga stränder, något som nu än ytterligare gjorts tydligt genom den momentet vidfogade nya bestämmelsen derom. Hänvisningen till mom. 5 har nödvändiggjorts

deraf att tillåtelsen att under en hel fiskesäsong ockupera en vik för innestängning af sill synbarligen innebär ett undantag från den här gifna regeln.

Den 22 april 1845 anhöllo Rikets Ständer uti skrifvelse till Konungen bland annat »att den genom 2 kap. 7 § i kongl. fiskeristadgan af den 14 nov. 1766 alle svenske undersåter medgifna rättighet att idka sillfiske å bohuslänska kusten skulle inskränkas i så måtto, att, utan rubbning af annans tilläfventyrs egande bättre rätt, strandegare må jemväl för sillfiske åtnjuta den enskilda rättighet till »fiske och vatten», som genom 6 § af berörda stadga blifvit honom tillförsäkrad.»

Tillägget i 1766 års allmänna stadga, att samma lag skulle gälla »för sillfiske i Östersjön, hvarest någon ymnighet deraf sig visa kan», torde, såsom väl i verkligheten fullständigt betydelselöst, kunna uteslutas. I 1765 års projekt till allmän stadga för rikets fisken fans dessutom ännu ett tillägg i en egen §, hvilken till ytterligare belysande af innehållet i kap. 2 § 7 af 1766 års allmänna stadga må här anföras. Den lydde: »Då strömming och annan saltsjöfisk vid stränder, holmar och skär, som enskilde tillhöra, uti den ymnighet tillstöter, att desse icke förmå densamma fånga och all fördel deraf i akt taga, bör det ej vägras andre, som dertill hugade äro, att endast i detta fall, jemte strandegaren, slikt fiske nyttja.»

Med hänsyn till möjlig skada å ostrongrund vid ymnigt sillfiske i Bohuslän har ifrågasatts ett så lydande tillägg: »Konungens befallningshafvande vare dock obetaget att på rättsegandes begäran förbjuda sådant sillfiske å tydligt utmärkta ostrongrund.» (Jemför nedan under § 4 m. 2 vid slutet af motiveringen).

§ 3 m. 3.

Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 7, § 8 m. 2. — (Allmän stadga för rikets fisken 1766, § 8). —

Förklaring öfver 1766 års allmänna stadga 1771, § 2 m. 2. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 26 m. 3. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 4. — Fiskeristadga 1852, § 3 m. 2 p. 2. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 3 m. 2 p. 2.

Jemför vidare, hvad Bohuslän vidkommer: Magnus lagabotarens landslag, VII, 49. — Christian IV:s norska lag, VI, 45. — Utkast till bestämmelser, ifrågasatta att vinna tillämpning i afseende å hafsfisket vid kusten af Göteborgs och Bohus län 1893, § 2.

Momentet innehåller i något fullständigare och tydligare affattning den, hvad särskildt Bohuslän vidkommer, redan i forntiden stadgade rätten för fiskaren att vid ymnigt sillfiske under vintern fritt få begagna stranden och för egaren af denna att njuta ersättning för vid fisket å egorna vållad skada. Den i samband med detta moment i dess här föreslagna omfattning uti stadgan för nordsjöfiskerierna 1766, § 6 m. 1, och reglementet för nordsjöfiskerierna 1774, art. 2, § 5, samt fiskeristadgan 1852, § 3 m. 2 p. 2, faststälda särskilda rätten för strandegare i Göteborgs och Bohus län »att vid notdrägt för sådant fiske, i fall han vill i fisket deltaga, sjelf bestämma den ordning, hvari hans not dragas må», är här utelemnad, fast Göteborgs och Bohus läns landsting i sitt 1885 afgifna utlåtande öfver 1883 års förslag till fiskeristadga hållit strängt på denna rätt för den bohuslänske strandegaren; och det emedan, då detta senare säkerligen skett af den orsak, att man icke ville offra denna rätt annat än i samband med en fullständig och tillfredsställande revision af rätten till fiskes utöfning i saltsjön, och då den affattning af § 3 m. 2 och § 9 i gällande fiskeristadga, som här föreslås, i motsats till 1883 års förslag erbjuder en eftersträfvansvärd trygghet mot fiskerättsprocesser, som åsyfta upphäfvande af enskild rätt till fiske, samt då rätten i fråga eger blott föga värde och möter svårigheter vid utöfvandet, i synnerhet då

flere strandegare med stridiga anspråk uppträda samtidigt å ett och samma ställe, merabemälda rätt ej gerna borde bibehållas (jemför utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 280—281, 287—288).

Momentet gör tydligen ingen ändring i faktiskt bestående rättsförhållanden med hänsyn till landslotts erläggande af de fiskande för landgrundets och strandens begagnande vid sådant fiske, som *icke* tillkommer en hvar rikets undersåte såsom sjelf fiskeberättigad, utan för deltagande i hvilket afgift på grund af laglig enskild rätt kan fordras. Momentets bestämmelser innebära uppenbarligen icke heller någon rätt för de fiskande att utan tillstånd af strandegarne få å dessas grund uppsätta vadräcken och andra ställningar för fiskeredskaps torkning och vård eller dylikt.

§ 3 m. 4.

Allmän stadga för rikets fisken 1766, kap. 2, § 9. — Förklaring öfver 1766 års allmänna stadga 1771, § 2 m. 1. — Nôte ur protokollet öfver justitieärenden i högsta domstolen den 27 april 1852, anm. vid § 3 m. 3. — Fiskeristadga 1852, § 3 mm. 3, 4. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 3 mm. 3, 4. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 93, 163—164, 274, 280, 286—287; 1886, sid. 4, 74.

Det bohuslänska sillfisket väl ursprungligen i främsta rummet åsyftande stadgandet afser i den form, det här erhållit, å ena sidan att, i enlighet med högsta domstolens anmärkning öfver 1851 års förslag till stadga om fiskerierna, bevara lagligen förvärfvad rätt att för redan verkstäld upprensning af notvarp uppbära afgift, men att å andra sidan icke vidare medgifva sådan rätts förvärfvande. Skulle emellertid rätten att upprensa notvarp och uppbära afgift för sådant notvarps begagnande bibehållas, borde den ock återgifvas sin ursprungliga omfattning; ty kostnaderna vid dylik upprensning äro väl, i de flesta fallen åtminstone,

afskräckande stora. För sådant fiske, hvilkets nyttjande tillkommer en hvar rikets undersåte, torde dylik upprensning lämpligast böra bekostas med allmänna medel.

I öfverensstämmelse med högsta domstolens uti dess åberopade nôte uttalade åsigt borde momentet väl hafva afslutats med en så lydande bestämmelse: Den som sålunda upprensat notvarp å annans grund, bör ej från deltagande i fisket derstädes utestängas.

§ 3 m. 5.

Utkast till bestämmelser, ifrågasatta att vinna tilllämpning i afseende å hafsfisket vid kusten af Göteborgs och Bohus län 1893, § 3 m. 1.

Jemför vidare: Stadga för nordsjöfiskerierna 1766, § 5 m. 2. — Reglemente för nordsjöfiskerierna 1774, art. 2, § 6. — Projekt till nytt reglemente för sillfisket 1788, § 14. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 37 m. 2. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 14.

Redan under förra århundradets stora sillfiskeperiod gjorde sig behofvet af att för afsättningen af den vadfångade färska sillen hålla denna längre tid innestängd med vad; men då dervid, i följd väl af smärre vadar och trängre stäng samt mindre skicklighet, ofta qvarlemnades en större mängd död sill å bottnen i notvarpen, blefvo de långvariga vadstängen i 1766 års nordsjöfiskestadga vid strängt straff förbjudna. Emot slutet af fiskeperioden, då fiskets tekniska utöfning nått en vida högre grad af utveckling, ändrade sig i väsentlig mon stämningen emot de långvariga stängen, och § 14 i 1788 års »projekt till nytt reglemente om sillfisket i Göteborgs och Bohus län» fick fördenskull äfven följande lydelse: »Nu är varpet draget, vare notegare skyldige sillen genast uttaga, bortföra eller försälja; behåller någor i sin not sill öfver dygnet, eller lemnar död sill efter sig, böte 16 r:d. 32 s., härunder

likväl icke begripet den händelse, då sillen med not i vikar och sund instänges.» Man synes sålunda redan då hafva skiljt mellan »tvärstäng» (öfver vikar och sund) och »rundstäng», med hänsyn till hvilka man endast i fråga om de förra ville medgifva ett qvarstående under längre tid.

Den utveckling, det ymniga bohuslänska sillfisket tagit under det senaste årtiondet, har nu i betydande omfattning nödvändiggjort användningen af enskildt fiskevatten icke blott såsom tillförene för fiskets utöfning utan äfven för fångstens förvarande under längre tid, i afsigt att derigenom bereda afsättning till högre pris åt fiskaren.

Den i momentet under namn af *landslott* föreslagna afgiften är afsedd att utgöra en billig ersättning eller hyra åt fiskevattensegaren för fiskevattnets begagnande till förvaringsrum för lefvande sill med uteslutande af både egaren och andre fiskande från fiskevattnets användning under den tid, fiskevattnet för nämnda ändamål tagits i besittning. Denna afgift är sålunda något helt annat än den landslott, som vid sillfiske erlägges i Norge och dess forna biländer samt vid makrillfiske äfven i Bohuslän för sjelfva vadfiskets utöfning vid annans strand.

Då förra århundradets fiskerilagstiftning faststälde tiden för vads tömmande vid bohuslänska sillfisket till blott *ett* dygn, så är här denna tid till förmon för de fiskande förlängd till *sju* dygn. Afgiften i fråga har bestämts till högre belopp under tiden från fiskets början om hösten intill medlet af december månad för att något stäfja bruket af allt för tidiga vadstängs sättande. Sill bör emellertid icke hållas sålunda innestängd längre in på våren, än i verkligheten är af tvingande behof påkalladt, emedan fiskevattensegarnes olägenhet, fiskarenas risk och beroende af sillexportörerne samt de menliga följderne af utmagrad eller försämrad sills försäljning eljes för mycket ökas. Den här föreslagna yttersta tiden för vadstängens qvarstående sammanfaller med den som under Bohusläns

norska tid var faststäld i fråga om fiskandes rätt att för sillfisket begagna stranden. (Jemför Magnus lagabotarens landslag, VII, 49. — Christian IV:s norska lag, VI, 45). Förbudet mot att hålla sill innestängd med vad under den öfriga delen af året afser att hindra det de ifrågavarande vadstängen göras permanenta och få qvarstå år efter år utan afbrott.

Bestämmelsen om när vadstäng skall anses upptaget har fått inflyta för att hindra kringgåendet af föreskriften om afgifts erläggande, hvilken föreskrift utan denna bestämmelse tydligen vore fullständigt värdelös.

§ 3 m. 6.

Utkast till bestämmelser, ifrågasatta att vinna tilllämpning i afseende å hafsfisket vid kusten af Göteborgs och Bohus län 1893, § 3 mm. 2—4, § 22 m. 2 (sista punkten).

Jemför vidare hvad Bohuslän vidkommer: Magnus lagabotarens landslag VII, 49, 50. — Christian IV:s norska lag, VI, 45, 46. — Lov om Vaarsildfiskeriet af 24 September 1851, §§ 28, 29, 36. — Lov, indeholdende Tillæg til Loven om Vaarsildfiskeriet af 24 September 1851, af 28 August 1854, § 2. — Lov om Landslod af 23 Mai 1863, §§ 2—4. — Forordning for Island om Silde- og Graasejfiskeri med Not af 12 Februari 1872, §§ 3—5. — Fiskerilov for Færöerne af 14 April 1893, §§ 2, 7.

Sedan det blifvit af behofvet påkalladt att i fiskerättslagstiftningen införa utförligare bestämmelser om ersättning för vid fiske vållad skada å jordegares grund samt om afgift i vissa fall för begagnande af annans fiskevatten eller med kostnad upprensade notvarp, har det äfven befunnits lämpligt att i ett särskildt moment sammanföra de nödiga föreskrifterna om dylik ersättnings eller afgifts utgörande; ty det är ingalunda sjelfklart huru de fiskande i detta hänseende hafva att bete sig. I de ofvan åbero-

pade utländska lagarne hafva de fiskande i regeln medgifvits att, när de till landslotts åtnjutande berättigade äro flere och ingen å deras vägnar är tillstädes, då platsen lemnas, få aflemna landslotten än till hvilken af de dertill berättigade, de fiskande för godt finna, än till länsmannen i orten, hvilket senare handlingssätt torde vara lämpligast för våra svenska förhållanden.

Ett annat skäl, som talar för de här i ett särskildt moment sammanförda bestämmelsernas behöflighet, är den framtida utveckling, frågan om medgifvande af större frihet vid strandfiskets utöfning emot erläggande af landslott sannolikt kommer att få, när fiskerättsförhållandena i bohuslänska skärgården en gång vinna större klarhet, än de nu hafva. Den äldre lagstiftningens stadganden om ersättnings eller uppskattnings bestämmande »efter mätismanna ordom» har ersatts med den genom lag af den 28 oktober 1887 skapade skiljemannainrättningen.

§ 3 m. 7.

Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 110, 115, 125—126; 1886, sid. 74.

Momentet afser att tillmötesgå den af Malmöhus läns landsting 1885 uttalade önskan om frihet för fiskarena att idka agntägt å strandegares landgrund, en önskan som styrkes äfven deraf, att landgrundet (»Forstranden») i de f. d. danska landskapen Skåne, Halland och Blekinge före utfärdandet af allmänna stadgan för rikets fisken 1766 tillhörde kronan såsom ett regale, och att enskild rätt i afseende på fisket å landgrundet fördenskull icke ännu hunnit göra sig så fullständigt gällande vid de skärgård saknande kusterna af Skåne och Halland, att medgifvande af den ifrågasatta förmonen åt fiskarena kan anses innebära en rättskränkning. Momentet innehåller för öfrigt icke större utan tvärtom mycket mindre inskränkning i strandeganderätten, än momenten 1 och 2; men torde

kanske hafva bort affattas mer i öfverensstämmelse med ordalydelsen i § 4 mom. 2, på samma gång rättigheten begränsats till allenast innevånarne i orten. Skulle denna här för agntägt af mask och räkor föreslagna frihet utsträckas äfven till agnskal, blefve det dock nödvändigt tillägga en bestämmelse för tryggande af odling af detta äfven i annat hänseende än såsom agn värdefulla djur.

Stadgandet om rätt till agntägt af räkor för egen nödtorft innebär naturligen icke, i strid mot föreskriften i § 2 m. 5, tillstånd att å annans landgrund fånga räkor med fastående räkryssjor, utan endast att fånga (»stryka») räkor med håf eller kasse och dylik rörlig redskap.

§ 4.

Innehåller allmänna undantag från bestämmelserna i § 2, afseende fisket inomskärs och uti hafsbandet »å djup» utanför området för det egentliga strandfisket.

Bestämmelsen i byggningabalken kap. 18 § 2 om att fiske af ifrågavarande slag blott bör få utöfvas af »dem, som inom häradet eller socknen bygga och bo», förtjenar af skäl, som under § 1 mom. 1 framhållits, att beaktas vid affattningen af § 4 i samband med slutliga upphäfvandet af nämnda kapitel i 1736 års lag.

§ 4 m. 1.

Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 2, § 10. — Förslag till stadga om fiskerierna 1851, § 4. — Nôte ur protokollet öfver justitieärenden i högsta domstolen den 27 april 1852, anm. vid § 4. — Fiskeristadga 1852, § 4, § 20 p. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 5 m. 1, § 20. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 274, 286; 1886, sid. 74, 76.

Under åtminstone förra hälften af förra århundradet skilde man med hänsyn till fisket i saltsjön mellan fisket

1) vid stränderna, 2) »på fria djupet» och 3) uti öppna hafvet, och var denna skilnad i allt väsentligt iakttagen äfven i 1762 års projekt till allmän stadga för rikets fisken. Sedan emellertid Rikets Ständers justitiedeputation vid riksdagen 1765—1766 den 10 juli 1765 föreslagit en sådan ändring i nämnda projekts bestämmelser om inomskärsfisket, att strandegarnes uteslutande rätt till allt sådant fiske gjordes rent af till regel*), föreslog samma riksdags fiskerideputation, med antagligt syfte att åt allmänt begagnande bevara åtminstone en del af fisket å det »fria djupet», en ny § af följande lydelse: »Fiske med all slags krok och ref å djup inom skärgården och uti hafsbandet varder ingen betaget att opåtaldt nyttja, då notdrägt ej deraf hindrad blifver medelst pålars eller stakars qvarlemnande», hvilken § äfven med inskjutande af ordet »yttre» framför ordet »skärgården» blef antagen såsom allmän lag. Den fiskerätt, som 1736 års lag i fråga om kronans allmänna fisken gifvit dem, hvilke inom häradet eller socknen byggde och bodde, efter erhållet »lof» och emot erläggande af »afgäld», vidgades sålunda i afseende på krokfiske »å djup» till att omfatta en hvar svensk undersåte utan särskildt lof och utan skyldighet att erlägga afgäld.

Då i 1852 års fiskeristadga bestämmelsen i kap. 2, § 6 af 1766 års allmänna stadga för rikets fisken om bibehållandet af »allmänningsfiskeri» inomskärs, der sådant af ålder varit, fick (tilläfventyrs i följd af sjelfva affattningens otydlighet och olämplighet samt med hänsyn till bestämmelserna i första punkten af 1766 års stadgas kap. 2, § 11 och kap. 3, § 3 mom. 1 samt i skiftestadgans af 1827 kap. 1, § 4) utan vidare bortfalla; så utgör den i detta moment bevarade rättigheten för krokfisket nu mer

*) Allt fiske inomskärs och uti hafsbandet blef derigenom i rättsligt hänseende att hålla för »strandfiske».

enda återstoden af det före 1766 så omfattande fiske å »fria djupet», hvilkets begagnande stod dem som inom häradet eller socknen byggde och bodde öppet. Men icke nog med att äfven 1852 års stadga sålunda borttog en vigtig del af det ursprungligen ortens invånare tillkommande fisket inomskärs, den minskade också betydelsen af det i § 4 qvarstående genom uteslutande af de i 1766 års allmänna stadga förekommande orden »all slags» framför orden »krok och ref» samt det vigtiga tillägget »dock så att notdrägt ej deraf hindrad blifver medelst pålars eller stakars qvarlemnande»; ty det utelemnade innebar å ena sidan, att allt krokfiske utom å den grunda delen af vattnet invid stranden stod en hvar öppet att fritt nyttja, och å andra sidan, att de fiskande till och med egde rätt att för fiskets utöfning fästa pålar och stakar i annans landgrund.

Med hänsyn till den ringa utsigten att kunna till förmon för det en hvar tillkommande fisket ändra den nu gällande bestämmelsen hafva orden »inom yttre skärgården» icke utbytts mot det tydligare fast i verkligheten samma språkliga innebörd egande uttrycket »inomskärs», utan momentet affattats i enlighet med lydelsen i 1851 års förslag till stadga om fiskerierna.

§ 4 m. 2.

Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 6 m. 1. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 25, m. 2. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, §§ 1, 2. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 5 m. 2 (Betänkande, sid. 14—15, 59). — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 71—72, 82—83, 93—94; 1886, sid. 72, 76.

Uti 1762 års projekt till allmän stadga för rikets fisken hade i § 6 mom. 1 föreslagits, att »rätter jordeganderätt och samma åtföljande enskilda fiskevatten uti

hafsskären ej må sträcka sig längre ifrån landet eller jordegarens enskilda holmar och skär, än notdrägten derifrån nyttjas kan eller landfäste med ref och nät för möjlig anses, hvarför ock hela redden utanföre för allmänningsfiske räknas», hvaraf synes, att man då ville begränsa strandeganderätten till den grunda delen af vattnet närmast stranden och till sådant fiske, hvilket kräfde landfäste från stranden eller landgrundets begagnande. Då emellertid i 1766 års allmänna stadga, väl i följd af de ofvan under § 2 i den allmänna inledningen anförda skälen, strandeganderätten utsträcktes till att i regeln omfatta allt vattnet inomskärs; så lemnades dock i form af undantag fisket å det »fria djupet» qvar såsom en strandegarne emellan oskiftad samegendom, i det att i kap. 2, § 6 föreskrefs att, »der allmänningsfiskeri af ålder inomskärs varit, bör det ock hädanefter dervid förblifva», fast detta egde rum under en sådan form, att bevarandet af denna mer allmänna rätt gent emot strandegarnes enskilda anspråk väl endast undantagsvis kunde ske. I § 11 af samma stadga och kapitel anfördes § 6 också icke bland de §§, som innehålla undantagsbestämmelser, hvilka medgifva nyttjandet af enskildes fiskevatten. — Redan uti 1766 års allmänna stadga hade sålunda nämnda undantagsbestämmelse i 1762 års projekt fått en antagligen helt annan betydelse än den först afsedda; men då det allmännas rätt ändock flerstädes bevarats genom sedvana; så bör ock en bestämmelse, motsvarande det faktiskt befintliga förhållandet, få åter inflyta i fiskerilagstiftningen.

Då nu en återgång till en affattning af stadgandet om strandeganderätten i ungefärlig öfverensstämmelse med den, som föreslogs 1762 och 1847, om än ur fiskets synpunkt mest önskvärd, helt säkert icke kan genomföras, och då 1881 års fiskerikomités förslag 1883 om »fritt fiske i de delar af större hafsfjärdar, till hvilka strandeganderätten ej sträcker sig», tydligen icke är tillfredsställande,

emedan det icke öfverensstämmer med innehållet i § 2, och enär rätten i fråga icke bör i strid mot föreskrifterna i 15 kap. jordabalken styrkas genom urminnes häfd, samt annat bevismedel knappast gifves; så återstår väl endast den utvägen att affatta stadgandet om det allmännas rätt uti fiskevattnet i fråga på ungefär samma sätt, som skett uti § 1 af förordningen den 30 december 1880 om allmän farled.

Momentet är för öfrigt så affattadt, att det icke behöfver afse allt saltsjöfiske å det »fria djupet», utan kan rättigheten mycket väl vara begränsad till blott fiske af visst fiskslag eller fiske med viss redskap. Fångst af ostron och andra bottnen vidfästade djur bör dock ej vara tillåten enligt detta stadgande; ty fiskerättigheten i fråga sträcker sig icke till vare sig vattnet eller hafsbottnen och sålunda icke heller till hvad den senare är vidfästadt. Momentet afser under nu förhandenvarande förhållanden i främsta rummet dels det en hvar tillkommande strömmingsfisket med sättgarn i Norrland, dels ock det ymniga bohuslänska sillfisket med sättgarn, hvilket senare väl icke bör räknas till strandfisket och i afseende på hvilket en tilläggsbestämmelse, sådan som den ofvan vid slutet af motiven till § 3 m. 2 anförda, kan med än större skäl än der ifrågasättas till skydd för ostronfisket.

§ 4 m. 3.

Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 2. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 23, 24, 51, 165, 195, 200, 204, 274, 286; 1886, sid. 74, 76.

Ehuru äfven för fisket vid rikets södra och östra kuster en tydlig gräns för den af här ifrågavarande stadganden oinskränkta enskilda fiskerättens upphörande och det »fria djupets» vidtagande med hänsyn till de icke strandegande fiskarena lämpligast torde kunna angifvas genom

ett bestämdt djup af t. ex. 4, 5 eller högst 6 meter, enär det är vida lättare för fiskaren att noga hafva reda på, å hvilket djup än å hvilket afstånd från ett visst djup utanför stranden han fiskar; så har dock här för nämnda kuster i stället hänvisats till stadgandet i § 2 m. 2 såsom det enda, hvilket har utsigt för sig att kunna äfven i fråga om här föreliggande fall för dem genomdrifvas. Genom ett sådant beteende blifva emellertid orden »och uti hafsbandet» betydelselösa för samma kuster.

§ 5.

Byggningabalken, k. 18, § 1. — Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 6 m. 2, § 26, § 27 m. 1. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 2, § 6, k. 3, § 1. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 5 m. 1, § 22 m. 2, § 25 m. 3. — Fiskeristadga 1852, § 5. — Förslag till fiskeristadga 1883, §§ 4, 8. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 134.

Jemför vidare: Fiskeristadga för storfurstendömet Finland den 4 december 1865, § 3.

Bestämmelsen om »Konungs fiskeri» i 6 § 2 kap. af 1766 års allmänna stadga för rikets fisken har gemenligen ansetts vara att räkna hit och derför äfven uti 1852 års fiskeristadga föranledt återinskjutande af ordet »saltsjön» i den äldre lagtexten från kap. 3 § 1 m. 1 af 1766 års allmänna stadga.

Det torde förtjena utredas, huruvida några kronofisken längre »för kronans egen räkning nyttjas eller allmänna verk till understöd upplåtna» äro.

§ 6 m. 1.

Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 28; 1765, k. 3, § 3 m. 3, § 18. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 3, § 3 m. 3. — Förslag till förnyadt re-

glemente för fisket 1840, § 2, § 9 (§ 25 m. 3). — Förslag till stadga om fiskerierna 1851, § 1 m. 2. — Nôte ur protokollet öfver justitieärenden i högsta domstolen den 27 april 1852, anm. vid § 1 m. 2. — Fiskeristadga 1852, § 1 m. 2. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 7. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 24, 72, 97, 134, 140, 165, 200, 218, 244, 253, 259; 1886, sid. 72, 76.

Uti 1762 års projekt fans ett särskildt stadgande (§ 28) om tillåtelse för »en hvar att å djup saklöst fiska med ref och krok uti stora insjöar, der fisken ej lätteligen utödas kan» *), och äfven i det till Rikets Ständers plena den 20 februari 1766 från fiskerideputationen öfverlemnade projektet af den 30 december 1765 fans i kap. 3 en särskild § derom så lydande: »§ 18. Uti större insjöar och fjärdar, der fisken ej lätteligen utödas kan, tillåtes, till den grofvare svalgfiskens minskande, en och hvar saklöst att å djup med ref och krok fiska, enär med någon strandegare åsämjas, om frihet och lof, att ifrån dess land utgå»; men i trots af att denna § åberopas uti 1766 års

---

*) Mot § 28 i 1762 års här åberopade projekt anförde Rikets Ständers justitiedeputation den 10 juli 1765 följande: »Men som härvid i öfvervägande kommer, att lagen i 17 kap. 3 § byggningabalken i allmänhet och ovilkorligen förbjuder allt fiskande och farande å annans fiskevatten, med hvad fisketyg det vara må, hvarutinnan någon ändring utan jordeganderättens kränkning svårligen kan finna rum, då det som förut varit enskildt fiskevatten skulle genom detta förordnande på visst sätt till allmänningsvatten förvandlas, och det jemväl för egaren blefve svårt att freda dess landgrund samt fisket vid stränder och skär, när främmande under föregifvet fiskande på djupet kunde efter behag sig der infinna; så är deputationen af den tanke, att något fiskande i enskildt fiskevatten ej tillåtas må utan egarnes ja och samtycke, ehvad sjöarne äro större eller mindre». Invändningarne äro emellertid ej fullt berättigade i fråga om de här afsedda stora sjöarne, hvilka ju äro tillgängliga för hvem som helst för idkande af sjöfart eller lustsegling och dylikt, men andra sådana kunna göras mot krokfiskets »frigifvande» till allmänt bruk äfven i de stora sjöarne och detta särskildt med hänsyn till laxfångsten i Venern, enär en rationel fiskevård derigenom försvåras. Jemför fiskerilag den 30 maj 1874 (och den 30 mars 1880) för preussiska staten, §§ 7 och 8.

allmänna stadgas kap. 3, § 3 m. 3, fick den dock ej följa med vid den för öfrigt i åtskilligt nog slarfviga expeditionen af Rikets Ständers beslut till Kongl. Maj:t den 30 oktober 1766. Fiskerideputationens affattning af stadgandet erbjuder tydligt nog öfverensstämmelse med föreskrifterna i 23 kap. 1 § byggningabalken om »skadedjur» och i 1766 års allmänna stadga för rikets fisken, kap. 1, § 8, om »sälar, uttrar och andra skadedjur i sjön», hvilka finge, »såsom fisködande, å andras grund och vatten, när de anträffades, fångas och skjutas.»

Den affattning af momentet, som förekommer i nu gällande fiskeristadga och i 1883 års förslag, står i uppenbar strid med bestämmelserna om rätt i »sjö» uti 12 kap. 4 § jordabalken, hvarför detsamma här gifvits en lydelse, liknande den i § 4 momenten 1 och 3; men för än större tydlighets vinnande hade kanske de få insjöarne i fråga kunnat uppräknas, i stället för att genom en viss storlek angifvas.

I fiskerilagen den 30 maj 1874 för preussiska staten har genom stadgandet i § 7 det förut hvar man tillkommande sötvattensfisket gjorts till menighetsfiske.

§ 6 m. 2.

Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 3, § 2. — Fiskeristadga 1852, § 6. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 9. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 139; 1886, sid. 69, 75, 76—77. — Lag angående de svenske lapparnes rätt till renbete i Sverige 1886, §§ 1, 21, 23.

Jemför vidare: Jagtstadga 1864, § 4.

Då stadgandena om de s. k. »allmänna kronofiskena» torde vara af den art, att deras stiftande bör ske enligt 77 § regeringsformen och i samband med den öfriga lagstiftningen för kronans domäner (lämpligast kanske såsom ett tillägg till kap. 8 i förordningen den 29 juni 1866, an-

gående hushållningen med de allmänna skogarne i riket, eller i en särskild förordning om fiske och jagt å »statens allmänningsskogar»); så torde vara tillräckligt, att momentet blott lemnar en hänvisning till nämnda lagstiftning. Jemför vidare kammarkollegii och domänstyrelsens gemensamma utlåtande den 25 januari 1893 angående förslag till fiskeristadga.

Då i kap. 3 af 1766 års allmänna stadga för rikets fisken i § 3 användes uttrycket »ligga uppå eller stöta intill», men i § 2 blott ordet »vid», synes det som om man med detta senare menat detsamma som »stöta intill» och sålunda velat undantaga de fiskevatten, som »ligga uppå» ifrågavarande skogsmarker.

Orden »kronoallmänningar och parker, holmar och rekognitionsskogar» i 1766 års allmänna stadga motsvaras, hvad kronans skogar vidkommer, af uttrycket »statens allmänningsskogar» uti §§ 6, 7, 10, 59 och 65 i lagen angående väghållningsbesvärets utgörande på landet den 23 oktober 1891 (jemför Betänkande, angående förändrad lagstiftning i fråga om väghållningsbesväret på landet. Stockholm 1881, sid. 122).

§ 7.

Byggningabalken, k. 18, §§ 3, 4 (jfr k. 16, § 1). — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 2, § 6, k. 3, § 3. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 7, § 22 m. 2, § 25 m. 3. — Fiskeristadga 1852, § 7. — (Strafflag 1864, k. 24, § 11). — Stadga om skiftesverket i riket 1866, § 66. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 10. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 24, 139, 188, 190—191, 195, 200—201; 1886, sid. 67, 69, 75, 77.

Jemför vidare: Förordning angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket 1866, k. 2, §§ 5—14.

Stadgandet är affattadt i öfverensstämmelse med nu gällande fiskeristadgas § 7 utan annan ändring, än att

fisket å byallmänningarna undantagits, såsom riktigare hörande under dels § 2 och dels § 8, samt att föreskrift tillagts om allmänningsfiskes utarrendering. (Jemför vidare kammarkollegii och domänstyrelsens gemensamma utlåtanden den 25 januari 1893 angående förslag till fiskeristadga och angående ändring af gällande lagstiftning rörande disposition af allmänningsfisken). Skulle emellertid, såsom helt visst lämpligast vore, en ny lag om härads- och sockneallmänningar komma att utfärdas med syfte att ersätta 16 kap. byggningabalken och 2 kap. förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarna i riket den 29 juni 1866 samt §§ 8—10 förordningen om skogarne i riket den 1 augusti 1805, hvilka kapitel och §§ då kunde upphäfvas, och finge denna lag jemväl innehålla de nödiga stadgandena rörande icke blott mulbete och höslåtter utan äfven fiske och jagt å allmänningarna, då vore tydligen tillräckligt, om fiskerättsförordningen i förevarande § lemnade allenast en hänvisning till samma lag.

Till denna § borde dock kanske för fullständighetens skull hafva fogats en bestämmelse om sättet för den i tredje punkten stadgade ersättningens utgörande, hvilket väl lämpligast kunnat ske genom att emellan tredje och fjerde punkterna inskjuta följande ord: Vid erläggandet af sådan ersättning lände i tillämpliga delar till efterrättelse, hvad ofvan i § 3 mom. 6 är stadgadt.

Förevarande § afser i 1852 års fiskeristadga äfven *saltsjön*, hvilket förbisetts af 1881 års fiskerikomité, ehuru detta förhållande borde framgått af en jemförelse med § 5 och af »allmänningsfiskens» vanliga förekomst äfven i saltsjön, der ju största delen af fiskevattnet är oskift (d. v. s. »byallmänning»), och ehuru den omständigheten, att § 7 äfven afser saltsjön, i förening med bestämmelserna i förordningarne om skogarne i riket den 10 december 1793, den 1 augusti 1805 och den 16 mars 1824 om lands-, härads- och sockneallmänningars delning samt

i skiftesstadgan den 4 maj 1827 om skifte af fiske, just gjorde bibehållandet af bestämmelsen i kap. 2 § 6 af 1766 års allmänna stadga för rikets fisken om »allmänningsfiskeri» obehöfligt uti 1852 års fiskeristadgas § 2.

»Rättighet» i allmänning hafva i regeln allenast jordegarne inom häradet eller socknen »efter oförmedlade hemmantalet». Häradsallmänningarne hafva efter den 1 juli 1867 icke mer fått liksom sockneallmänningarne delas mellan intressenterne. Landsallmänningar finnas ej vidare, utan äro de alla längesedan delade.

I lagen den 30 maj 1874 för preussiska staten är i § 8 föreskrifvet, att menighet endast får nyttja det henne tillkommande sötvattensfisket genom särskildt anstälde fiskare eller genom utarrendering, hvarförutom fiskets »frigifvande» till allmänt begagnande är förbjudet.

§ 8.

Innehåller de allmänna bestämmelserna om enskild rätt till fiske uti insjöar och rinnande vatten.

Grunden för fiskerätten i insjöar och rinnande vatten innehålles för närvarande i 12 kap. 4 § jordabalken och 19 kap. 2 § byggningabalken, hvarföre ock § 8 i nu gällande fiskeristadga fått en i afseende på eganderätten till sötvattensfiske så intetsägande (och från § 2 mom. 1 i samma stadga afvikande) lydelse, som den i verkligheten har.

Nämnda § i jordabalken är, hvad de i densamma omförmälda »*stora* sjöarne« vidkommer, allt annat än tydlig, då först och främst icke är klart, hvilka sjöar som äro eller icke äro »stora», och då det synes å ena sidan hafva varit lagstiftarens mening, att delegarnes områden i »stor sjö» skulle bestämmas genom skifte efter mätning — man öfverskattade nemligen då det 1725 anordnade skiftesväsendet genom landtmäteristaten och underskattade de svårigheter och kostnader, som äro förenade med skifte af

fiskevatten —, under det att å andra sidan stadgandet i 19 kap. 2 § byggningabalken (jemförd med de tre första punkterna i 4 § 12 kap. jordabalken) tyder på, att den forna uppfattningen, att strandfisket följde med stranden såsom dess appertinens och att fisket »der utanföre i sjön» vore samfäld egendom, fortfarande gälde eller åtminstone icke ansågs hafva blifvit genom någon retroaktiv verkan af bestämmelserna i sjette punkten af samma § jordabalken upphäfd, der den före 1736 vid lagskipningen ländt till efterrättelse (jemför i afseende på den privilegierade jorden Kongl. Maj:ts privilegier för Sveriges rikes ridderskap och adel den 16 oktober 1723, § 15).

Uti lagkomiténs förslag till allmän civillag den 1 augusti 1826 och lagberedningens förslag till giftermålsbalk, ärfdabalk, jordabalk och byggningabalk den 27 november 1847 lemnades stadgandena i 12 kap. 4 § jordabalken utan annan väsentlig ändring, än att § delades i tvänne, af hvilka den ena fick omfatta bestämmelserna om eganderätt i sötvattnen och den andra bestämmelsen om andel i tillvext till land, som uppkommit genom uppgrundning eller uttappning af sjö, under det att bestämmelsen om rätt till utholmar, fisken eller fiskeskär på grund af urminnes häfd öfverflyttades till kapitlet om sistnämnda laga fång (jemför förslagens kap. 2 §§ 13 och 16 samt kap. 10 § 6 jordabalken). Stadgandet i 19 kap. 2 § byggningabalken om afgärda bys fiskerätt »vid den strand, som ligger i hans rätta intagor och hägnader», och om bolbys fiskerätt »derutanföre i sjön» äro deremot i förslagen uteslutna såsom onödiga och sjelfklara (jemför förslagens kap. 3 § 14 byggningabalken), hvadan de framstående jurister, som tillhörde lagkomitén och lagberedningen, synas hafva hyllat den ofvan nämnda forna uppfattningen om strandfisket och fisket »derutanföre» i de »stora» sjöarne.

Om betydelsen af uttrycket »stora sjöar» hafva meningarne varit mycket delade. Professor Holmbergson

ansåg sålunda (enligt anteckningar å föreläsningarne vårterminen 1822 af L. BILLSTRÖM) detsamma afse sjöar af den storlek, att strandfisket med not icke sträckte sig till deras midt, under det att professor SCHREVELIUS (uti lärobok i Sveriges nu gällande civilrätt, II, Lund 1857, sid. 52) trodde det afse alla sjöar, vid hvilka »ligga flera byar», o. s. v. Än mer stridig torde uppfattningen hafva varit om fiskevattnet »utanföre» strandområdet i »stora sjöar.» (Jemför: SCHREVELIUS å anfördt ställe, sid. 53. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, §§ 2, 9. — Förslag till stadga om fiskerierna 1851, § 1 m. 2. — Nôte ur protokollet öfver justitieärenden i högsta domstolen den 27 april 1852, anm. vid § 1 m. 2. — Fiskeristadga 1852, § 1 m. 2. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 7. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 24, 72, 97, 134, 140, 165, 200, 218, 244, 253, 259; 1886, sid. 75—76. — Jemför vidare: Fiskeristadga för storfurstendömet Finland 1865, § 5).

Uppenbart är emellertid att lagstiftarens mening varit, att *allt* vattnet äfven i »stora sjöar» vore de angränsande hemmanens tillhörighet, i öfverensstämmelse med hvilken uppfattning äfven lagbuden i fråga tolkades af Rikets Ständers justitiedeputation i ett den 10 juli 1765 afgifvet betänkande öfver fiskerättsbestämmelserna i 1762 års projekt till stadga för rikets fisken (jemför ofvan i not till motiveringen för § 6 m. 1).

§ 8 m. 1.

Jordabalken, k. 12, § 4. — Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 27 m. 2. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 3, § 4 m. 1. — Fiskeristadga 1852, § 8. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 6. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 40, 134, 139, 140; 1886, sid. 75—76.

Jemför vidare i afseende på perlfisket kongl. förordningarne af den 29 maj 1691, 29 juni 1692, 22 december 1694, 20 september 1723, 4 maj 1731 och 28 juni 1736, kongl. brefvet af den 2 juni 1747 och kongl. cirkuläret den 20 september 1861.

Momentet motsvarar § 8 i nu gällande fiskeristadga utan annan ändring, än att några få ord inskjutits för att tydliggöra, det momentet blott afser sötvattensfiske, och att hänvisning införts till de §§, som innehålla undantag från momentets allmänna föreskrift, samt att orden »eller å städernes donerade jord» uteslutits såsom inbegripna under stadgandet i § 10 m. 1.

I händelse sådan uppfattning, som den nedan under mom. 3 angifna, skulle göra sig gällande i fråga om fisket i »stora» insjöar (jfr jordabalken, kap. 12 § 4), då borde kanske mom. 1 gifvas en helt annan lydelse, som återförde förhållandena till äldre tiders enklare och mer praktiska sätt att uppfatta och bestämma eganderätten i sötvattnen.

§ 8 m. 2.

Se anmärkningen ofvan under § 2 m. 3.

Jemför vidare: Jagtstadga 1864, § 3 m. 2 (andra punkten).

§ 8 m. 3.

Byggningabalken, k. 17, § 1. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 3, § 3 mm. 1, 2, 4, § 12. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 7, § 18 m. 5. — Fiskeristadga 1852, § 7. — Stadga om skiftesverket i riket 1866, § 4. — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, § 5.

Momentet afser att vid upphäfvandet af 17 kap. byggningabalken ersätta större delen af samma kapitels § 1. De gjorda tilläggen torde ej behöfva här särskildt motiveras, då deras behöflighet helt visst tillräckligt fram-

träder vid jemförelse med § 7 (sista punkten) och § 16 samt allmänna strafflagens kap. 24, § 14.

Med hänsyn till mycket »stora» insjöar, i hvilka ej gerna allt fisket utan olägenhet kan brukas såsom samfäld egendom och i fråga om hvilka fullständigt skifte torde vara snart sagdt omöjligt, blifver det, i händelse vid gällande lagstiftnings tillämpning den uppfattningen skulle i öfvervägande grad göra sig gällande, att i dem allt fisket vore att betrakta såsom oskift samegendom, tvifvelsutan af behofvet påkalladt att stadga, det blott fisket å det s. k. »fria djupet», beräknadt såsom i § 6 m. 1 är föreslaget, skall förblifva samfäldt, under det att strandfisket, hemman efter hemman, anses vara fästadt direkt vid stränderna såsom hemmanens enskilda tillhörighet och sålunda endast, när hemman är skiftadt mellan flere, blifver samfäldt, för dessa.

Lagstiftningen om oskift fiskevattens nyttjande blef föremål för behandling af både lagkomitén i dess förslag till allmän civillag den 1 augusti 1826 och lagberedningen i dess förslag till giftermåls-, ärfda-, jorda- och byggningabalkar den 27 november 1847, enligt hvilka förslag i byggningabalkens kap. 3 »om samfällighet i skog, mark och andra lägenheter, så ock om mulbete å egor, som ej med hägnad åtskilda äro», skulle inflyta en § af följande lydelse: »6 §. Fiskevatten, som oskift är, må alle de, som deri del ega, bruka med not och nät eller annorledes, efter ty som de derom sämjas kunna. Sämjas de ej, lägge rätten dem emellan, huru fisket, utan någonderas förfång, bäst nyttjas må. Fiskeverk hafve ock en hvar lof att bygga, allt efter som han i samfälligheten del eger och lägenhet dertill finnes; är lägenheten sådan, att hvarje delegare ej kan särskildt fiskeverk bygga, bjude då den, som bygga vill, de öfriga att med honom den byggnad göra och nyttja; sämjas de ej derom, pröfve rätten, om fiskeverket byggas kan, utan deras skada, som deri ej

deltaga vilja, och gifve i ty fall till byggnaden lof, sätte ock ut, på hvad vilkor och tid den nyttjas må.»

De i förestående förslag åsyftade öfverenskommelserna om *fiskerättens utöfning* i samfäldt fiskevatten liksom domstolarnes i orten förelägganden derom äro naturligen af helt annat slag än de öfverenskommelser om *fiskets vård* och de förordnanden om sådan vård från Konungens befallningshafvande i länen, som omförmälas i 22 § 2—4 mm. af nu gällande fiskeristadga.

I fiskerilagen den 30 maj 1874 för preussiska staten är uti § 10 medgifvet för delegare i fiskevatten att i föreskrifven ordning utverka *gemensam fiskerihushållning*, när fiskevattnets begagnande af de särskilda delegarne hvar för sig icke är förenligt med en god hushållning, samt uti § 5 möjliggjordt för delegarne i fiskevatten att få *expropriera fastående fiskebragder*, som äro hinderlige för fiskets förbättring.

§ 8 m. 4.

Byggningabalken, k. 17, §§ 1, 2. — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, §§ 5—8, 10, 16, 21, 22, 24.

Jemför vidare det under näst föregående moment meddelade förslaget till stadgande i ämnet från lagkomitén år 1826 och lagberedningen år 1847.

Momentet afser att träda i stället för byggningabalkens ännu gällande bestämmelser om fiskebyggnad. Möjligen torde dock utöfver de föreslagna bestämmelserna böra, på sätt ofvan i § 2 mom. 5 skett, tilläggas ett stadgande om befogenhet för Konungens befallningshafvande att på rättsegandes begäran, efter vederbörandes hörande, bestämma, huru fiskebyggnad i sådana insjöar, som ej äro att hålla för »vattendrag», under vissa förhållanden må anordnas.

§ 9.

Innehåller undantag till förmon för enskild rätt från de allmänna bestämmelserna om fiskerättighet i § 1 m. 1, § 2 mm. 1, 2, § 3 m. 1, § 7 och § 8 m. 1.

§ 9 m. 1.

Jordabalken, k. 12, § 4. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 2, § 6, § 7 m. 1 p. 1, k. 3 § 4 m. 2. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 8 m. 1, § 24, § 25 m. 3. — Kongl. vetenskapsakademiens anmärkningar med afseende på en blifvande fiskeristadga 1847 i 12 punkten. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 1 p. 2. — Förslag till stadga om fiskerierna 1851, § 3 m. 2, § 9. — Fiskeristadga 1852, § 9. — Stadga om skiftesverket i riket 1866, §§ 6, 68, 77, 81, 82. — Förordning angående hemmansklyfning och jordafsöndring 1881, § 9 m. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 50. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 94, 99, 100—101, 102—103, 165.

Jemför vidare: Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 26, § 27 mm. 1, 2. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 3, § 1 m. 4.

Momentet, som motsvarar § 9 i nu gällande fiskeristadga, utgör en omarbetning af nämnda § med syfte att å ena sidan göra densamma möjligast tydlig och å andra sidan bringa densamma i full öfverensstämmelse både med föreskrifterna i 15 kap. jordabalken om urminnes häfd såsom laga fång och med de i 1766 års allmänna stadga gifna, vida mer tillfredsställande bestämmelserna för förhållandena i fråga. Ingen § i fiskeristadgan har nemligen blifvit i så hög grad missuppfattad som § 9, och är det fördenskull särskildt af nöden, att den äldre af både Konung och Riksdag antagna lagstiftningen i ämnet varder återstäld; ty man har till och med gått så långt i för-

tolkning af det nu gällande stadgandets otydliga uttryck, att man användt dessa till stöd för styrkande med urminnes häfd, att visst fiske icke vore enskild egendom, utan en alla rikets undersåtars kollektivegendom, fast enligt åberopade stadgande i jordabalken icke medgifves att anlita urminnes häfd såsom bevismedel för annat än styrkandet af »fast egendom eller rättighet» såsom tillhörande en *fastighet* *). Vore emellertid samma stadgandes innebörd verkligen sådan, som den nämnda förtolkningen velat göra troligt, då hade ju i nu gällande fiskeristadga de två första momenten af § 3, i hvad de afse rätt till fiske vid annans strand, varit fullständigt obehöfliga, såsom helt och hållet fallande under § 9.

Den förändring i nu gällande fiskeristadgas § 9, som 1883 föreslogs af 1881 års kongl. fiskerikomité, skulle icke medföra förbättring utan tvärtom betydlig försämring med hänsyn till nämnda förhållanden.

Momentet inbegriper i den affattning, det här erhållit, äfven bestämmelsen i kap. 2, § 7 m. 1 p. 1 af 1766 års allmänna stadga, att »uti de skärgårdar, som fiskande oklandradt och efter gammal vana ömsom fiskat vid hvarandras land och följt saltsjöfisken efter dess bref, förblifver det ock efter förra vanligheten», i hvad samma bestämmelse nemligen såsom servitutsrättigheter afser ömsesidig fiskerätt »vid hvarandras land» flera fiskerättsegare emellan. (Jemför vidare anmärkningarna ofvan under § 2 mom. 4 och § 3 mom. 2). Ville man emellertid för tydlighetens skull bibehålla ifrågavarande gamla bestämmelse från 1766, då bör den såsom ett särskildt moment föras hit och ej till § 3.

---

*) Att bevisa, det hvar rikets undersåte vore berättigad att begagna ett fiske, genom till exempel äldre personers vitnesbörd, om sådant, hvilket ju ej är fallet, vore enligt lagen tillåtet, skulle dessutom förutsätta, att visas kunde att fisket i fråga fått utan klander från strandegarnes sida utöfvas såsom en laglig rättighet af innevånare från skilda delar af riket och icke blott af innevånarne i orten.

Uti den 25 januari 1893 afgifvet gemensamt utlåtande tillstyrka kammarkollegium och domänstyrelsen att, enär andra punkten i § 9 nu gällande fiskeristadga »innehåller en allmän rättsregel, som näppeligen har sin plats i fiskeristadgan», samma punkt äfven »må från paragrafen uteslutas». Bestämmelserna i denna punkt ega ock numera föga annan betydelse än att utgöra ett historiskt minnesmärke efter den strid mellan kronan och strandegarne om rätten till fiskes utöfning i talrika fiskevatten, som pågick under flera århundraden och ofta blef föremål för vid riksdagarne anförda besvär, intill dess efter Rikets Ständers hemställan de flesta kronofiskenas försäljning sent omsider gjorde slut derpå. Ännu i 1766 års allmänna stadga fans nemligen, i kap. 3, § 1 m. 1, ett vid utfärdandet af 1852 års fiskeristadga utelemnadt tillägg vid angifvandet af kronans enskilda fisken, så lydande: »jemte alla de fiskelägenheter, som kronan efter laga rättegång ifrån orättmätige innehafvare återvinna kan».

§ 9 m. 2.

Momentet är föreslaget för att göra tydligt, att de åberopade bestämmelserna i § 3 m. 3 och § 7 ega tillämpning äfven vid sådant fiske, till hvilket hafves laga fång enligt bestämmelserna i föregående moment, så framt nemligen icke sjelfva fånget innebär ett annat förhållande. Fiske kan t. ex. vara afsöndradt med fastställande af sådana vilkor, som inskränka den i nämnda §§ stadgade rätten.

§ 10 m. 1.

Jemför: Jagtstadga 1864, § 3 m. 3.

Den från ordalagen i motsvarande bestämmelser i jagtstadgan afvikande affattningen af detta och nästföljande moment afser att göra stadgandena tillämpliga med hänsyn till jord vidfästad fiskerättighet på grund såväl af § 2 m.

1 och § 8 m. 1 som af § 9 m. 1, och detta i afsigt att slippa upptaga stadgandena i fråga på tre skilda ställen. Sådant momentet här är affattadt, inbegriper det ock bestämmelserna om det till städernas donationsjord hörande fisket i 1766 års allmänna stadga för rikets fisken, kap. 2, § 6 och kap. 3, § 4 m. 1, samt i 1852 års fiskeristadga, § 8.

§ 10 m. 2.

Jemför: Jagtstadga 1864, § 6.

Jemför vidare: Ärfdabalken, k. 9, § 5, kap. 18, § 3. — Jordabalken, k. 10, § 2. — Byggningabalken, k. 10, § 6. — (Stadga om skiftesverket i riket 1866, § 14). — Utsökningslag 1877, § 147. — Förordning om nya utsökningslagens införande 1877, § 15.

Förbud, hvarom i momentet stadgas, ega ej ringa betydelse med hänsyn till ostronfiske och sådant fiske, hvilket kan genom öfverdrifven fångst inom jemförelsevis helt kort tid ödeläggas. Ett tillägg till skiftesstadgans § 14 om förbud under skiftes pågående mot fiskes nyttjande vore måhända äfven af behofvet påkalladt i samband med utfärdande af den ifrågasatta fiskerättsförordningen.

§ 10 m. 3.

Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 2, § 12, k. 3, § 3 m. 3. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 47. — Nôte ur protokollet öfver justitieärenden i högsta domstolen den 27 april 1852 (förslag vid § 11). — Fiskeristadga 1852, § 10. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 49. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 96, 123, 213, 215, 241, 243, 287; 1886, sid. 77.

De här utelemnade orden i § 10 af nu gällande fiskeristadga kunde ej bibehållas, efter det nya moment »om delegares rätt att sjelfva nyttja fiskevatten och att deri bygga fiskeverk» vidfogats §§ 2 och 8 i detta förslag.

Momentet afser närmast »bys eller grannelags» oskifta fiskevatten, men äfven till sockenallmänning hörande fiskevatten, hvilket jemlikt förordningen den 1 augusti 1805 om skogarne i riket (§§ 8—10) torde få i samband med allmänningen skiftas, samt till häradsallmänning hörande fiskevatten, i fråga om hvilket dock, der icke i reglementet för allmänningen är annorlunda stadgadt, delegarnes beslut fattas af den allmänningsstyrelse, som jemlikt § 6 förordningen den 29 juni 1866 angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket utses genom sockenombud.

I såväl detta moment som uti § 8 mom. 3 hänvisas till »de fleste» delegarnes samtycke såsom behöfligt för att vissa åtgöranden skola vara berättigade. Närmare föreskrift om, hur vid inhemtandet och beräknandet af delegarnes samtycke förfaras skall, saknas emellertid helt och hållet, då den nämnda för allmänningarna befintliga lagstiftningen undantages (jemför äfven motiven till § 7).

Uti resolutionen på allmogens besvär den 1 september 1741 bifölls i § 13, det ej allenast de på åtskilliga orter redan författade byordningar, utan ock de, hvilka dädanefter inrättas kunde, måtte af vederbörande domare stadfästas samt för lag i byskrån vara gällande, och i lagkomiténs förslag till allmän civillag den 1 augusti 1826 fans ett motsvarande stadgande i förslagets 3 kap. 16 § byggningabalken; men denna lagstiftning, ehuru helt visst användbar äfven med hänsyn till »bys eller grannelags» oskifta fiskevatten, synes ej hafva afsett fisket, för hvilket i samma förslags 3 kap. 6 § byggningabalken lemnats särskilda föreskrifter. Ville man nu i öfverensstämmelse med dessa föreskrifter foga ännu ett moment till förevarande §, då kunde detta med anlitande af det åberopade förslagets ordalag affattas sålunda: »Sämjas delegare i oskift fiskevatten ej om detsammas bruk, lägge då rätten dem emellan, huru fisket utan någonderas förfång bäst nyttjas må, så framt ej fråga är om fiske i saltsjön med

fastående (ständig) redskap, hvarom är särskildt stadgadt i § 2 mom. 5». I sådant fall måste dock de tvänne gånger förekommande orden »de fleste» i § 8 m. 3 uteslutas.

I fiskerilagen för preussiska staten den 30 maj 1874 finnas i §§ 9 och 10 stadganden om föreningar af de fiskeberättigade (»Genossenschaften») för handhafvandet af äfven sådana angelägenheter, som här nyss omnämnts.

§ 11.

Plakat och påbud angående ett reglemente, som vid sillfisket i akt tagas och observeras skall, 1666, § 11. — Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 2. — Stadga för nordsjöfiskerierna 1766, § 2. — Förklaring öfver 1766 års stadga för nordsjöfiskerierna 1771, § 1. — Reglemente för nordsjöfiskerierna 1774, art. 1, § 4. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 36. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 5. — Nôte ur protokollet öfver justitieärenden i högsta domstolen den 27 april 1852 (förslag vid § 4). — Förslag till fiskeristadga 1883, § 1 m. 2 (Betänkande, sid. 13, 14, 57). — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 71, 93, 100, 104, 106—107, 109, 112—113, 126, 139, 271; 1886, sid. 71—72.

Jemför vidare: Lov om Fiskeriet i Danmark den 5 April 1888, § 1 m. 2.

Ehuru många betänkligheter förefinnas mot införandet i den afsedda förordningen af en bestämmelse om utländingars uteslutande från fiske å svenskt område; så torde dock fördelarne af en tidsenlig lagbestämmelse i ämnet vara öfvervägande. Kommerskollegium i utlåtande den 7 augusti 1888 samt kammarkollegium och domänstyrelsen i gemensamt utlåtande den 25 januari 1893 hafva emellertid afstyrkt, hvad 1883 föreslagits af 1881 års fiskerikomité.

Det åberopade danska lagstadgandet lyder sålunda: »Alle Andre skal det være forbudt at drive Fiskeri paa

dansk Söterritorium, selv om det sker i Forening med danske Undersaatter; dog skal dette Forbud ikke være til Hinder for, att der fremdeles som hidtil saavel af svenske som af danske fiskeriberettigede Undersaatter drives Fiskeri i Öresund mellem Linierne Gildberghoved – Kullen mod Nord og Stevns—Falsterbo mod Syd, og eiheller indtil videre for det Sildefiskeri, der for Tiden drives af svenske Undersaatter under Bornholm.»

Om gränsen i hafvet för det område, som vid rikets vestkust är svenske undersåtar förbehållet, är utfärdad en kunglig kungörelse den 5 maj 1871, genom hvilken förordnats, »att på Sveriges vestra kust från Kullens fyr i Skåne till den vid uppgående den 26 oktober 1661 af rågången emellan Bohuslän och en del af Aggerhus stift i Norge, enligt derom upprättadt bref, i vattnet bestämda gräns emellan Kosteröarne och de till Norge hörande Tistelöarne, det fiskevatten, i hvilket fisket är Sveriges innebyggare uteslutande förbehållet, skall anses utåt hafvet sträcka sig en geografisk mil från land eller ytterst från svenska kusten beläget skär, som icke ständigt af hafvet öfversköljes.» En geografisk mil motsvarar 4 minuter eller engelska sjömil och i metermått 7,42 kilometer (jemför § 1 kungl. kungörelsen den 15 december 1882 angående förbud mot jagt efter hval vid Sveriges vestkust under viss tid af året).

Enligt konventionen i Haag den 6 maj 1882 mellan nordsjömakterna är (i art. 2) bestämdt, att det hvarje särskild stat tillhörande området för dess undersåtars uteslutande fiskerätt sträcker sig 3 minuter (d. v. s. $^3/_4$ geografisk mil eller 5,57 kilometer) från yttersta stranden af land, öar eller skär vid lågvatten eller från den räta linie af högst 10 minuters (d. v. s. $2\,^1/_2$ geografisk mils eller 18,55 kilometers) längd, som, dragen tvärt öfver en vik så nära dennas mynning som möjligt, sammanbinder dennas stränder; och anses vik, så länge, från mynningen inåt

räknadt, bredden öfverstiger 10 minuter, tillhöra det extraterritoriela öppna hafvet.

§ 12 m. 1.

Jordabalken, k. 12, § 4. — Byggningabalken, k. 20, § 3. — Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 27, mm. 3—5, 7. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 2, § 14, k. 3, § 5 mm. 1, 2, § 11. — Förklaring öfver 1766 års allmänna stadga 1771, § 3 m. 1. — Projekt till förordning om kungsådra 1772, §§ 1—5. — Fiskeristadga 1852, § 11. — Förslag till ny lag rörande vattenrätten 1870, § 7 mm. 1, 3 (Betänkande, sid. 8—12, 70). — Nya lagberedningens förslag till vattenrättsförordning 1879, I, § 7 m. 3, § 8; VI, § 11 (Betänkande, sid. 32, 82—90, 209). — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, § 8. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 11 (Betänkande, sid. 15—16, 60—61). — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 18, 19, 94, 96, 97, 101, 115—116, 134, 141, 145, 148—149, 153, 157, 166—167, 214, 223—226, 253, 259, 261—262, 265; 1886, sid. 77—81.

Jemför vidare: Fiskeristadga för storfurstendömet Finland den 4 december 1865, § 13. — Fiskerilagen den 30 maj 1874 för preussiska staten, § 20.

Få ämnen för lagstiftning torde, i följd af lika vigtiga som oförenliga intressen, erbjuda större svårigheter att öfvervinna än frågan om kungsådra och fiskled i vattendragen, och få stadganden i svensk allmän lag torde ock vara så litet tillfredsställande som just § om kungsådra, sådan den förekom i 20 kap. 3 § byggningabalken och nu går igen i 8 § af förordningen den 30 december 1880 om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund. Den senare § är nemligen, då man ser bort ifrån ett tillägg om breddens beräkning, blott en ny, icke i något som helst hänseende förbättrad upplaga af den förra.

Då man hade bort vänta sig, att lagen faststält den allmänna rätten om kungsådra i vattendragen såsom regel och låtit enskilde sedan med urminnes häfd, enligt 15 kap. §§ 1 och 3 jordabalken, eller andra ostridiga skäl styrka sin rätt att till större eller mindre del eller helt och hållet stänga kungsådran; så gjorde lagen i stället enskildes rätt att stänga vattendragen till regel och den allmänna rätten till undantag, hvilka i strid mot bestämmelserna i samma kap. 1 § jordabalken borde styrkas med urminnes häfd *). Att betrakta kungsådran såsom en de enskilde strandegarnes ömsesidiga servitutsrättighet i vattendraget vid hvarandras stränder synes nemligen vara ett allt för långsökt tolkningssätt för att kunna godkännas såsom lagstiftarens mening.

I förslaget till gällande förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund yttrar nya lagberedningen bland annat följande: »Beträffande den s. k. större kungsådran eller den kungsådra, som af ålder varit, delar beredningen senare vattenrättskomiténs åsigt. Visserligen har i omtvistade fall ofta mött svårighet att afgöra, om i ett visst vattendrag kungsådra af ålder varit eller ej; men svårigheten att i detta hänseende åstadkomma utredning och bevisning om sakförhållandet bör ej föranleda till underkännande af de rättigheter, som för sin uppkomst och fortvaro ej ega annan grund än hittills gällande bestämmelser om nämnda kungsådra. Att lemna dessa rättigheter till spillo lärer lika litet komma i fråga som att i allmänhet upphäfva den lagliga verkan af urminnes häfd, derför att bevisningen för häfden är svår att åvägabringa. Numera torde dock genom laga domar eller annorledes vara i det öfvervägande antalet fall lagligen bestämdt, huruvida dylik kungsådra finnes eller ej, och följaktligen

*) Annorlunda handlade man i Finland, då man 1868 utfärdade ny vattenrättsförordning (jemför kejserlig förordning angående vattenledningar och vattenverk den 23 mars 1868, §§ 11—13).

tvister derom sällan förekomma.» Nya lagberedningens uppfattning är tvifvels utan riktig i fråga om hvar kungsådra numera i regeln skall finnas eller ej, men den utgör intet berättigadt försvar för den principvidriga affattningen af § om kungsådra äfven i beredningens förslag, och den afböjer än mindre de stora olägenheter, som följt och följa deraf, att samma § tagits och kanske än ytterligare kommer att tagas till mönster vid affattningen af lagbestämmelser inom fiskerätten; ty resultatet deraf har blifvit och torde allt framgent blifva, att det allmännas rätt och intressen få vika för de enskildes eller, i andra fall, att enskild egendom göres osäker. Att § om kungsådra i nämnda förordning bibehållits ungefärligen sådan, den befans i 1736 års lag, torde väl ock i verkligheten haft sin grund deri, att man trodde eller insåg det vara omöjligt att i Riksdagen genomdrifva en annan affattning af §.

Den omständigheten, att mera bemälda förordning i § 8 återgifvit byggningabalkens bestämmelser om kungsådra och i § 6 innehåller bestämmelser om uppdämning och dylikt, med syfte att närmast skydda helt andra intressen än fiskets, kan sålunda omöjligen utgöra något det minsta bevis emot behofvet af en revision af fiskeristadgans bestämmelser om fiskled, utan tvärtom för en dylik, såsom ock både Kongl. Maj:t och den 1881 tillförordnade fiskerikomitén framhållit (Betänkande med förslag till ny fiskeristadga 1883, sid. 2, 15).

Detta moment är, liksom de följande bestämmelserna om fiskled, affattadt med ledning af de anmärkningar, som afgifvits öfver 1883 års förslag till fiskeristadga; och gör det här förslagsvis meddelade icke anspråk på att hafva lemnat något väsentligt bidrag till de befintliga svårigheternas lösande.

§ 12 m. 2.

Förklaring öfver 1766 års allmänna stadga 1771, § 3 m. 2. — Projekt till förordning om kungsådra 1772, § 2

m. 1. — Fiskeristadga 1852, § 15. — Nya lagberedningens förslag till vattenrättsförordning 1879, I. §§ 8, 9. — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, §§ 8, 9.

§ 13 m. 1.

Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1765, k. 3, § 5 mm. 3, 4, § 7 m. 1, § 8. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 3, § 5, mm. 3, 4, § 7 m. 1. — Projekt till förordning om kungsådra 1772, §§ 6, 7. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 11, m. 3. — Nôte ur protokollet öfver justitieärenden i högsta domstolen den 27 april 1852, anm. vid § 15. — Fiskeristadga 1852, § 14. — Förslag till ny lag rörande vattenrätten 1870, § 7 m. 2. — Nya lagberedningens förslag till vattenrättsförordning 1879, VI, § 14 m. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 13 m. 1 (Betänkande, sid. 16—17, 62). — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 24, 29, 55—56, 128, 149, 156, 158, 167—168, 191, 195—196, 201, 204, 212, 214, 265—266; 1886, sid. 79, 81.

Redan 1762, 1765 och 1772 framlades af Rikets Ständers fiskerideputation förslag till strömfiskenas förbättring genom föreskrifter om laxtrappors anläggning. I Norge är medgifvet genom 4 § i lag af den 15 juni 1878 att för anläggning af laxtrappor och liknande arbeten expropriera mark och i fiskerilagen den 30 maj 1874 för preussiska staten finnas i §§ 35—42 utförliga bestämmelser om »fiskpass» (laxtrappor), som förtjena att beaktas, ehuru utsigterna för att kunna genomdrifva en dylik lagstiftning i Sverige väl knappast äro större nu än under förra århundradet.

§ 13 m. 2.

Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 27 m. 6; 1765, k. 3, §§ 6—8. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 3, §§ 6, 7. — Projekt till förordning om

kungsådra 1772, §§ 8, 10. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, §§ 12, 13. — Nôte ur protokollet öfver justitieärenden i högsta domstolen den 27 april 1852, anm. vid § 15. — Fiskeristadga 1852, §§ 13, 14. — Nya lagberedningens förslag till vattenrättsförordning 1879, VI, § 13, § 14 m. 2. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 12, § 13 m. 2. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid, 24, 55—56, 96, 128, 135, 141, 191, 195—196, 201, 204—205, 212, 214, 265—266; 1886, sid. 4, 79—80, 81, 82.

Enligt fiskeriintendentens förslag är bestämmelsen i nu gällande fiskeristadgas § 13 här förd in under detta moment, enär samma bestämmelse blott afser ett specielt fall af hvad i momentet föreslagits.

§ 14.

Nya lagberedningens förslag till vattenrättsförordning 1879, VI, § 15. — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, § 10. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 14. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 135, 265—266.

§ 15 m. 1.

Byggningabalken, k. 17, § 3, k. 18, § 4, k. 20, § 7. — Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 28. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 2, § 11, k. 3, § 3 m. 5, § 4 mm. 3, 5. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 7 m. 2, § 8 m. 2, § 10, § 22 m. 2. — Fiskeristadga 1852, § 29 p. 1. — Strafflag 1864, k. 24, §§ 14, 16. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 35 m. 1.

§ 15 m. 2.

Byggningabalken, k. 18, §§ 1, 2. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 2, § 11, k. 3, § 1 m. 3, § 2 m. 3. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 5

mm. 1, 2, § 6 m. 2. — Fiskeristadga 1852, § 29 p. 2. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 35 m. 2. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 271; 1886, sid. 71.

Jemför vidare: Strafflag 1864, k. 1, § 2. — Lov om fiskeriet i Danmark 1888, § 58.

Momentet har fått ett tillägg med anledning af bestämmelserna i § 1 m. 2 och § 11. Då svenske fiskare någon gång bötfällas för olofligt fiske å danskt område, torde ett det danska lagbudet motsvarande stadgande i svensk lag ej böra saknas, ehuru straffbestämmelserna för utländings olofliga fiske å rikets område väl icke böra, med hänsyn särskildt till förhållandena gent emot Norge och Danmark, göras så stränga som de i äldre tider funnos stadgade eller föreslagits.

Uti Lov om Fiskeriet i Danmark den 5 April 1888 lyder straffbestämmelsen i fråga sålunda: § 58. Overtrædelser af de i denne Lov givne Foreskrifter — — — —, straffes, forsaavidt ikke Gjerningen efter sin Beskaffenhed medförer en höiere Straf, med Böder fra 10 til 400 Kroner. — — — — Ulovligt Fiskeri paa dansk Söterritorium (§ 1, 2det Stykke) skal, foruden Böder som ovenfor fastsat, medföre Konfiskation af Fangsten samt af de dertil benyttede Redskaber.»

Enligt tyska strafflagen (§ 296 a) är straffet för utländings olofliga fiske å tyskt område böter intill 600 mark samt förlust af fångst och redskap (rikslag af 26 februari 1876).

§ 15 m. 3.

Byggningabalken, k. 17 § 3. — Stadga för nordsjöfiskerierna 1766, § 2. — Förklaring öfver 1766 års stadga för nordsjöfiskerierna 1771, § 1. — Reglemente för nordsjöfiskerierna 1774, art. 1, § 4. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, §§ 36, 63. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 5. — Nöte ur

protokollet öfver justitieärenden i högsta domstolen den 27 april 1852 (förslag vid k. 5, § 2). — Strafflag 1864, k. 24, § 16. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 35 m. 1. Jemför Lov om Fiskeriet i Danmark 1888, § 58. — Tyska strafflagen, § 296 a (enligt lag af 26 februari 1876).

§ 16.

Strafflag 1864, k. 24, § 14.

Straffbestämmelsen torde närmast afse det fallet, att delegare i oskiftadt fiskevatten nyttjar detta i strid mot § 8 m. 3 (17 k. 1 § byggningabalken) för fångst till afsalu, och det fallet att delegare i strid mot § 10 m. 3 utan de fleste öfriges samtycke upplåter fiskerättighet till någon, som ej är delegare. Jemför vidare § 2 m. 5 och § 8 m. 4.

Då de flesta fiskevatten såväl uti de större insjöarne som uti saltsjön äro oskiftad och samfäld egendom, så är ock enligt nu gällande lagstiftning i byggningabalken kap. 17 § 1, fiskeristadgan 1852 § 10 och strafflagen kap. 24 § 14 fångst till afsalu från dessa fiskevatten straffbart, hvarföre äfven ändring i samma lagstiftning ofvan föreslagits uti § 2 m. 4 och § 8 m. 3.

§ 17 m. 1.

Strafflag 1864, k. 22, § 1.

Så framt stadgandena i § 3 mm. 4 och 5 om afgift i vissa fall för begagnande af notvarp eller fiskevatten ej skola blifva blotta skenstadganden utan verklig betydelse, torde ock vara nödigt att fastställa ett större straff såsom lägsta straffgräns, än det den allmänna strafflagen bestämt.

§ 17 m. 2.

För att hindra uppsåtlig öfverträdelse af förbudet i § 3 m. 5 mot att under viss del af året hålla sill innestängd med vad, är tydligen en sträng straffpåföljd oumbärlig (jemför motiven ofvan under § 3 m. 5).

§ 18.

Stadgande af påföljd för öfverträdelse af de föreskrifter, som lemnats i de nio första §§ af förslaget till bevarande af fiskeberättigads rätt till fiskes utöfning äfven vid strand, hvilken honom alls icke eller åtminstone icke hel och hållen tillhörer, torde icke vara öfverflödigt.

§ 19.

Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, § 21, mm. 1, 2.

Stadgandena torde vara behöfliga med hänsyn till föreskrifterna icke blott i § 1 m. 2 och § 2 m. 5, utan äfven i § 8 m. 4, i hvad detta sistnämnda moment afser fiskeverk i insjö, hvilken ej kan räknas för »vattendrag».

§ 20 m. 1.

Byggningabalken, k. 17 § 4. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 3, §§ 8, 11. — Fiskeristadga 1852, § 30 m. 1. — Strafflag 1864, k. 24, §§ 14, 16. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 36 m. 1.

§ 20 m. 2.

Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 3, § 8 m. 2. — Fiskeristadga 1852, § 30 m. 2. — Nya lagberedningens förslag till vattenrättsförordning 1879, VI, § 30. — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, § 22. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 36 m. 2 (Betänkande, sid. 34, 72). — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 57, 78.

§ 21.

Allmän stadga för rikets fisken 1776, k. 2, § 10. — Fiskeristadga 1852, § 35 p. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 41.

Straffbestämmelsens affattning har skett med hänsyn till öfverträdelsens art att utgöra ett missbruk af den en hvar gifna rätten gent emot strandegaren, i hvars fria förfogande öfver landgrundet samma rätt innebär ett väsentligt ingrepp.

§ 22.

Ordningsstadga för rikets städer 1868, § 25. — Helsovårdsstadga för riket 1874, § 39. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 256.

§ 23.

Fiskeristadga 1852, § 41. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 45.

§ 24.

Fiskeristadga 1852, § 42. — Kungl. kungörelsen den 10 mars 1865 angående vissa ändringar i fiskeristadgan. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 46.

§ 25.

Byggningabalken, k. 17, § 3. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 3, § 4 m. 3. — Strafflag 1864, k. 24, § 16. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 47 (Betänkande, sid. 34—35, 74—75). — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 26, 52—53, 61, 95, 210, 276, 282.

Jemför tullstadgan 1887, § 147 mm. 2, 3.

Stadgandet är här affattadt i ungefärlig öfverensstämmelse med 1883 års förslag.

§ 26.

Fiskeristadga 1852, § 43. — Strafflag 1864, k. 24, § 15. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 48. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 43—44, 52—53, 61, 95, 249—250, 261.

Ett tillägg är gjordt med hänsyn till bestämmelserna i § 1 m. 2, § 11 och § 15 m. 2.

§ 27 m. 1.

Förordning angående fiskerierna i riket 1724, 2 afd. 5 p. — Förordning angående fiskeriernas upphjelpande i riket 1748, § 2. — Kungl. kungörelse angående vissa förmoner för dem, som till fiskeriers idkande vilja sig i skärgården nedsätta, 1752. — Reglemente för hafs- och skärfiskerierna i riket 1754, 3 art., § 4. — Kungl. reskript angående hafs- och skärfiskerierne uti Göteborgs och Bohuslänska skärgården den 27 juli 1762. — Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 3 m. 2, § 4 m. 1, § 5, § 9 mm. 2, 3, § 12. — Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 1, §§ 12, 13, k. 2, § 4 m. 1. — Reglemente för nordsjöfiskerierna 1774, art. 1, § 1. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 29 m. 1, § 34. — Fiskeristadga 1852, § 44. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 51. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 95, 186—187, 222, 228. — Ansökan från författaren den 30 juni 1886 till Konungens befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län om åtgärders vidtagande för ernående af tillfredsställande förhållanden å de bohuslänska fiskelägena *).

En tydligare affattad lagstiftning rörande ifrågavarande kronolägenheters bebyggande torde icke längre kunna undvaras, om ordnade förhållanden å fiskelägena skola sent omsider ernås och bland annat äfven tillämpningen af en blifvande förordning om förlagsinteckning i byggnad å fiskeläge, i ungefärlig öfverensstämmelse med kungl. för-

---

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift 1886, sid. 172—176; 1893, sid. 27—31. — Berättelse öfver Föreningens till bohuslänska fiskeriernas främjande verksamhet och förvaltning under tionde året af Föreningens tillvaro 1893, sid. 14—18.

ordningen den 13 april 1883 angående förlagsinteckning, må kunna vinna önsklig omfattning för beredande af ökadt förlagskapital åt fiskeriidkarne.

Stadgandet är affattadt efter de äldre föreskrifterna och förslagen, hvilka allenast bragts i större öfverensstämmelse med tidens ändrade förhållanden och kraf.

§ 27 m. 2.

Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 222, 228. — Ansökan från författaren den 30 juni 1886 till Konungens befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län om åtgärders vidtagande för ernående af tillfredsställande förhållanden å de bohuslänska fiskelägena *).

Jemför lag angående de svenske lapparnes rätt till renbete i Sverige 1886, § 24.

Jemför vidare: Lag om dikning 1879, §§ 17, 24, 25. — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, § 6 m. 2. — Förordning om allmän flottled 1880, §§ 4, 7.

Icke allenast den 1886 stadgade expropriationsrätten i visst fall till förmon för lapparne, utan äfven de af senare tidens lagstiftning i flera fall, för tillgodoseende i verkligheten hufvudsakligast af enskildes fördel, medgifna rättigheterna af samma eller liknande art torde minska betänkligheterna mot att till förmon för utaf strandegarne ofta nog allt för illa behandlade fiskaresamhällen få anlita expropriationsrätten såsom i verkligheten enda utvägen att komma ifrån rent af olidliga och den ekonomiska utvecklingen inom dessa samhällen i högsta grad hinderliga förhållanden.

---

*) Se anm. å föregående sida.

§ 28.

Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 93.

Jemför: Sjölag 1891, § 331.

Bestämmelserna i § 3 mm. 3 och 4 samt § 7 påkalla införandet här af ett stadgande, motsvarande det i sjölagen åberopade.

Bil. D.

Motiv

till förslaget till ändrad lydelse af

§ 4

stadgan om skiftesverket i riket den 9 november 1866.

Den här föreslagna ändringen är motiverad hufvudsakligast ur den rent historiska grund, som förelåg i bestämmelsen uti kap. 2 § 6 af 1766 års allmänna stadga för rikets fisken om att, »der allmänningsfiskeri af ålder inomskärs varit, bör det ock hädanefter dervid förblifva». De tekniska svårigheterna och de oftast i förhållande till fiskets betydenhet och värde, orimligt stora kostnaderna för skifte af fiskevatten*) göra nemligen i verkligheten förbud mot sådant skifte onödigt (jemför utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1886, sid. 69). Anser man emellertid lämpligt att fiskevatten skiftas, då böra lagbuden om eganderätt till fiske så affattas att de i verkligheten äfven verkställa den hufvudsakliga delningen af fisket, på sätt i den gamla svenska lagstiftningen var fallet samt ännu i den norska och danska lagstiftningen eger rum, genom att bestämma det strandfisket tillhör de fiskevattnet med deras egor tillstötande hemmanen hvart och ett vid sin strand. De befintliga stadgandena i kap.

---

*) LILIENBERG, G. R., Svensk lagsamling, II, Stockholm 1876, sid. 375—377.

12 § 4 jordabalken samt §§ 2 och 8 i nu gällande fiskeristadga äro nemligen så affattade, att de, i afseende på fisket i »stora sjöar» samt i saltsjön inomskärs, med kanske största skäl kunna tydas till förmon för den meningen, att *allt* fisket i »stora sjöar» och i saltsjön inomskärs är oskift (d. v. s. »allmänningsfiske»), der ej skifte faktiskt försiggått.

Lagbestämmelserna i 12 kap. 4 § jordabalken om rätt i »stora sjöar» samt i 2 kap. 6 § och 3 kap. 4 och 12 §§ af 1766 års allmänna stadga för rikets fisken äro synbarligen författade under inflytandet af en oriktig föreställning om förmågan hos det 1725 åt landtmäteristaten öfverlåtna skiftesväsendet att helt lätt lösa äfven svårigheter, som långt öfverstiga till och med det rimligas gränser; och var det under sådana omständigheter som man öfvergaf de gamla lagarnes sätt att så affatta lagbuden rörande enskild rätt till fiske, att området för denna rätts utöfning angafs af sjelfva lagtexten, hvilken sålunda fullgjorde det mesta af det värf, som lagstiftarne åren 1734 och 1766 ansågo sig böra öfverflytta på landtmäteriet. Då 1783 års landtmäteriförordning utfärdades, hade man, synes det, dock redan kommit till insigt om landtmäteriets oförmåga att utföra den rol med hänsyn till skifte af fiske och vatten, man öfverlåtit åt detsamma, så att i förordningens § 77 det förbud emot skifte af fiske i saltsjön, som faststälts i 6 § 2 kap. af 1766 års allmänna fiskeristadga, utsträcktes till fisket äfven i sötvattnen. (Jemför vidare den ofvan i motiven till fiskerättsförordningen under § 8 i allmänna inledningen till motiveringen lemnade utredningen om fiskerätten i »stora sjöar»).

Det är att märka, det delning af vatten eller utbrytning af vissa lotter deri för annat ändamål än idkande af fiske anses sakna stöd af lag (jemför ett Kongl. Maj:ts utslag derom den 28 oktober 1873).

Tillägg.

Till det för fiskerinäringen så vigtiga ämnets ytterligare belysande må här meddelas ännu ett förslag till fiskerättslagstiftning, hvilket afviker från det ofvan redan lemnade hufvudsakligast genom större fullständighet och större frihet vid ämnets behandling, som vida mindre bundits af den befintliga fiskerättens affattning och uppställning i nu gällande fiskeristadga.

Förslag
till
fiskerilag.

Kap. 1.
Om fiskerättighet.

§ 1.

1. Allt fiske i öppna hafvet ege hvarje rikets undersåte med undantag för fall, hvarom nedan i §§ 2 och 8 stadgas, rättighet att idka och sig till fördel använda. Vik eller fjord, hvars mynning mellan land, holmar eller skär är bredare än en geografisk mil (7,42 kilometer), räknas tillhöra öppna hafvet, intill dess sagda bredd vidtager.

Fisket vid sådana kronan tillhöriga hafsstränder samt i saltsjön belägna skär och holmar, hvilka icke till något hemman höra eller under särskilda vilkor innehafvas, är det, med de i §§ 2 och 8 nämnda undantag, en hvar innevånare i orten obetaget att nyttja.

2. Byggande af fiskeverk eller utsättande af faststående (ständiga) fiskeredskap vare dock — — — — föregående stadganden en hvar rikets undersåte eller innevånare i orten är fiskeberättigad.

§ 2.

1. Saltsjöfisket är, med de i §§ 1, 3, 4 och 8 nämnda undantag, strandegares enskilda tillhörighet, dock att i Öresund, vid öppna hafsstranden såsom ock utom skären, der icke är annorlunda lagligen bestämdt, jord- och strandegaren eller, der fisket vid stranden tillhör annan, denne endast må sträcka sin enskilda rättighet till allt det vatten, som finnes till och med tvåhundra meter från stranden vid vanligast förekommande lågt vattenstånd; den som fisket vid stranden eger icke för ty ensam medgifvet att än längre ut använda vattnet för fiske med från landet utsatta ryssjor och liknande fastStående (ständig) fiskeredskap och ej heller förment att lagligen göra gällande det anspråk å större område i fiskevattnet, hvartill han kan anse sig befogad.

Uti fiskevatten, som utgör flera hemmans enskilda egendom, räknas, der icke är annorlunda lagligen bestämdt, fisket vid stränderna af land, holmar och skär, å landgrundet eller intill dess ständigt djup af fyra meter vidtager, tillhöra de skilda hemmanen hvart för sig, men fisket derutanföre å djupet såsom för dessa hemman samfäld egendom; dock att notfiske från stranden, som sträcker sig inpå området för det samfälda fisket, ej må hindras af detta senare och att ostrongrund, som äro belägna inpå nämnda område, anses tillhöra den, som eger närmast liggande strand.

2. Oskift fiskevatten i saltsjön nyttje de, som deri rättighet hafva, efter ty som de derom sämjas kunna, dervid hvad i §§ 12, 13 och 17 nedan är stadgadt för fiske, i hvilket flere ega deltaga, länder till efterrättelse. Sämjas delegarne ej, lägge då rätten dem emellan huru fisket, utan någonderas förfång, bäst nyttjas må, så framt ej fråga är om fiske med fastStående (ständig) redskap, hvarom i nästa moment är stadgadt.

3. Endast den, hvilken landgrundet eger eller laglig

enskild rätt dertill hafver, må bygga fiskeverk eller utsätta ryssjor och liknande fastsående (ständig) fiskeredskap i fiskevatten, — — — — är stadgad.

§ 3.

1. I Norrbottens, Vesterbottens, Vesternorrlands och Gefleborgs län må, med här nedan i § 8 nämnda undantag, en hvar rikets undersåte oqvald med not eller skötar idka gemensamt — — — — eller äng; dock att vid notfiske jord- och strandegaren under fisketiden må njuta sina tvänne fridagar — — — — uppehåll nyttja.

2. Ingen svensk undersåte må i annat fall, än i § 15 nedan sägs, kunna stängas — — — —, hvilka i § 8 omförmälas.

3. Agntägt af mask och räkor för eget behof vare ej innevånarne i orten förmenad vid — — — — oklandrad bedrifvits såsom en från äldre tider af dem nyttjad rättighet, så vida — — — — ske kan.

§ 4.

1. Fiske med all slags krok och ref — — — — qvarlemnande.

2. Der äfven annat saltsjöfiske — — — — hittills allmänneligen och utan klander eller hinder från strandegarne idkats af innevånarne i orten — — — — dervid förblifva.

3. Vid bestämmandet af hvar djupet, enligt förestående tvänne stadganden i denna §, börjar och den — — — — efterrättelse hvad ofvan i § 2 mom. 1 är stadgadt om skilnaden mellan området för det enskilda och för det samfälda fisket uti fiskevatten i saltsjön, som tillhör flera hemman. Rättigheten till fiske å djup inomskärs och uti hafsbandet innebär dock — — — — vatten och grund derstädes.

§ 5.

1. Uti sådana insjöar — — — — af hvar djupet börjar och den — — — — till efterrättelse hvad nedan i § 6 mom. 1 är stadgadt om skilnaden mellan området för det enskilda och för det samfälda fisket i insjö, som tillhör flera hemman. Denna rätt till fiske å djup i vissa sjöar — — — — i samma sjöar.

2. Om de svenske lapparnes — — — — särskildt stadgadt.

§ 6.

1. Sötvattensfisket är, med de i §§ 5 och 8 nämnda undantag, strandegares enskilda tillhörighet.

Uti sjö, hvilken utgör flera hemmans enskilda egendom (och hvars storlek medgifver sådan delning), räknas, der icke är annorlunda lagligen bestämdt, fisket, vid land och holmar till och med tvåhundra meter från stranden vid vanligast förekommande lågt vattenstånd, tillhöra de skilda hemmanen hvart för sig, men fisket derutanföre i sjön såsom för dessa hemman samfäld egendom; dock att fiske från stranden med not eller med faststående (ständig) redskap, som sträcker sig inpå området för det samfälda fisket, ej må hindras af detta senare.

2. Oskift fiske i insjö eller rinnande vatten må, med iakttagande af hvad uti §§ 12, 13 och 17 nedan är stadgadt om fiske, i hvilket flere ega deltaga, de, som deri rättighet hafva, efter ty som de derom sämjas kunna, bruka med not, nät och annan redskap, hvar till nödtorft sin, men endast med alla delegarnes samtycke äfven till afsalu, eller ock må sådant fiske, när delegarne äro derom ense, — — — — bör efter lott i samfälligheten fördelas. Sämjas delegarne ej om fiskevattnets bruk, lägge då rätten dem emellan huru fisket, utan någonderas förfång, bäst nyttjas må.

3. Vill någon i oskift — — — — finnes stadgadt.

§ 7.

1. Delegare i oskift by eller annan samfäld mark hafve rätt till dithörande fiskevatten, efter som han i samfälligheten eger del. Lag samma vare, der vid skifte af samfällighet, fiskevattnet ej i skiftet ingått.

Om skifte af fiske är förordnadt i gällande stadga för skiftesverket i riket.

2. Afgärda by eger fiske och notvarp vid den strand, som ligger i hans rätta intagor och hägnader, dock må bolby ej hindras att fiska derutanföre i sjön.

3. Fiskerättighet, som hör till jord, hvilken åt någon upplåtits, tillkommer samma jords innehafvare, der ej annorledes aftalats.

4. Fiskerättighet, som hör till mark, hvilken såsom tvistig blifvit under förbud ständ, må ej någon af de tvistande utan öfverenskommelse nyttja.

§ 8.

1. Der någon med urminnes häfd, skattläggning, skifte, aftal, domslut eller andra ostridiga — — — — land stöter eller eljes enligt denna lag står öppet för begagnande — — — — än njutandet af den enskilda rättigheten oundgängligen kräfver.

2. Kronans enskilda fisken på grund af häfd vare såsom hittills kronan eller hennes rättsinnehafvare förbehållna, der de af ålder varit och ännu innehafvas; dock att, der vissa fiskslag blifvit kronan förbehållna, hinder ej må läggas för strandegare att i samma vatten annat fiske nyttja.

3. För den, som, på grund — — — — utöfning, hvad i § 6 mom. 2, § 10, § 12, § 13 och § 17 finnes stadgadt för fiske, i hvilket flere ega deltaga.

§ 9.

De fiskevatten, som ligga inom eller stöta intill härads- eller sockneallmänningar, äro allmänningsfisken.

Alle de som till sådana allmänningar rättighet hafva, ega der lof att fiska, dervid hvad i §§ 12, 13 och 17 nedan är stadgadt om fiske, i hvilket flere ega deltaga, länder till efterrättelse. Allmänningsfiske må dock äfven — — — — sådant beslutat.

§ 10.

Uti fiskevatten, som är för flere gemensamt — — — — som ej är delegare.

§ 11.

Utländing vare ej tillåtet att — — — — lemnas svenske undersåtar å danskt område.

Kap. 2.

Om fiskeberättigades förhållande till strandegare vid fiske, i hvilket flere ega deltaga.

§ 12.

Vid fiske i oskift eller allmännings fiskevatten må de närmare boende ej från fisket stänga de fjermare. Åker och äng vid stranden vare dock frie från intrång af fiskande, då annan utväg finnes att komma till fiskevattnet, skolande i annat fall för allt lidande lemnas ersättning.

§ 13.

Der fiske må vid annans strand idkas, ega de fiskande, med undantag för nedan i §§ 14 och 15 stadgade fall, att vid fisket, — — — — den skada, som i följd af fisket hans egor tillfogas, njuta ersättning af de fiskande.

§ 14.

Den tillförene enligt nu ej längre gällande stadganden med kostnad upprensat eller upptagit notvarp i eget eller annans fiskevatten, vare — — — — från nämnda rättighet ut. Den, som sålunda upprensat notvarp å annans grund, bör ej från deltagande i fisket derstädes utestängas.

§ 15.

1. Vid det ymniga fisket af stor sill — — — — delen af året vare det icke tillåtet.

2. Hålles sill sålunda innestängd med vad — — — — genast å nytt blifvit satt.

§ 16.

Der sådant till fiskets främjande fordras af dem, hvilka i flera tillhörigt fiskevatten ega del, må egare af sådana skogsbackar eller lundar, som äro belägna intill fiskevattnet, dylik skog icke närmast fiskevattnet afrödja; skolande dock skogens egare för det intrång, han sålunda måste lida, njuta ersättning af de fiskeberättigade.

§ 17.

1. Fiskande, som är skyldig att enligt §§ 14 och 15 erlägga afgift (landslott), — — — — betala afgiften.

2. Är fiskande skyldig att enligt nästföregående fem §§ utgifva ersättning eller erlägga fordrad afgift; men flere — — — — de dertill berättigade.

3. För strand, fiskevatten eller skog, hvartill flere samfäldt — — — — som må enligt nästföregående fem §§ utkräfvas. För strand, fiskevatten eller skog, som åt någon upplåtits, ege, der ej annorlunda — — — — erlägges ej i § 15 stadgad afgift.

4. Uppstår tvist angående — — — — afgöras af skiljemän.

Kap. 3.

Om fiskeberättigades förhållande till hvarandra vid fiske, i hvilket flere ega deltaga.

§ 18.

Ej må någon i vatten, der fiske utöfvas af flere fiskeberättigade, så bedrifva fisket, att han derigenom hindrar annans fiske, och för ty må ingen i annat fall, än honom

enligt § 2 mom. 1, § 6 mom. 1 eller § 20 för fiske med not eller vad medgifves, sätta, kasta eller framföra sin redskap öfver annans redskap eller så nära intill denna, att den andre derigenom hindras i det fria bruket af sin redskap.

§ 19.

1. Då vid sådant fiske, hvars nyttjande är innevånarne i orten eller en hvar rikets undersåte obetaget, fisket skall å samma ställe utöfvas af flera, och desse ej kunna alle på en gång fiska, ege de fiskande företrädesrätt till fiskets utöfning i den ordning, de till stället ankommit, utan annat undantag än det, som i § 3 mom. 1 medgifves till förmon för strandegare i de norrländska länen eller kan varda fastställdt i en särskild stadga för hafsfisket vid rikets vestkust. Under notfiske må dervid ej någon lägga hinder i vägen för den sålunda bestämda ordningens fullföljande utan onödigt uppehåll och ej heller någon utan alla notlagens bifall mer än sin drägt i omgången nyttja.

2. Hvad i föregående moment såsom regel föreskrifvits, lände ock till efterrättelse för ordningen mellan de fiskande i enskilde tillhörigt oskift eller allmännings fiskevatten, så framt ej delegarne öfverenskommit om annan ordning för fiskets utöfning.

§ 20.

Vid fiske, i hvilket flere ega deltaga, gälle, der ej i fråga om enskilde tillhörigt oskift eller allmännings fiskevatten annorlunda mellan delegarne öfverenskommits, såsom allmän regel, att sättgarn och långrefvar böra vid fiskets utöfning vika för drifgarn och notar eller vadar. Erfordras härutöfver för viss ort vid sådant fiske, som tillkommer innevånarne i orten eller en hvar rikets undersåte, särskilda bestämmelser angående de fiskandes förhållande till hvarandra vid fiske i samma vatten med olika redskap, vill Konungen sådana utfärda.

Kap. 4.

Om fiskled.

§ 21.

1. I hvarje elf, ström, å eller sund — — — — vattnet hindras.

2. Om hvar kungsådra — — — — å hans grund.

§ 22.

1. Eger någon särskild rättighet — — — — fri upp- och nedgång.

2. Har eljes strandegare — — — — hel och hållen.

3. Vill någon förvärfva rätt — — — — hans grund är föreskrifvet.

§ 23.

Erfordras för beredande af underlättad uppgång för fisken uti vattendrag, till hvilket flere äro egare, att jord eller lägenhet, som annan tillhör, begagnas, då skall, i saknad af godvillig öfverenskommelse, frågan om skyldigheten att afstå hvad nödigt är på Konungens pröfning ankomma, efter ty angående sådant afstående för allmänt behof stadgats; och lände dervid jemväl om sättet för ersättnings bestämmande så ock i allt öfrigt de för dylika frågor särskildt gifna föreskrifter till efterrättelse.

Kap. 5.

Om ansvar för öfverträdelser af denna lag.

§ 24.

1. Fiskar någon utan lof — — — — strafflag bestämmer.

Kronofisken, som till — — — — fiske, i hvilket innevånarne i orten eller alle rikets undersåtar må såsom fiskeberättigade deltaga.

2. Missbrukar någon den honom i § 3 mom. 3 gifna

rättigheten och tager mask eller räkor till afsalu, straffes som för olofligt fiske.

3. Den fångst, hvilken — — — — vare förverkade.

§ 25.

Missbrukar delegare sin — — — — efter allmän strafflag.

§ 26.

1. Bygger någon olagligen fiskeverk eller utsätter — — — — fall äro stadgade.

2. Visar någon sannolika skäl — — — — laga ordning pröfvad.

§ 27.

Utestänger någon genom utsatta hinder — — — — till och med 300 kronor.

§ 28.

Afrödjer någon i strid mot föreskriften i § 16 skogsbacke eller lund invid fiskevatten, plikte högst 200 kronor samt återgälde uppburen ersättning.

§ 29.

Missbrukar fiskande den honom i § 4 mom. 1 — — — — till och med 100 kronor.

§ 30.

Söker någon genom falsk uppgift om fångst — — — — för begagnande enligt § 14 af upprensadt notvarp till notdrägt eller enligt § 15 af fiskevatten till förvaring — — — — till fulla beloppet.

§ 31.

Hålles sill innestängd med vad — — — — den innestängda sillen.

§ 32.

Hvar som bryter mot de i §§ 18, 19 och 20 stadgade föreskrifter för fiskes utöfning, då fiske skall å samma

ställe bedrifvas af flera, plikte från och med 25 till och med 250 kronor.

§ 33.

1. Hvar som olofligen stänger fiskled, — — — — efter allmän strafflag.

2. På ansökan af den, — — — — bekostnad meddela.

§ 34.

Den, som under tid, då han är ständ under tilltal för förseelse mot denna lags föreskrifter, samma — — — — förseelsen äro bestämda.

§ 35.

Den, som fälles till ansvar, — — — — blifvit rubbadt.

§ 36.

1. Böter, som ådömas efter denna lag, skola fördelas — — — — åklagaren.

2. I händelse af bristande tillgång — — — — allmän strafflag.

3. Värdet af förverkad redskap — — — — åklagaren ensam.

§ 37.

1. Anträffar fiskerättsegare — — — — domstolen sig utlåtit.

2. Vid olofligt fiske använd — — — — — skall förfaras.

3. Då sålunda i beslag — — — — i fiskevattnet.

§ 38.

Åtal för öfverträdelser, — — — — att åtalet föra.

Kap. 6.

Öfriga bestämmelser.

§ 39.

1. Nödig mark, med hvad dertill hörer, för uppförande af sådana boningshus, bodar, beredningshus och

verkstäder, byggnad af sådana båtar och förfärdigande af sådan redskap, som för fiskerinäringens utöfning — — — — utan uppehåll meddela.

2. Pröfvar Konungen nödigt, — — — — Konungens pröfning underställas.

§ 40.

1. De skiljemän, till hvilkas pröfning tvist enligt denna lag skall i vissa fall — — — — ordning, gällande lag angående skiljemän bestämmer.

2. Hvad de fleste skiljemännen — — — — annorlunda förordnar.

Anmärkningar till förestående förslag.

§ 1 m. 1.

Byggningabalken. kap. 18, § 2 — Fiskeristadga 1852, § 1 m. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 1 m. 1. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 72, 82—83; 1886, sid. 76. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 1 m. 1.

Det gjorda tillägget afser att fastställa en bestämd gräns emellan öppna hafvet å ena sidan samt det enskild eganderätt underkastade vattnet inomskärs och uti hafsbandet å den andra sidan. Sönderdelningen åter af momentet i tvänne skilda stycken har föranledts af behofvet att återgå till allmänna lagens begränsning af fiskerätten vid kronolägenheterne i fråga.

§ 1 m. 2.

Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 1 m. 2.

§ 2 m. 1.

Fiskeristadga 1852, § 2. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 2. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeri-

stadga 1884—1885, sid. 23, 54—55, 71—72, 82—83, 93—94, 97, 100—101, 104, 108, 110—111, 114—115, 125—126, 221—222, 271, 281, 286; 1886, sid. 72—74, 76. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 2 mm. 1, 2. Jemför vidare: Betænkning og Indstilling, afgiven af den til Fiskeriernes Undersögelse i Christiania- og Langesundsfjorden ved Kongel. Resolution af 28 Mai 1852 nedsatte Commission (Rasch, H. & Berg, B. M.) 1853, sid. 63—64, 67—68.

Uteslutandet af bestämmelsen om *landgrundet* vid angifvandet af gränsen för den enskilda fiskerätten i öppna hafvet har skett för att kunna åt ordet landgrund återförvärfva dess ursprungliga betydelse i fiskerilagstiftningen. Nämnda gräns har ock bestämts på ett sätt, som medför lättnad vid tillämpningen. Uttrycket »vid vanligast förekommande lågt vattenstånd» är hemtadt från § 8 i gällande förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund. Det tillagda stycket afser återgång till äldre, mer rediga fiskerättsförhållanden, på samma gång som bestämmelsen om det samfälda fisket motsvarar det hufvudsakligaste innehållet i den omtvistade föreskriften om »allmänningsfiskeri» i kap. 2 § 6 af 1766 års allmänna stadga för rikets fisken.

Till momentets senare stycke torde böra fogas ett tillägg med hänsyn till det sällsynta fallet, att vid eljes enskilde tillhörigt fiskevatten äfven ligger härads- eller sockenallmänning eller ock sådan kronolägenhet, som i § 1 mom. 1 sägs.

§ 2 m. 2.

Byggningabalken kap. 17, § 1. — Förslag till allmän civillag 1826, byggningabalken, kap. 3, § 6. — Fiskeristadga 1852, § 7. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 2 m. 4.

§ 2 m. 3.

Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 2 m. 5.

Tillägget här liksom i mom. 1 samt i § 1 m. 2 och § 6 m. 1 af ordet »ständig» efter ordet «fastående» afser att göra än tydligare, att föreskriften icke afser sättgarn, långrefvar eller annan blott mer tillfälligt utsatt rörlig redskap.

§ 3 m. 1.

Fiskeristadga 1852, § 3 m. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 3 m. 1. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 23, 221—222. — Förslag till fiskerättsförordning 1993, § 3 m. 1.

Tilläggen hafva gjorts för att tydliggöra det den en hvar tillkommande rättigheten afser icke blott notfisket utan äfven fiske med sättgarn.

§ 3 m. 2.

Fiskeristadga 1852, § 3 m. 2 p. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 3 m. 2 p. 1 (Betänkande, sid. 14, 58). — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 23, 65, 93, 115, 163--164, 222, 258, 274—275, 286, 287, 288; 1886, sid. 4, 74. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 3 m. 2.

§ 3 m. 3.

Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 108, 110, 115, 125—126; 1886, sid. 74. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 3 m. 7.

Momentets affattning har bragts mer i öfverensstämmelse med ordalydelsen i § 4 m. 2.

§ 4 m. 1.

Fiskeristadga 1852, § 4, § 20 p. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 5 m, 1, § 20. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 19, 23, 51, 172, 274, 286; 1886, sid. 74, 76. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 4 m. 1.

§ 4 m. 2.

Förslag till fiskeristadga 1883, § 5 m. 2 (Betänkande, sid. 14—15, 59). — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 24, 71—72, 82—83, 93—94, 165, 190, 195, 200, 204, 218; 1886, sid. 72, 76. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 4 m. 2.

§ 4 m. 3.

Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 23, 24, 51, 165, 195, 200, 204, 274, 286; 1886, sid. 74, 76. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 4 m. 3.

Bestämmandet af gränsen mellan området för det helt och hållet enskilda fisket och det »fria djupet» är här bragt i öfverensstämmelse med det tillfogade nya stadgandet i § 2 mom. 1.

§ 5 m. 1.

Fiskeristadga 1852, § 1 m. 2. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 7. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 24, 72, 97, 134, 140, 165, 200, 218, 244, 253, 259, 286; 1886, sid. 76. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 6 m. 1.

Jemför: Fiskeristadga för storfurstendömet Finland 1865, § 5.

Gränsen mellan området för den helt och hållet enskilda eganderätten och området för det »fria djupet» är här angifven i öfverensstämmelse den tillagda nya punkten i § 6 m. 1.

§ 5 m. 2.

Fiskeristadga 1852, § 6. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 9. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 139; 1886, sid. 69, 75, 76—77. — Lag angående de svenske lapparnes rätt till renbete i Sverige 1886, §§ 1, 21, 23. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 6 m. 2

§ 6 m. 1.

Jordabalken, kap. 12, § 4. — Fiskeristadga 1852, § 8. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 6. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 40, 134, 139, 140; 1886, sid. 75. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 8 m. 1.

Jemför: Byggningabalken kap. 19, § 2.

Den nya punkt, som vidfogats den här omarbetade äldre bestämmelsen om fiskerätt i insjöar och rinnande vatten, afser att återinföra den likformighet och säkerhet i fiskerättslagstiftningen, som förstörts genom de mot hvarandra stridande bestämmelserna i 12 kap. 4 § jordabalken om rätt till fiske och vatten i å ena sidan vattendrag och å andra sidan »stora sjöar». Förslagets antagande torde emellertid förutsätta ändring uti sistnämnda (äfven i afseende på bestämmelsen om rätt i insjö, när den »kan till äng vexa») mycket otillfredsställande lagbud. Orden »vid vanligast förekommande lågt vattenstånd» äro hemtade från § 8 förordningen om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund. Sjö eger den för delning i helt och hållet enskildt och i för delegarne samfäldt fiskevatten, när den besitter sådan bredd, att ett nämnvärdt område för samfäldt fiske blifver qvar efter frånräknandet af området för det hvarje särskildt hemman för sig tillhöriga strandfisket.

Momentets bestämmelser innebära naturligen icke någon motsägelse mot eller inskränkning uti stadgandet i § 7 mom. 1 (första punkten), enligt hvilket allt fiske uti ett fiskevatten kan vara samfäldt.

§ 6 m. 2.

Byggningabalken, kap. 17, § 1. — Förslag till allmän civillag 1826, byggningab., kap. 3, § 6. — Fiskeristadga 1852, § 7. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 8 m. 3.

§ 6 m. 3.

Byggningabalken, kap. 17, §§ 1, 2. — Förslag till allmän civillag 1826, byggningab., kap. 3, § 6. — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, §§ 5—8, 10, 16, 24. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 8 m. 4.

§ 7 m. 1.

Byggningabalken, kap. 17, § 1. — Stadga om skiftesverket i riket 1866, §§ 4, 6, 66, 68, 73, 77, 81, 82, 84. — Landtmäteristyrelsens cirkulär n:o 31 angående gradering och delning af fiske den 4 maj 1868. — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, § 5. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1886, sid. 69. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 2 m. 4, § 8 m. 3.

§ 7 m. 2.

Byggningabalken, kap. 19, § 2. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 2 m. 3, § 8 m. 2.

§ 7 m. 3.

Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 10 m. 1.
Jemför: Jagtstadga 1864, § 3 m. 3.

§ 7 m. 4.

Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 10 m. 2.
Jemför: Jagtstadga 1864, § 6.

§ 8 m. 1.

Jordabalken, kap. 12, § 4. — Fiskeristadga 1852, § 9. — Stadga om skiftesverket i riket 1866, §§ 6, 77, 81, 82. — Förordning angående hemmansklyfning och jordafsöndring 1881, § 9 m. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 50. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 40, 94, 99, 100—101, 102

—103, 165; 1886, sid. 75, 77. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 9 m. 1.

Jemför vidare: Fiskeristadga för storfurstendömet Finland 1865, § 2.

Med anledning af en hemställan i Jönköpings läns landstings utlåtande öfver 1883 års förslag till fiskeristadga om införande i fiskerättslagstiftningen af »den bestämmelsen att jordegare, som genom laga skifte fått sin egoskift så utlagd, att han icke vidare är strandegare, må tillkomma samma rätt till fiskevatten, som om han strandegare vore», har här för tydlighetens skull i momentets början inskjutits ordet *skifte* mellan orden skattläggning och domslut.

§ 8 m. 2.

Byggningabalken, kap. 18, § 1. — Fiskeristadga 1852, § 5, § 9 p. 2. — Förslag till fiskeristadga 1883, §§ 4, 8, § 9 p. 2. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 134. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 5, § 9 m. 1 p. 2.

Jemför vidare: Fiskeristadga för storfurstendömet Finland 1865, § 3.

§ 8 m. 3.

Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 9 m. 2.

§ 9.

Byggningabalken, kap. 18, §§ 3, 4 (jfr kap. 16, § 1). — Fiskeristadga 1882, § 7. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 10. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 24, 139, 190—191, 195, 200—201; 1886, sid. 69, 75, 77. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 7.

Jemför vidare: Förordning om skogarne i riket 1805, §§ 8—10. — Förordning angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket 1866, §§ 5—14.

§ 10.

Fiskeristadga 1852, § 10. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 49. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 96, 123, 213, 215, 241, 243, 247. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 10 m. 3.

Jemför: Byggningabalken, kap. 18, § 4.

Jemför vidare den under näst föregående § åberopade lagstiftningen för allmänningar samt byggningabalken, kap. 10, § 1 och kap. 16, § 1.

§ 11.

Förslag till fiskeristadga 1880, § 1 m. 2 (Betänkande, sid. 13, 14, 57). — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 71, 93, 100, 104, 106—107, 109, 112—113, 126, 139, 271; 1886, sid. 71—72. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 11.

Jemför vidare: Forordning om Fremmedes Fiskeri under Island m. v. af 12 Febr. 1872, §§ 1, 2.

§ 12.

Byggningabalken, kap. 18, § 3. — Fiskeristadga 1852, § 7. — (Strafflag 1864, kap. 24, § 11). — Stadga om skiftesverket i riket 1866, § 66. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 10. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 7.

Jemför: Lov om Fiskeriet i Danmark den 5 April 1888, § 5.

§ 13.

Fiskeristadga 1852, § 3 m. 2 p. 2. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 3 m. 2 p. 2. — Utkast till bestämmelser, ifrågasatta att vinna tillämpning i afseende å hafsfisket vid kusten af Göteborgs och Bohus län, 1893, § 2. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 3 m. 3.

§ 14.

Fiskeristadga 1852, § 3 mm. 3, 4. — Förslag till

fiskeristadga 1883, § 3 mm. 3, 4. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 93, 163—164, 274, 280, 286—287; 1886, sid. 4, 74. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 3 m. 4.

Tillägget af sista punkten har skett med hänsyn till den liknande bestämmelsen i kap. 2 § 9 af 1766 års allmänna stadga för rikets fisken.

§ 15.

Utkast till bestämmelser, ifrågasatta att vinna tillämpning i afseende å hafsfisket vid kusten af Göteborgs och Bohus län 1893, § 3 m. 1. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 3 m. 5.

§ 16.

Allmän stadga för rikets fisken 1766, kap. 3, § 13. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 44. — Kongl. Vetenskapsakademiens anmärkningar med afseende på en blifvande fiskeristadga 1847 i punkten 3 a. — Förslag till stadga om fiskerierna 1851, § 17. — Nôte ur protokollet öfver justitieärenden i högsta domstolen den 27 april 1852, anm. vid § 17. — Fiskeristadga 1852, § 17. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 16. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884 1885, sid. 51—52, 56, 73, 83, 98, 101, 116—117, 135—136, 141, 145, 149—150, 226, 242, 266; 1886, sid. 5.

Jemför: Fiskeristadga för storfurstendömet Finland 1865, § 20.

Stadgandet, hvilket afser bevarandet af en sådan fiskerättsegarnes servitutsrätt i afseende på strandegares skogsbackar och lundar utmed fiskevattnet att dylik skog ej får afrödjas, har, då dess bibehållande är gagnligt för fisket, här fått sin plats bland i verkligheten likartade stadganden och bör på intet vis slopas, enär det i en framtid med en mer utvecklad fiskevård än vår tids kan blifva

till väsentlig nytta för fisket. Då dessutom skogsegarne i enlighet med Skaraborgs läns landstings förslag berättigas njuta ersättning för denna servitutsrätt i deras egor, böra ock invändningarne mot stadgandet förfalla.

§ 17.

Utkast till bestämmelser, ifrågasatta att vinna tilllämpning i afseende å hafsfisket vid kusten af Göteborgs och Bohus län 1893, § 3 mm. 3, 4, § 22 m. 2 (sista punkten). — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 3 m. 6.

Jemför vidare, hvad Bohuslän vidkommer: Magnus lagabotarens landslag, VII, 49. — Christian IV:s norska lag, VI, 45.

De få ändringarna och tilläggen uti förslaget till fiskerättsförordning hafva fërorsakats hufvudsakligast af intagandet i fiskerilagen af nu gällande fiskeristadgas § 17.

§ 18.

Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 7 f, § 9. — Kongl. bref den 30 december 1884 till Konungens befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län angående skydd för begagnande af sättgarn. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 276. — Utkast till bestämmelser, ifrågasatta att vinna tillämpning i afseende å hafsfisket vid kusten af Göteborgs och Bohus län 1893, § 4.

Jemför vidare: Magnus lagabotarens landslag, VII, 51. — Skanörs och Falsterbo lag, §§ 2, 4, 7. — Marstrands motböcker 1575—1585, § 9. — Christian IV:s norska lag, VI, 48. — Lov om Sildefiskerierne af 26 Juni 1893, §§ 8, 16.

Vid fiskes utöfning är tydligen, liksom vid fiske- eller vattenverks byggande, af nöden att den ene icke får förfara på sådant sätt att den andre deraf lider men, och

då redan i allmän lag finnas bestämmelser i detta hänseende för vatten- och fiskeverksbyggnader; synas skäl ej saknas att stifta dylika äfven för fiskes utöfning med annan än blott faststående fiskeredskap, och detta dess heldre som i andra länders och särskildt i Danmarks och Norges lagstiftning redan tidigt funnos slika bestämmelser till skyddande af den enskildes rätt.

Uti det åberopade utkastet från 1893 (af 1892 års hafsfiskekomité) funnos emot slutet af § några ord inskjutna, hvarigenom lydelsen blef följande: »Ej må — — — — den andre derigenom uppenbart utsättes för afbräck i sitt fiske eller hindras i det fria bruket af sin redskap.» (Jemför: Byggningabalken, k. 17, § 4, k. 20, §§ 2, 4. — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, § 2).

§ 19.

Stadga för nordsjöfiskerierna 1766, § 6 m. 1. — Reglemente för nordsjöfiskerierna 1774, art. 2, § 5. — Projekt till reglemente för sillfisket 1788, § 13. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 23 m. 3, § 37 m. 1. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 12. — Förslag till stadga om fiskerierna 1851, § 11. — Nòte ur protokollet öfver justitieärenden i högsta domstolen den 27 april 1852, anm. vid § 11. — Fiskeristadga 1852, § 21. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 21 (Betänkande, sid. 20, 56, 63). — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 29—30, 41, 75, 209, 212, 214, 215, 217, 219, 226, 228, 242, 287—288; 1886, sid. 82.

Jemför vidare: Magnus lagabotarens landslag, VII, 51. — Christian IV:s norska lag, VI, 48. — Forordning om Sild- og Torskefiskerierne i Fosens Fogderi, Trondhjems Stift, af 21 December 1792, § 5. — Fiskeristadga för storfurstendömet Finland 1865, § 24.

Obestridligt torde vara, att det är af verkligt behof

påkalladt att bestämma, hvem företrädesrätten till fiskes utöfning tillkommer, då flera fiskande skola fiska å samma plats, men ej kunna göra det alla på en gang, och detta så mycket mer, som sådan företrädesrätt ofta gäller mycket stora värden, och utan tydlig lagstiftning stor oförrätt ej sällan skulle ske samt svåra tvister uppkomma. Detta ämne för fiskerilagstiftningen är ock för fiskets utöfning af en särskildt stor betydelse, enär fiskaren måste hafva klart för sig, hur sådan företrädesrätt förvärfvas, bibehålles och förverkas, och genom lag vara förvissad om att denna rätt aktas och är skyddad, om han med nödig trygghet skall kunna utöfva sin ofta stort kapitalutlägg förutsättande näring, hvarför ock åtminstone grunderna för denna rätt böra tillhöra den allmänna lagen om rätt till fiskes utöfning.

Utlåtandena från landstingen år 1885 bära mer än tillräckligt vitne om, att nu gällande fiskeristadgas 21 § vunnit de fiskandes bifall öfver allt, der det varit fråga om fiske, som tillkomme ortens innevånare att såsom fiskeberättigade deltaga uti; och gäller detta omdöme icke minst Bohuslän, för hvilkets ymniga sillfiske stadgandet i fråga äfven först stiftades och fortfarande tillämpas. Att man nu för nämnda sillfiske söker återinföra en från Bohusläns norska tid härrörande äldre ordning har väl sin grund uti benägenheten att utan tillräcklig pröfning efterhärma utlandets föredömen och uti den större lättheten att låna från utlandet, än att åstadkomma något eget. Tvifvelsutan erbjuder det också icke ringa svårigheter att nödigt utveckla och förbättra den »nationela» lagstiftningen i ämnet, men då det obestridligen vore en fördel att hafva samma lag äfven för detta fall i hela riket, och då den nu gällande svenska lagstiftningen i ämnet, trots sin ofullkomlighet och ofullständighet, torde vara orsaken till att processer om företrädesrätt vid vadfiske äro lika sällsynta i Bohuslän som de äro vanliga i Norge, samt då de bohus-

länske fiskarena helt visst kunna hjelpa sig med det gamla stadgandet, om det nödigt förtydligas och fullständiggöres, under det att man genom återinförandet af den gamla norska bestämmelsen i ämnet riskerar att väcka till lif de tvister, hvilkas undvikande just bör vara en hufvuduppgift för lagstiftningen; så torde vara skäl att försök åtminstone göras i den här antydda riktningen, innan man slår in på den af 1881 års fiskerikomité så lättvindigt beträdda vägen.

I bohuslänska skärgården torde ingen bestämd mening ännu finnas om den ena eller andra uppfattningens företräden, enär fullständiga alternativa förslag ännu icke förelegat till granskning; men hur saken i fråga än torde komma att utveckla sig, är i alla händelser här tillräckligt sörjdt för Bohusläns intressen genom hänvisningen till en särskild stadga för hafsfisket vid rikets vestkust.

§ 20.

Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 11. — Betänkande med förslag till ny fiskeristadga 1883, sid. 20, 56. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 25, 75—76, 84—85, 94, 172—173, 226, 281; 1886, sid. 82.

De stundom mycket stora värden, som äro på spel vid fiskets utöfning, och nödvändigheten af att fastställa ett allmänt lagbud, enligt hvilket de med olika slags redskap fiskande i förhållande till hvarandra hafva att foga sig deri, att det ekonomiskt mindre betydande fiskesättets utöfvare få vika undan för det mer betydandes, då de ej kunna fiska å samma plats på en gång, enär ingen frivilligt uppoffrar sin i öfrigt lika goda rätt, ådagalägga äfven fullt tillräckligt behofvet af att förslag till ett dylikt lagbuds stiftande här afgifves.

Om utfärdande af särskilda bestämmelser för sådant fiske, som står en hvar rikets undersåte öppet att fritt

begagna, jemför: Betänkande med förslag till ny fiskeristadga 1883, sid. 20, 66, § 24 m. 9.

§ 21 m. 1.

Fiskeristadga 1852, § 11. — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, § 8. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 11 (Betänkande, sid. 15—16, 60—61). — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 18, 19, 65, 94, 96, 97—98, 101, 115—116, 134, 141, 145, 148—149, 153, 157, 166—167, 211—212, 214, 217, 219, 223—226, 228, 235, 236, 242, 253, 259, 261-262, 265; 1886, sid. 77—81. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 12 m. 1.

§ 21 m. 2.

Fiskeristadga 1852, § 15. — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, §§ 8, 9. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 12 m. 2.

§ 22 m. 1.

Fiskeristadga 1852, § 14. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 13 m. 1 (Betänkande, sid. 16—17, 62). — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 24, 29, 55—56, 128, 149, 156, 158, 167—168, 191, 195—196, 201, 204, 212, 214, 265—266; 1886, sid. 79, 81. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 13 m. 1.

§ 22 m. 2.

Fiskeristadga 1852, §§ 13, 14. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 12, § 13 m. 2. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 24, 55—56, 96, 128, 135, 141, 191, 195—196, 204—205, 212, 214, 265—266; 1886, sid. 4, 79—80, 81, 82. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 13 m. 2.

§ 22 m. 3.

Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, § 10. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 14. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 135, 265—266. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 14.

§ 23.

Jemför: Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 27 m. 6; 1765, k. 3, § 8.

Jemför vidare fiskerilagen den 30 maj 1874 för preussiska staten, §§ 35—42.

Då intet skäl finnes att antaga det, hvad här föreslagits till förmon för fiskleds förbättrande eller nyanläggning vid vattenfall eller dambyggnader, som hindra fiskens uppgång, skulle kunna i någon den minsta mon missbrukas, och då fisket genom dylika arbeten som de ifrågavarande kan i högst väsentlig grad förbättras; så synes tillräckliga skäl föreligga till att äfven här i Sverige efter utlandets föredömen medgifva den för sådana arbeten stundom oumbärliga expropriationsrätten. Stadgandet är affattadt i ungefärlig öfverensstämmelse med § 4 i förordningen om allmän farled den 30 december 1880.

§ 24 m. 1.

Byggningabalken, kap. 17, § 3, kap. 18, §§ 1, 2, 4, kap. 20, § 7. — Fiskeristadga 1852, § 29. — Strafflag 1864, kap. 24, §§ 14, 16. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 35. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 271; 1886, sid. 71. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 15 mm. 1, 2.

Jemför vidare: Strafflag 1864, kap. 1 § 2.

§ 24 m. 2.

Missbrukandet af den i § 3 mom. 3 gifna rättigheten att för eget behof taga mask och räkor till agn

torde böra beläggas med straff, på det att icke missbruket må blifva regel och strandeganderätten otillbörligen kränkas.

§ 24 m. 3.

Strafflag 1864, kap. 24, § 16. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 35 m. 1 (andra punkten). — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 15 m. 3.

§ 25.

Strafflag 1864, kap. 24, § 14 (andra punkten). — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 16.

§ 26.

Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, § 21 mm. 1, 2. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 19.

§ 27.

Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 18.

§ 28.

Allmän stadga för rikets fisken 1766, kap. 3, § 13. — Fiskeristadga 1852, § 32. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 38. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 57, 78, 102, 122, 139, 243, 268; 1886, sid. 6.

Straffet har ökats med anledning deraf att vederbörande skogsegare berättigats begära ersättning.

§ 29.

Fiskeristadga 1852, § 35 p. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 41. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 21.

§ 30.

Strafflag 1864, kap. 22, § 1. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 17 m. 1.

§ 31.

Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 17 m. 2.

§ 32.

Reglemente för nordsjöfiskerierna 1774, art. 2, § 5 p. 2. -- Projekt till reglemente för sillfisket 1788, § 13. — Förslag till förnyadt reglemente för fisket 1840, § 37 m. 1. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 13. — Fiskeristadga 1852, § 36. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 42. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 78, 276, 281—282; 1886, sid. 6.

§ 33.

Byggningabalken, kap. 17, § 4. — Fiskeristadga 1852, § 30. — Strafflag 1864, kap. 24, §§ 14, 16. — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, § 22. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 36 (Betänkande, sid. 34, 72). — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 57, 78. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 20.

§ 34.

Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 256. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 22.

§ 35.

Fiskeristadga 1852, § 41. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 45. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 23.

§ 36.

Fiskeristadga 1852, § 42. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 46, — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 79, 132, 189, 194, 199, 203, 208, 240, 249. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 24.

§ 37.

Byggningabalken, kap. 17, § 3. — Strafflag 1864, kap. 24, § 16. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 47 (Betänkande, sid. 34—35, 74—75). — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 26, 52—53, 61, 95, 210, 276, 282. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 25.

§ 38.

Fiskeristadga 1852, § 43. — Strafflag 1864, kap. 24, § 15. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 48. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 43—44, 52—53, 61, 95, 249—250, 261. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 26.

§ 39 m. 1.

Fiskeristadga 1852, § 44. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 51. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 95, 186—187, 222, 228. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 27 m. 1.

Stadgandet har affattats så att dess samband med fiskerinäringens utöfning i öfverensstämmelse med ursprungliga syftet tydligare framträder än i nu gällande fiskeristadga.

§ 39 m. 2.

Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 222, 228. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 27 m. 2.

§ 40.

Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 93. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 28.

Särskild lagstiftning för hafsfisket vid rikets vestkust. *)

II.

I öfverensstämmelse med det i förra uppsatsen gifna löftet skola nu dels lemnas några anmärkningar rörande ämnet i fråga och dels bifogas några till detta hörande handlingar, som till ämnets vidare belysande förtjena att göras tillgängliga för allmänheten och i tryck bevaras åt efterverlden, i afsigt att derigenom under hand fullständiggöra den samling af bohuslänska fiskerierna afseende författningar jemte dithörande förslag och utredningar, hvars utgifvande med år 1884 påbörjades i denna tidskrift.

På sätt uti den till förra uppsatsen fogade »promemorian, rörande fiskeritillsyningsmannen doktor August Hugo Adonis Malm's förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske den 11 januari 1890», med mycken tydlighet och kraft framhölls, borde ett dugligt förslag till lagstiftning i ämnet »utarbetas af sakkunnige och med skärgårdens näringslif förtrogne personer samt bohusländska fiskerinäringen i öfrigt förskonas från allt experimenterande från fiskeritillsyningsmannens sida»; men beklagligen fästes icke tillbörligt afseende vid denna med så ovederläggliga bevis för sin befogenhet styrkta önskan. Fiskeritillsyningsmannen gafs nemligen sorgligt nog, i trots af sin på så utomordentligt sätt ådagalagda oförmåga såsom lagstiftare, tillfälle att såsom ledamot i den med anledning af Riksdagens skrifvelse den 29 juli 1892 tillförordnade komitén inverka på dennas arbe-

*) Bohuslänsk Fiskeritidskrift 1892, sid. 116—145.

ten till dessas försenande, fördyrande och försämrande i ganska betydande grad, utan att, såsom ju väntas måste, ens hafva kunnat med någon den allra minsta upplysning bidraga till det afsedda målets förverkligande. Då möjligast bästa resultat af arbetet tydligen fordrade att ett dugligt material af erfarenhetsrön för stadgeförslaget genom en eller ett par af ledamöterne insamlats i skärgården under besök vid fiskeplatserna och å fiskelägena, blef yrkandet om ett dylikt sätt att gå till väga förkastadt af komiténs flertal, och förslagen hafva i stället måst i allt för öfvervägande grad grundas på utländska författningar, på samma gång som de för bedömandet af det preliminära förslaget å vissa ställen i bohuslänska skärgården (den 21—30 augusti 1893) anordnade mötena i verkligheten blefvo mer eller mindre misslyckade talöfningar, hvilkas värde än mer minskades derigenom att flera af de större fiskelägena undvekos till förmon för badorterna och att, i strid mot förfaringssättet vid de möten som höllos 1833, justerade protokoll öfver mötesförhandlingarne ej åstadkommos*).

Detta må här anföras till förklaring af och undskyllan för å ena sidan de åvägabragta förslagens mindre tillfredsställande beskaffenhet och å andra sidan de *orimligt stora utgifterna* för komitéarbetet. Hufvudsyftet med den motion i Riksdagen, hvilken sent omsider efter tioåriga sträfvanden föranledde komiténs tillsättande, eller åvägabringandet af ett på möjligast fullständig och sakrik utredning grundadt förslag till särskild lagstiftning för hafsfisket vid rikets vestkust af *sådan* beskaffenhet, att det kunde utgöra grunden för framtidens lagstiftning i ämnet, är också sorgligt nog att anse såsom i hufvudsaklig mon *förfeladt*.

---

*) Jemför: Göteborgs-Posten 1893, n:r 157, 189, 229. — Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning 1893, n:r 176 (A), 202 (B), 210 (B), 211. — Bohusläningen, Uddevalla 1893, n:r 79, 95, 107, 109, 113, 116.

I.

Till Konungens befallningshafvande i Göteborg.

I anledning af i allmänna länskungörelserna för den 28 sistlidne februari införd anmodan till magistrater, kronofogdar och länsmän inom länet att före denna månads utgång inkomma med yttranden öfver ett utaf intendenten vid länets hafsfisken filosofie doktorn A. H. Malm uppgjordt förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske, af hvilket förslag exemplar kommit magistraten tillhanda, får magistraten anföra följande:

Då något sillfiske ej eger rum inom Göteborgs stads domvärjo och magistraten saknat tillfälle att taga närmare kännedom om förhållandet vid sillfisket inom öfriga delen af länet, anser magistraten sig icke kunna afgifva något yttrande om lämpligheten af de i ofvanberörda förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske upptagne föreskrifter; dock anser magistraten en stor del af desamma vara både till innehåll och form så affattade, att de ej torde böra utan vidare godkännas. Särskildt finner magistraten grundad anledning till tvifvel huruvida genom en ordningsstadga af ifrågavarande slag kan icke blott tilldelas intendenten och hans biträden rätt att till inställelse hos sig inkalla en hvar, af hvilken de anse förklaring om någon öfverträdelse erfordras, utan äfven bestämma dels skadestånd till skadans fyradubbla värde och dels böter i den omfattning eller ända till 4,000 kronor *), som förslaget upptager, då skadeersättning i allmänhet enligt lag ej utgår med högre värde än den förorsakade

---

*) Det är att märka att bötesbelopp utgår särskildt af hvarje deltagare i fiskelag, hvadan, då ett vadfiskelag kan utgöras af ända till 24 man, sammanlagda bötesbeloppet för ett sådant vadlag alltså komme att belöpa sig till 96,000 kronor. Jemför Svensk Fiskeritidskrift 1893, sid. 68, 70.

(Utg. anm.)

skadan, och Kongl. Maj:ts ordningsstadga för rikets städer, hvilken stadga äfven tillämpas för åtskilliga fiskelägen och landtkommuner, inskränkt högsta beloppet för böter, som må i särskilda ordningsstadgar af Konungens befallningshafvande bestämmas, till 100 kronor; hvartill kommer att i Kongl. Maj:ts fiskeristadga ej äro utsatte böter till högre belopp än 300 kronor och att i samma stadga bestämmas 50 kronor såsom det högsta bötesbelopp, hvilket må stadgas för öfverträdelse af öfverenskommelser angående fisket, som af Konungens befallningshafvande stadfästas.

Göteborg den 31 Mars 1890.

GUSTAF SVANBERG.

II.

Till Konungens befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län.

Öfver det af fiskeriintendenten herr A. H. MALM afgifna förslag till »ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske» får magistraten på grund af Konungens befallningshafvandes anmodan vördsamt afgifva följande utlåtande:

Med fästadt afseende på naturen af de bestämmelser, som i förslaget innehållas, vill magistraten till en början uttala den mening, att en ordningsstadga af ifrågasatt slag och omfattning för visso icke kan tillkomma i den ordning, som i 22 § i fiskeristadgan af den 29 juni 1852 sägs.

Förslaget innehåller stadganden, som icke ens falla inom området för Konungens ekonomiska lagstiftningsmakt, utan måste blifva föremål för Konungens och Riks-

dagens gemensamma beslut. Såsom exempel på så beskaffade stadganden torde kunna anföras bestämmelserna i 3, 4, 5, 6, 34 m. fl. §§, hvilka bestämmelser tydligen äro af allmän lags natur.

En ordningsstadga, hvilken såsom den föreslagna är afsedd att reglera den verksamhet, som utöfvas af en talrik näringsidkande befolkning, borde ega klar och redig uppställning, så att dess bestämmelser kunde med lätthet inhemtas, men ifrågavarande förslag synes sakna nöjaktig reda, öfverskådlighet och tydlighet, hvilket måste vålla betänkliga olägenheter för de personer, för hvilka ordningsstadgan är afsedd att i första rummet gälla.

Ett annat fel, som vidlåder förslaget, sedt ur synpunkten för en god lagstiftning, är, att preskriptiva och prohibitiva bestämmelser äro blandade om hvarandra i bisarrt virrvarr samt att i förslaget icke tages nödig hänsyn till om en öfverträdelse eller förseelse skett af uppsåt (dolus) eller vållande (culpa). Ja enligt förslaget kan en ren casus föranleda samma straffpåföljd som en dolös handling.

I formelt afseende finner magistraten förslaget lida jemväl af andra brister, än ofvan påvisats. Så t. ex. heter det i 5 §: »den som söker hindra ett vadkast — — — — genom att föra oljud — — — — böte intill 500 kronor.» Svårt är att inse huru ett vadkast kan hindras genom oljud. Helt säkert erfordras annan åtgärd för att sådant hinder skall uppstå. Visserligen bör ett vadlag vara skyddadt i sin verksamhet, men derför sörjer ju 3 §.

I 7 § läses: »Har ångbåt, fartyg eller båt gjort skada å redskap — — — — straffes med böter intill 400 kronor.» Efter ordalydelsen skulle således ångbåten, fartyget eller båten blifva objekt för den straffande verksamheten. Så har naturligtvis icke varit författarens mening, men ett fel är det, att § icke säger, hvem som skall drabbas af ansvar, ty tvifvel kan uppstå om i hvarje fall befälhafvaren

a fartyget ensam skall vara underkastad ansvar eller om ansvar jemväl kan ådömas den af besättningen, som till äfventyrs är skuld till öfverträdelsen.

I slutet af samma § stadgas att om oafsigtlig skada göres å redskap, som ej stänger allmän farled, eger vadlag, som icke iakttagit föreskrifna försigtighetsmått, icke framställa något anspråk (på ersättning). Men efter ordalydelsen skulle straffpåföljden qvarstå, hvilket är orimligt.

Äfven emot flera andra §§ i förslaget har magistraten funnit skäl till anmärkningar i formelt afseende.

Att förslaget upptager allt för höga bötesstraff, torde näppeligen behöfva påpekas. Enligt gällande strafflag är högsta bot 500 kronor, hvarifrån undantag göres för vissa, särskildt angifna förbrytelser, men bötesstraff, som kan belöpa till 4,000 kronor, är icke öfverensstämmande med det åskådningssätt, som gjort sig gällande inom den svenska lagstiftningen.

Den befogenhet, fiskeriintendenten skulle erhålla, om det föreliggande förslaget blefve gällande, vore i sanning oerhörd.

I 1 § tillerkännes fiskeriintendenten och hans biträden rätt »att kalla till sig en hvar, af hvilken förklaring om någon öfverträdelse erfordras», med rätt att, om kallelsen ej åtlydes, erhålla vederbörande kronobetjenings handräckning.

Den, som icke hörsammar en sådan kallelse, skulle således kunna af kronobetjeningen häktas och föras till fiskeriintendenten eller hans biträden. Då fiskeriintendenten emellertid på grund af det oerhörda arbete, som ordningsstadgan pålägger honom, måste ständigt vara ute i tjenstgöring i sitt stora distrikt, finge helt visst ofta kronobetjenten med den ohörsamme, som blifvit häktad, göra en högst besvärlig och kostsam resa i länet för att sammanträffa med fiskeriintendenten.

En sådan myndighet för fiskeriintendenten och hans

biträden är alldeles orimlig, och den skulle, om den ej brukades med största försigtighet och urskiljning, kunna förorsaka de oerhördaste kränkningar.

Enligt 33 § skulle fiskeriintendenten dertill bekomma en slags dömande myndighet, för hvars giltighet förutsättes, att den skyldige åtager sig den af fiskeriintendenten påbjudna bot. Gör han nu detta, skall fiskeriintendenten inrapportera förhållandet till Konungens befallningshafvande, men hur skall blott på grund af en sådan rapport straffet kunna bringas till verkställighet, det vill säga förvandlingsbeslut meddelas, om tillgång till böternas gäldande saknas, och eljes förordnande om utmätning gifvas?

Enligt 34 § skall fiskeriintendenten jemte två af honom utsedde ojäfvige fiskare till värdet bestämma den skadeersättning, som enligt stadgan skall utgå. Det måste dock tillhöra domstolen att antingen sjelf afgöra frågan om skadestånd eller bestämma på hvad sätt skadan skall uppskattas, och den rättigheten hvarken bör eller kan domstolen afstå ifrån.

Enligt 12 § eger fiskeriintendenten — utan att appell emot hans beslut är medgifven — bestämma icke blott tiden för garnens utsättning och upptagning utan äfven i hvilken riktning de skola utsättas. Enligt magistratens åsigt bör en sådan befogenhet icke lämpligen tillkomma fiskeriintendenten.

Ehuru magistraten icke kan gilla flere andra, nu icke vidrörda bestämmelser i förslaget, anser magistraten sig icke ega anledning att nu ingå i vidare kritik af förslaget, då det anförda, enligt magistratens förmenande, torde vara tillräckligt för att stödja det påståendet att en omarbetning af förslaget är nödvändig.

Då en ordningsstadga för sillfiskebedriften emellertid torde få anses nyttig, vill magistraten tillstyrka, att förslaget varder återremitteradt till fiskeriintendenten, på det

han må lemnas tillfälle att i samråd med en eller flera personer utarbeta och inkomma med nytt förslag i ämnet.

Strömstad den 31 mars 1890.

På magistratens vägnar:

K. H. Bergendahl.

III.

Till Konungens befallningshafvande öfver Göteborgs och Bohus län.

På grund af befallning i allmänna länskungörelsen n:o 13 d. å. får jag ödmjukast afgifva följande yttrande öfver det utaf intendenten vid länets hafsfisken, fil. doktor A. H. Malm uppgjorda förslag till ordningsstadga för länets sillfiske.

Till följd af sillfiskets allt mer fortgående utveckling och ökande torde stadganden angående upprätthållande af laglig ordning bland fiskarena icke vara obehöfliga, men dessa stadganden böra icke vara af annan beskaffenhet, än att de nätt och jemnt äro grundade i det behof, erfarenheten visat i sådant hänseende förefinnas. För så vidt jag har mig bekant, har hittills i denna delen af länet icke egentligen förekommit några förhållanden, som kunna grunda ett sådant behof. Då det emellertid kan gestalta sig annorlunda i andra delar af länet och man kan hafva skälig anledning förmoda, att fiskebedriftens ökande och utveckling äfven här kunna medföra förhållanden, som behöfva regleras genom lagstiftningens mellankomst, torde en ordningsstadga redan nu vara ganska behöflig.

Det af doktor Malm i sådant hänseende uppgjorda förslag kan dock icke enligt mitt förmenande läggas till

grund för en dylik stadga, för så vidt den skall uppfylla sitt ändamål. Förslaget innehåller alldeles för drakoniska straffbestämmelser och lägger allt för mycken makt uti intendentens hand, en makt som särskildt för det fall, att intendenten saknade teknisk erfarenhet, kunde för utöfvarne af fisket medföra vådliga följder. Konseqvenserna af hvad § 1 i förslaget innehåller om intendentens myndighet att kalla till sig en hvar, af hvilken förklaring om någon öfverträdelse erfordras, har nog förslagsställaren ej tänkt sig. Säkert är, att någon sådan oinskränkt myndighet icke finnes medgifven någon annan embets- eller tjensteman. Förslaget är icke heller uppställdt med den reda och ordning, som är nödvändig för att stadgan skulle kunna af fiskarena med lätthet fattas och förstås, samt lärer enligt sakkunniges uppgift innehålla en del onödiga och för våra förhållanden fremmande stadganden. De olika paragraferna borde hafva varit sammanförda under vissa rubriker såsom t. ex.: kap. I, Fiskeritjenstemännen och deras befogenhet; kap. II, Om fiske med landvad; kap. III, Om fiske med snörpvad; kap. IV, Om drifgarnsfiske; kap. V, Om sättgarnsfiske; kap. VI, Om ansvar för öfverträdelser af stadgan; kap. VII, Allmänna bestämmelser. Dertill borde finnas ett fullständigt och sakrikt register, så att vederbörande lätt kunde finna hvarje stadgande.

Med åberopande af hvad jag här ofvan anfört får jag ödmjukast hemställa, att förslaget icke måtte till någon Konungens befallningshafvandes åtgärd föranleda förr än nödig omarbetning deraf i ofvan antydda riktning egt rum.

Norrvikens fögderis kronofogdekontor den 27 mars 1890.

Sven Ljunggren.

IV.

Till Konungens befallningshafvande i Göteborg.

Till åtlydnad af Eder befallning i kungörelse af den 28 sistlidne februari får jag öfver det af fiskeritillsyningsmannen A. H. Malm afgifna förslag till ordningsstadga för detta läns sillfiske vördsamt afgifva det yttrande:

att om man läst norska fiskerilagen, skall man finna det nu föreliggande förslaget vara nästan en afskrift af nämnda lag; men då fiskeförhållandena i de båda länderna äro vidt skilda, torde det väl vara tvifvel underkastadt, huruvida en stadga af förslagets lydelse vore för sillfisket här på kusten så lämplig.

Hvad beträffar den myndighet, som förslagets § 1 vill tillvälla fiskeriintendenten och hans biträden, så synes den så stor att icke någon embets- eller tjensteman i riket för närvarande eger sådan i liknande utsträckning, alldenstund de förstnämnda skulle kunna få hvem som helst instäld för sig, det vill säga häktad, endast de önskade en förklaring om någon öfverträdelse, hvarför förslaget i denna del torde vara oantagligt.

I § 5 talas om hindrande af ett vadkast genom att föra oljud. Huru ett vadlag skall kunna hindras från att kasta sin vad genom att en eller flera personer der i närheten föra oljud, är temligen svårfattligt, och fiskarena sjelfve påstå sig ej begripa det.

Enligt § 33 skulle fiskeriintendenten kunna förelägga den skyldige att erlägga i förslaget stadgade bötesbelopp. Hvilket belopp som i hvartdera fallet vore det stadgade, blefve väl svårt nog att afgöra, enär framför bötesbeloppen i förslaget finnas ordet »intill», hvilket väl torde tyda på, att den dömande myndigheten bör sorgfälligt pröfva förseelsens beskaffenhet och i förhållande derefter bestämma straffet; men en sådan pröfnings- och domsrätt

torde väl ej kunna tilldelas fiskeriintendenten äfven om han egde derför nödig kompetens. Huruvida på så sätt tillkomna böter skulle kunna förvandlas och aftjenas, tilltror jag mig ej kunna bedöma.

Då, enligt nu gällande lag, böter ega minsta rätt samt enligt 145 § utsökningslagen öfverexekutor eger rätt att, under vissa förutsättningar, bevilja qvarstad, anser jag § 35 böra helt och hållet bortfalla.

Att enligt § 36 allmän åklagare endast med fiskeriintendentens medgifvande skulle få anställa åtal för öfverträdelse af en så allmän lag som en fiskeristadga för ett helt län, förefaller underligt, i all synnerhet som bemälde intendent icke lärer kunna tillvälla sig målsegareskap för hela den fiskeriidkande befolkningen, utan endast i hvad honom sjelf rörer kan ega någon bestämmande rätt.

I öfriga delar af förslaget får jag vördsamt hänvisa till de uttalanden, som återfinnas i bilagda protokoll, hållet vid sammanträde med ortens mest kunnige fiskare, i hvilka uttalanden jag instämmer, särskildt hvad beträffar § 19.

Strömstad i Vette härads kronolänsmanskontor den 1 april 1890.

F. W. Bendroth.

Bilaga.

Protokoll, hållet vid sammanträde på Saltö den 1 april 1890.

Genom af undertecknad utfärdad och i Tjernö kyrka uppläst kungörelse hade socknens fiskeriidkande och fiskeberättigade blifvit kallade att i dag sammanträda härstädes för att erhålla tillfälle att yttra sig öfver det af fiskeriintendenten A. H. Malm till Konungens befallningshafvande i länet afgifna förslag till ordningsstadga för länets sillfiske.

Härvid tillstädeskommo några och trettio personer, med hvilka öfverläggning skedde.

§ 1. Den i § 1 mom. 2 åt fiskeriintendenten och hans biträden föreslagna myndighet ansågs alldeles olämplig, obehöflig och icke öfverensstämmande med förhållandena inom länet.

§ 2. Ändamålet med föreskriften i § 2, nemligen att förekomma skada å fiskegrunden, gillades, men då sådan skada icke minskas, om utkastandet af död sill skett af våda och oaktadt använd aktsamhet, samt flera vadlag kunna hafva fiskat på samma ställe, ansågs bevisnings- och ansvarsskyldigheterna icke vara nog tydligt bestämda, utan borde samma paragraf omredigeras.

§ 9. Beträffande i § 9 förekommande stadganden i fråga om kungörande, aflemnande och fördöljande af fynd af fiskeredskap, ansågs allmänna lagens stadganden rörande hittgods böra gälla.

Mot föreslagna beloppet af bergarelön gjordes icke någon anmärkning, men fyndets värdering ansågs böra förrättas af de personer, som under § 32 här nedan omförmälas.

§ 10. Utsättning af fiskeredskap skulle enligt denna paragraf i förslaget vara förbjudet på sön- och helgdagar intill kl. 6 e. m., men de närvarande ansågo den tillåtna tiden på sådana dagar böra inträda redan kl. 3 e. m., emedan sillfisket idkas under den tid af året, då dagarne äro som kortast.

Det i samma paragraf intagna förbud mot utsättande eller upptagande af sättgarn under den mörka delen af dygnet, äfvensom mot att under samma tid infinna sig på garnfiskeplatsen, ansågs böra ur förslaget utgå såsom för de fiskeriidkande ofördelaktigt och obehöfligt, synnerligast desse derigenom skulle kunna hindras att vid befaradt oväder rädda utestående redskap.

§ 12. Mötet ansåg icke lämpligt förorda, att fiskeri-

intendenten erhåller den myndighet, som denna paragraf i förslaget velat åt honom inrymma, helst meningarna kunna vara delade om sättgarnens förmåga att hindra sillens insteg.

§ 19. Att, såsom i denna paragraf föreslagits, bestämma viss maximitid för bibehållandet af vadstäng, ansåg mötet olämpligt, emedan fulla tillgodogörandet af skedd stängning derigenom komme att förhindras och olägenheten af nu rådande frihet i detta hänseende icke visats, så vidt mötet hade sig bekant.

§ 21. I denna paragraf ansågs ordet »genast» böra utbytas mot »så snart som möjligt».

§§ 22, 23. Föreskriften i dessa paragrafer ansåg mötet böra så formuleras att garnens egare böra efter erhållen uppmaning upptaga garnen och i hvarje fall vara berättigade till ersättning för förlust af en natts fiske.

§ 25. Vid denna paragraf gjordes den anmärkning, att fjord eller vik, öfver 400 meter djup, icke borde få inneslutas på annat sätt eller på annan tid, än att vaden inom 24 timmar stänges åt fjordens eller vikens ena sida, hvarigenom tillgången för andra fångstredskap derefter blifver obehindrad.

§§ 22—26, 28. Då icke antagas kan, att vadlag före afresan till fångstplats kan beräkna, att något af de i §§ 22—26 omförmälda fall skall inträffa, och vadlag sålunda icke heller kan vara i tillfälle att genast eller före aflägsnandet från fångstplatsen betala eller ställa säkerhet för möjligen ifrågakommen ersättning, ansåg mötet den i § 28 stadgade skyldighet att utgifva sådan ersättnings dubbla belopp endast böra inträda, om vadlaget icke inom åtta dagar betalt eller stält säkerhet för ersättningen.

§§ 32, 34. Värdering af fångst, redskap eller skada ansåg mötet böra ske genom tre sakkunnige personer, deraf parterna utse hvardera en och den tredje väljes af fiskeriuppsyningsmannen i distriktet, och att § 32 borde

sålunda ändras, till följd hvaraf § 34 borde ur förslaget utgå.

§ 33. Äfven denna paragraf ansågs böra helt och hållet bortfalla.

Mot förslagets bötesbestämmelser ansåg mötet sig böra inlägga sin gensaga, då beloppen i de flesta fall voro allt för höga, och då förslaget i de flesta delar syntes vara uppgjordt efter norskt mönster, men förhållandena vid länets fisken äro så olika mot i Norge, att införandet här af norska föreskrifter i allmänhet är olämpligt.

Slutligen ville mötet uttala den önskan, att i en ordningsstadga för länets sillfiske jemväl borde stadgas förbud mot sådant kombinerande af sättgarns- och drifgarnsfiske att garn i ena ändan förankras och andra ändan medels båt bogseras åt något håll, hvarigenom i fiskevatten med begränsadt utrymme hinder för andra fiskare eller sammanveckling med deras redskap lättare förorsakas.

Som ofvan.

F. W. BENDROTH.

V.

Till Konungens befallningshafvande i Göteborg.

Som undertecknad blifvit anbefald afgifva yttrande öfver ett af intendenten vid länets hafsfiske, filosofie doktor A. H. MALM, uppgjordt förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske, hade, sedan jag bland fiskarebefolkningen låtit sprida för sådant ändamål ankomna exemplar af samma förslag, såväl fiskarebefolkningen som andre i saken intresserade personer blifvit kallade genom kungörelse i häradets kyrkor att med mig

sammanträda å folkhögskolan i Grebbestad den 22 dennes kl. 4 e. m.

Vid detta serdeles talrikt besökta möte upplästes och diskuterades förslaget i fråga § för §, dervid samtlige enades om önskvärdheten af följande tillägg och ändringar.

Vid § 1 tillägges:

Båtar och manskap skola inrulleras af tillsyningsmannen i distriktet, för hvilket ändamål skepparen anmäler sig hos denne; båtarne skola vara försedda med tydligt i ögonen fallande namn, tillika med uppgift om hemorten; garndunkarne förses med tydliga inbrända märken.

Underlåtenhet härutinnan straffas med böter intill 500 kronor.

Vid § 5 ansågs böra tilläggas:

Sedan fartyg en gång förhalats, må besättningen ej vidare trakasseras med ny förhalning; är ej fartygets besättning tillstädes, skall vadlaget utan ersättning verkställa förhalningen.

Vid § 7 ansågs följande förändringar nödiga:

a) att böterne i första punkten höjes till 500 kronor, och

b) att båt, som enligt sista punkten skall fastgöras vid vadtelnans midt, i stället fastgöres medels ankare eller dragge, så nära intill vadens midt som möjligt, enär en i vadtelnans midt fastgjord båt vid stark sjögång skulle lyfta vaden från bottnen och försätta den innestängda sillen i frihet.

Vid § 8 ansågs böra tilläggas, efter orden »som verkstäldt upptagningen»: såvidt sådant är möjligt.

Detta tillägg ansågs nödigt, enär det kunde hända, att fångsten vore så rik, att dens båt, som verkstäldt upptagningen, icke kunde bära fångsten.

Vid § 9 ansågs ordet »en sjettedel» böra utgå och ersättas med »en tiondedel eller skälig ersättning».

Vid § 10 ansågs den ändringen nödvändig, att såväl

garn som vad må på sön- och helgedagar utsättas kl. 2 e. m. i stället för kl. 6, som föreslagits, enär den årstid, då sillfiske i Bohuslän bedrifves, mörkret inträder redan mellan kl. 3 och 4 e. m.

Vid § 12 ansågs böra tilläggas, näst efter första punkten: i smalare sund skola garnen sättas antingen längs sundet eller ock tvärt öfver samma med upptagande af endast halfva sundets bredd.

Vid § 13 ansågs böra tilläggas: Är först satt garn sjunket, så att den som kommer efter ej kan se samma, skall denne vara strafflös, i fall han sätter sitt garn öfver det först satta. Skulle någon uppsåtligen öfver annans garn satt garn, hålle han först satta garnets egare skadeslös med afstående af sin halfva fångst.

§ 14 ansågs böra bortfalla.

Vid § 16 ansågs böra tilläggas: Större fjordar må ej stängas af en enda vad, och derigenom hindras allt fiske innanför, utan skola båda armarne dragas till samma land; mindre vikar af endast 400 meters djup eller afstånd från vaden till land må deremot stängas med en vad.

I § 17 ansågs orden »utgifvit vadtåg» böra strykas och i stället insättas: »upptäckt sillen och kommenderat kast, så vidt dens vad med manskap är närvarande», hvarjemte böterna ansågs böra nedsättas till 200 kronor.

I § 19 ansågs bestämmelsen om 30 dagar böra ändras till 60 dagar och att böterna böra nedsättas till 500 kronor.

§ 21 ansågs böra erhålla denna lydelse:

Utestående vad, i hvilken ej finnes fångst, skall genast upptagas, då sådant begäres af vadlag, som har vad stående med fångst utanför densamma, så vidt väderlek ej hindrar. Förseelse häremot straffas med böter intill 500 kronor.

Till § 22 ansågs böra tilläggas: och ersätta garnegarne efter medelfiske.

§ 23 ansågs kunna utgå.

Till första punkten i § 24 ansågs böra tilläggas: har garnet varit sjunket, så att det ej kunnat observeras, vare vadegarne saklöse.

I § 25 första punkten ansågs böra tilläggas efter orden »utan att lemna någon ersättning»: fångst, som finnes å garnen, skall vadlaget taga vård om eller ock, i så god tid att fångsten ej tager skada, underrätta egaren om hvad som passerat.

§ 27 ansågs kunna utgå.

§ 37 ansågs böra ändras derhän att åtal må kunna anställas inom 6 månader i stället för föreslagna 3.

För öfrigt påpekades att bötesbestämmelsen i § 10 bör nedsättas från resp. 4,000 kronor till 400 och från 200 kronor till 100.

I allt öfrigt godkändes förslaget.

Dessa af en stor menighet uttalade åsigter öfverensstämma jemväl med mina egna, hvadan jag vågar anhålla det Konungens befallningshafvande täcktes taga dem i öfvervägande.

Ett till mig insändt af flere fiskare undertecknadt utlåtande bifogas.

Anneberg den 27 mars 1890.

J. A. Hansson.

Bilaga.

Utlåtande öfver förslaget till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske.

Undertecknade hafva efter moget öfvervägande beslutat anhålla om tillägg och ändring i följande paragrafer af ofvannämnda stadga, nemligen:

Att paragraf 1, hvilken vi anse fullt ändamålsenlig, måtte dock få ett tillägg, som afsåge att denna stadga måtte äfven utom tillsyningsmannens närvaro efterlefvas,

nemligen att, sedan fiskeritillsyningsmannen ålagts att föra inregistreringsbok, hvarje fiskelag ålades vid vite, att låta sig der inskrifvas för erhållande af ordningsnummer, och att detta nummer äfvensom numret å distriktet, som förmannen för laget tillhörde, måtte å den eller de båtar, som till fisket begagnades, på två i ögonen fallande ställen anbringas med hvita nummer på mörk grund eller tvärtom och att dessa nummer hölle i höjd 1 decimeter.

Såsom skäl härför få vi anföra, att fiskarena genom detta stadgande vordo mera försigtige och att, i fråga om identitet, detsamma vid behof vore till stort gagn.

Att paragraf 10 i nämnda stadga icke obetydligt inskränker näringsfriheten för fiskarena, synes af nedan nämnda skäl, nemligen, dels att, då månen är liten eller annars mörk och stormig väderlek inträffar, är det rent af omöjligt att utsätta garn efter dagens slut, så vida man vill undvika att komma i kollision med andras redskap, dels ock att under vissa tider på fisket sillen icke låter sig känna med lod och snöre, utan måste då aftonen anlitas för att upptäcka den på s. k. brand, så vida väderleken det medgifver och så vidt man ej vill sätta ut garnen, utan att i de flesta fall erhålla någon fångst, äfvensom att fiskare, från salteriplats aflägse boende, vid många tillfällen icke kunna medhinna sillafplockningen, afyttring af sillen och garnsättningen i den ordning, vi här uppräknat, utan måste, sådan stadgan nu är föreslagen, omvexlas, så att garnen först få sättas, sedan afplockningen är gjord, och följaktligen sillafyttringen uppskjutas till aftonen. Lägges så till att fjordar skola passeras för att nå salteriet och båten ofta tungt lastad, är det icke sällan förenadt med lifsfara att företaga en dylik färd, och i sådana fall skulle fiskare, kanske ofta, förlora en fångst.

Alltså få vi härmed vördsammast anhålla att denna paragraf måtte ändras så, att å sön- och helgdagar det stode en hvar fritt att utsätta sin redskap efter klockan

3 eftermiddagen, samt i öfrigt att tiden måtte utsträckas till kl. 9 e. m., detta äfven för stängvads sättande.

Äfven anse vi att bötesbestämmelserna såväl i denna som i de flesta öfriga paragrafer i denna stadga, der böter är förenämndt, äro, i anseende till fiskarenas ekonomiska ställning i allmänhet, alldeles för högt föreslagna och således borde betydligt nedsättas.

Krossekärr, Källareholmen, Rörvik och Kuseröd den 15 mars 1890.

(Underskrifter).

VI.

Till Konungens befallningshafvande öfver Göteborgs och Bohus län.

På grund af uppdrag i länskungörelsen n:o 13 d. å. får jag angående det förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske, som afgifvits af intendenten för länets hafsfisken, herr fil. d:r A. H. Malm, vördsamt meddela, att jag mot de delar af förslaget, hvari jag eger insigt, har följande anmärkningar.

§ 1 mom. 2. Häremot anmärkes, att fiskeritjenstemännens makt skulle blifva allt för stor och ingripa för mycket i den personliga friheten, så att skärgårdsbefolkningen kunde trakasseras och tvingas resa långa vägar för att afgifva förklaringar m. m. — Kronobetjeningen komme också i beroende af dessa tjenstemän, hvilka man, med undantag af intendenten, icke vet hvad slags folk de äro eller hvilka qvalifikationer de besitta för att utöfva en sådan myndighet. De der »anmaningarne» tyckas nemligen

hafva frändskap med befallningar, och kronobetjeningens tid skulle kunna upptagas till stor del med hemtning af fiskare till »förklaringar» och gående af andra ärenden åt fiskeritjenstemännen, hvilket vore stridande mot gällande instruktioner för kronobetjeningen och kunde i hög grad hindra dess tjenstgöring i enlighet med dessa. — Jag anser att det må bero på länsmannens bepröfvande i hvarje fall, huruvida anhållan om handräckning kan bifallas och om fjerdingsmän, i enlighet med kongl. stadgan för dessa af den 1 juni 1850, få användas.

De höga bötesbestämmelserna. Nästan i hvarje paragraf vimlar det af bötesbelopp å 4,000, 1,000, 500, 400 kronor etc. Jag inser väl att, i anseende till de stora värden, som understundom stå på spel, det är nödigt sätta böterna höga, men så oskäligt höga, och detta ibland för rätt små förseelser, är säkerligen obehöfligt och kan förorsaka stor skada. Gällande strafflag bestämmer i allmänhet högsta bot till 500 kronor med undantag för några få fall, der 1,000 kronor stadgas, och med dessa belopp kunna försonas brott och förseelser vida större än de i förslaget förekommande, hvaraf följer att bohuslänska skärgårdsbefolkningen skulle i jemförelse med landets öfriga invånare vid bedrifvande af sin näring komma i en vådlig undantagsställning.

§ 10. Enligt denna skulle 7 kap. strafflagen ändras enkom för Bohusläns fiskare, hvilka förslagsställaren tyckes anse behöfva med synnerligen kraftiga medel tillhållas att helga hvilodagen. Enligt ordalydelsen kunde t. ex. delegarne i ett vadlag, som kl. 4 på söndags eftermiddag, i anledning af ett just då yppadt gynsamt tillfälle till fångst, som senare ginge dem ur händerna, utsatte sin vad, härför straffas med böter af ända till 4,000, säger fyratusen, kronor, under det att samma förseelse enligt 3 § 7 kap. strafflagen försonades med *högst* 20 kronors böter, der icke domstolen, hvilket på grund af flera prejudikat är

det troligaste, ansåg den vara »arbete, som icke uppskof tåla kan», och derför befriade delegarne.

§ 12 och flera andra gifva fiskeriintendenten makt att utöfva ett obehöfligt förmynderskap öfver fiskare och rättighet att blanda sig uti deras yrkes minsta detaljer.

28 §. Bestämmelserna häri äro opraktiska och orättvisa: opraktiska, ty skulle ett vadlag qvarstanna så länge på platsen, tills ersättningen hunne i vederbörlig ordning bestämmas, kunde härtill understundom åtgå flera dagar och, i fall enighet om beloppet icke uppnåddes, månader; orättvisa och obilliga, emedan den skyldige, som t. ex. på måndag aflägsnade sig utan att betala eller sätta säkerhet för skadeersättningen, vore skyldig på tisdag eller senare betala dubbelt.

33 § låter fiskeriintendenten på ett särdeles olämpligt eller rättare omöjligt sätt uppträda såsom ett slags polisdomare.

34 § lemnar inför rätta all makt i fråga om bestämmande af skadeersättningar och andra godtgörelser i fiskeriintendentens händer — de två fiskare, han utser, kunna vara af honom beroende etc. — och utesluter möjligheten för parterna att enligt lag använda sådana ojäfviga värderingsmän, som de sjelfve anse bäst kunna bedöma saken, hvarförutan ingrepp i nämndemännens befogenhet sker.

35 §. Meningen med föreskrifterna här är svårfattlig. Då der talas om fångst, är väl tanken den, att verkställighet skall ske ögonblickligen, men hvem skall vara exekutor. Kanske fiskeritjenstemännen, sedan de först varit domare? Efter det egendomen satts i takå händer, hvad skall då ske? Antagligen, så vida något förnuftigt resultat skall uppnås, utmätning af redskap, båt och fångst. Men då kommer stadgan i kollision med 2 kap. 9 § strafflagen, som föreskrifver att för böter må bland annat icke i mät tagas, hvad den sakfällde »till sin närings bedrifvande behöfver». — Lagstiftarne hafva användt

mycken omtanka vid redigerandet af denna paragraf i strafflagen för att förebygga det någon blefve genom böter utarmad, men hänsyn härtill synes ingenstädes i detta förslag vara tagen.

36 §. I andra momentet gör förslaget allmänna åklagaremakten beroende af en fiskeriintendent, hvilket är olämpligt, då åklagare i allmänhet torde ega lika godt omdöme, när åtal erfordras, som denne, hvarjemte föreskrifterna här frånkänna målsegaren hans lagliga rätt att angifva ett brott till åtal hos allmänna åklagaren.

Mot förslaget vore mycket mera att anmärka, men det anförda torde vara nog. Genom detsammas antagande komme skärgårdsbefolkningen i många afseenden att stå utom allmänna lagen, och fiskeriintendenten erhölle en vådlig makt och myndighet.

Bullarens härads kronolänsmanskontor den 26 mars 1890.

SVANTE PALMQVIST.

VII.

Till Konungens befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län.

Jemlikt länskungörelsen den 28 sistlidne februari, n:o 13/962, skulle jag inkomma med yttrande i anledning af intendentens vid länets hafsfisken uppgjorda förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske, för hvilket ändamål jag, för att bilda mig ett omdöme i frågan, haft möte med fiskare inom Qville skärgård, dervid uttalats den åsigten, att nu gällande fiskeristadga borde

fortfarande lända till efterrättelse med endast följande tillägg:

att garn icke finge utsättas aftonen före sön- och helgdagar, ej heller å sökendagar efter mörkrets inbrott,

att allt fiske på sön- och helgdagar förbjudes i vidsträcktare mon än garnsättning på aftonen före mörkrets inträde,

att fiske ej finge börjas förr än i dagbräckningen om sökendagar,

att garn ej finge sättas öfver sund, emedan fisken derigenom hindrades att inkomma, och

att vad eller garn ej finge röras förr än i första dagbräckningen, så vida storm eller annat icke tvingade dertill.

Och får jag såsom eget yttrande vördsamt åberopa de åsigter, som vid mötet uttalades.

Qville härads kronolänsmanskontor den 28 mars 1890.

O. Johansson.

VIII.

Här i orten hafva blifvit utdelade några ex. af »Förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske af doktor A. H. Malm».

På grund af meddelanden i »Bohusläningen» taga undertecknade sig friheten — — — — öfversända följande anmärkningar mot denna stadga:

Mot § 9 vilja vi påpeka, att sättgarn ofta komma i drift, änskönt ankare eller dräggar äro med. I så fall böra de oantastade få fortsätta sin väg. I våra fiskevatten, der strömmen är mycket hårdhändt, händer det ofta, ja nästan dagligen, att garn komma i drift med vidhängande ankare.

Skulle berörde stadgande blifva fastställdt, utan den ändring vi med detta åsyfta, kunde det lätt hända att någon kom på den tanken, att göra sig en inkomstkälla af att berga dylika garn, hvilket för egaren till slut blefve ganska kostbart och äfven kunde gifva anledning till missämja bland fiskarena. Då garnen på ofvannämnda sätt äro i drift, är det sällan någon fara med dem. Deremot, om de äro skilda från sina ankare, erlägges tacksamt den stadgade bergarelönen.

§ 10. Stadgandet i denna paragraf är det, som mest slår oss för hufvudet. Det bör icke vara något band på fiskarena med afseende på hvilken dag de skola sätta sina garn, utan böra de detta få göra på hvilken dag som helst. Man kan beräkna att minst en sjundedel af den i och för sig korta fisketiden genom sådant stadgande skulle gå förlorad. Hvarför kan ej denna förvärfsgren såväl som andra, såsom ångbåtar, jernvägar o. d., ostraffad få fortgå under alla dagar i veckan? Andra momentet i samma paragraf är ju helt enkelt en ironi, ty der stå att garn eller vad får icke utsättas förr än kl. 6 sön- och helgdags e. m. Vi undra hvem som under den årstiden vid den tiden på dagen kan sätta någon redskap? För öfrigt strider ju detta stadgande mot ett annat i samma paragraf, der det står att garn icke får utsättas eller upptagas mellan *dagens slut* och dagbräckningen. Mot detta bestämmande är dock icke i och för sig sjelf något att anmärka, tvärtom bra. Skulle det omnämnda mom. vinna laga kraft, kunna vi icke annat finna, än två fiskedagar i veckan gå förlorade, och det är väl för stor misshushållning med den korta fisketiden.

I 12 § 2 mom. står att fiskeriintendenten skall vara berättigad att bestämma tiden för garnens utsättning och upptagning, då omständigheterna göra sådant lämpligt. Vi undra hvilka omständigheter kunna föranleda fiskeriintendenten neka fiskarena att under pågående fiske sätta

sina garn. Det är väl icke meningen att, efter det sillen har »stött» till kusten, en befallning skulle kunna komma och förbjuda fiske till en uttryckligen bestämd dag eller ock att fiskarena skulle sluta att fiska förr, än sillen gått härifrån. Ett dylikt stadgande anse vi bör strykas.

Mot § 22 anföres: att garn böra hafva samma rätt som vad så till vida, att, då garnen äro satta och fiskarena derifrån aflägsnade och vad derefter anländer till samma plats för att kasta, garnen få stå sin tid ut, nemligen till nästa dags morgon.

I öfrigt, efter hvad vi kunna finna, är ingenting att anmärka.

Hamborgssund och Qville den 14 mars 1890.

(Underskrifter).

IX.

Med anledning af det förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske, afgifvet till Konungens befallningshafvande den 11 sistlidne januari af fiskeri-intendenten A. H. Malm, få vi undertecknade härmed vördsamt anhålla, — — — — — — — — — — — — — — — — att nämnda förslag icke måtte till någon åtgärd föranleda, utan att en komité måtte tillsättas för att utarbeta nytt förslag till ordningsstadga för fisket i Bohus-läns skärgård samt att i komitén måtte inväljas fiskare, minst en från hvarje distrikt, och till stöd härför få vi ödmjukast anföra:

Nämnda förslag, sådant det föreligger, har bland annat

det stora felet, att icke vara tillräckligt utredt. En ordningsstadga för fisket bör grunda sig på fullkomlig sakkännedom om lokal- och naturförhållanden i vår vidsträckta skärgård och framför allt om under hvilka omständigheter fisket i skilda trakter af skärgården bedrifves. Hvad som t. ex. i § 19 sägs om vadfisket, att vadstäng icke får stå längre än 30 dagar, kan icke synnerligt mycket inverka på vadfisket i södra skärgården, men skulle bli lika med totalt förbud i den norra, emedan när den södra har stor afsättning på Göteborg, den norra deremot är alldeles beroende af den utländska och synnerligast den engelska marknaden. Om derföre nämnde paragraf blir antagen, kommer fisket totalt att upphöra i mellersta och norra skärgården. Det samma gäller äfven om garnfisket, om, såsom i § 12 sägs, fiskeriintendenten skall bestämma i hvilken riktning garnen skola sättas samt tiden för garnens utsättande och upptagande. Detta låter sig aldrig regleras, ty garnsättningen är beroende utaf tvänne vigtiga vilkor, hvilket, som det tycks, fiskeriintendenten ej har haft någon aning om, nemligen ström och vind. Efter dessa naturförhållanden måste garnsättningen ovilkorligen rättas, om ej garnen skola gå tillsammans och förstöras, hvarom så stora böter åberopas, som i §§ 8 och 13 stadgas. De böter, som för förseelse emot ordningsstadgan äro föreslagna i §§ 10, 16 och 19, anses alldeles för höga, ända till 4,000 kr. Nämnda summa är för en fiskare en hel förmögenhet, och skulle nämnda förslag blifva lag, är det fara värdt att en ringa förseelse, den ingen under nuvarande förhållande fäster sig vid, skulle bringa den felande och hans familj till total ruin *). Särskild uppmärksamhet torde fästas vid §§ 32, 33 och 34 rörande fiskeriintendentens stora makt vid tvistefrågors afgörande, deri han med tvänne biträden

---

*) Jemför anmärkningen ofvan under I (Bohuslänsk Fiskeritidskrift 1893, sid. 156).

(Utg. anm.)

(hvilka möjligtvis kunna vara motpartens ovänner) eger afgöra målen. Detta synes oss högst obilligt och kommer att lända till mycket obehag och möjligtvis svåra följder. Skulle någon ordningsstadga varit behöflig, så hade det varit under fiskets första år, då man i allmänhet var obekant med fisket. Nu, då fisket har fortgått i 12 år och utvecklat sig på ett sätt, som är mönstergildt och berömvärdt, då framlägges en ordningsstadga för fisket, som om den tillämpas skulle skapa brott och oordningar, förstöra det goda förhållande, som är rådande fiskare emellan från de mest skilda trakter i skärgården, samt till sist verka rent af förstörande.

Bovallsstrand och Tossene den 2 april 1890.

(Underskrifter).

X.

Till Konungens befallningshafvande i Göteborg.

Jemlikt föreskriften i allmänna länskungörelsen för den 28 sistlidne februari får jag, i anledning af det utaf intendenten vid länets hafsfisken filosofie doktorn A. H. Malm framstälda förslag till ordningsstadga för detta läns sillfiske, ödmjukast meddela, att jag den 27 i denna månad haft sammanträde med ortens fiskarbefolkning, som genom utsedde erfarne och omdömesskicklige ombud närvarit, hvarvid den åsigt enstämmigt och på det ifrigaste uttalades, att det ifrågavarande förslaget icke måtte vinna fastställelse, såsom, med afseende åtminstone å förhållandena inom denna i och för sillfisket ingalunda obetydliga

ort, nästan helt och hållet otillämpligt. Vid förberedande sammanträde å Smögens fiskeläge den 24 dennes hade samma åsigt varit gällande, men för den händelse att förslaget icke helt och hållet kunde ogillas, hvilket man helst önskade, hade man enats om det ändringsförslag, som innefattas i bilagda, vid sistnämnda sammanträdet förda protokoll.

Fiskarbefolkningens hos mig tillstädeskomne ombud ville icke frånga att, till följe af förändrade förhållanden under det nu pågående sillfisket, gällande fiskeristadga behöfde något fullständigande, särskildt i fråga om reglering af förhållandena emellan garn- och vadfiskeidkare likasom i några andra fall, men att omständigheterna icke visat sig påkalla större skyndsamhet i detta afseende, än att frågan, efter erforderlig utredning vid sammanträden med ombud från länets olika fiskeridistrikt, kunde göras till föremål för lagstiftning; och ville ombuden i synnerhet framhålla obilligheten i de föreslagna bötesbestämmelserna icke allenast beträffande dessas storlek utan äfven i fråga om stadgeförslagets sväfvande bestämmelser, som lätt kunde leda till ett äfven ofrivilligt missbruk af den allt för vidsträckta makt, som enligt förslaget skulle tilläggas en fiskeriintendent, hvilken makt blefve ännu betänkligare, om denna befattning t. ex. under någon period bekläddes af en person, som icke med synnerlig hänsyn, sakkännedom och nog varmt intresse följde fiskerinäringen i dess mången gång vexlande och svårbedömliga förhållanden; och slutligen ville ett af ombuden från Bovallsstrand framhålla, att högre vite än 100 kronor för fiskare ej borde i något fall bestämmas.

Såsom eget yttrande i frågan får jag ödmjukast anföra, att jag väl anser förslaget i flera afseenden beaktansvärdt, men att, då flera af den föreslagna stadgans föreskrifter komma i en betänklig strid icke allenast med gällande allmän lag utan ock med särskilda författningar

samt för öfrigt, åtminstone beträffande kuststräckan inom denna ort, icke uti önskvärd mon synas vara lämpade efter ortens sed och lokala omständigheter, jag får förena mig i den af fiskarbefolkningen uttalade meningen om åvägabringande af tillägg till den redan befintliga fiskeristadgan, sedan ärendet fått erforderlig utredning.

Sotenäs härads kronolänsmanskontor den 29 mars 1890.

C. Maur. Ekström.

Bilaga.

Protokoll, hållet vid allmänt möte med Smögens och närgränsande fiskelägens såväl garn- som vadfiskare i Smögens skolhus den 24 mars 1890.

Mötet, som var talrikt besökt, hade blifvit sammankalladt i anledning af herr kronolänsman C. M. Ekström's infordrade utlåtande af ortens fiskarbefolkning öfver länets fiskeriintendents till Konungens befallningshafvande afgifna förslag till ordningsstadga för länets sillfiske, och sedan undertecknad blifvit utsedd att leda förhandlingarne genomgicks nämnda förslag till ordningsstadga, hvarvid följande paragrafer af mötet ansågos antingen böra förändras eller ock helt och hållet utelemnas, nemligen:

§ 4 — i denna paragraf önskades att orden »med berådt mod» måtte tilläggas;

§ 9 — angående öfverlemnandet af bergadt gods till ortens kronolänsman, som i denna paragraf omförmäles, ansåg mötet lämpligare vara, att denna öfverlemning skedde till ortens fiskeriuppsyningsman;

§ 10 — rörande andra punkten i denna paragraf ut-

tryckte fiskarena såsom sin önskan att intet redskap å nyo måtte utsättas förr än klockan 1 å nästa helgfria dags morgon, sedan det på aftonen före sön- och helgdagar blifvit upptaget;

mot femte punkten i denna paragraf uttalade fiskarena som sin önskan, att densamma helt och hållet slopades, i ty att stadgandena deri för mycket komme att inverka på deras frihet med afseende på fisket;

§ 14 — önskades annulerad, alldenstund det är hardt omöjligt för någon att bestämma, då sillens insteg genom garnens sättande hindras till följe af de ofta förekommande strömvändningar och de s. k. rännornas olika riktningar å skilda ställen;

§ 13 — i denna paragraf önskades tillagda orden »med uppsåt»;

§ 18 — ansågs öfverflödig med fästadt afseende vid bestämmelserna i nästföregående paragraf;

§ 19 — ansågs böra ändras derhän att vadstäng må bibehållas under hela vintern eller till varmare årstid inträder, dock med iakttagande af att i vaden icke innestänges en så stor myckenhet sill, att densamma derigenom tager skada;

§ 20 — önskades annulerad såsom varande alldeles öfverflödig;

§ 22 — rörande bestämmelserna i denna paragraf önskades att desamma endast komme att gälla vid stängandet af s. k. större stängbogar, i hvilka sillen under alla förhållanden kan bevaras;

§§ 25 & 28 — önskades jemväl såsom öfverflödiga annulerade.

Mot öfriga paragrafer hade fiskarena en del mindre anmärkningar att göra, och uttalade mötet till sist såsom sin åsigt, att om nämnda fiskeristadga komme att tillämpas, skulle fiskerinäringen deraf betydligt lida och osannolikhet icke förefinnas, att den för Bohuslän så vigtiga

inkomstkällan genom sillfisket komme att reduceras för att kanske en gång totalt upphöra.

Ut supra
P. A. Berntsson.

Justeradt:
C. A. Häller.
Edvard Andersson.

XI.

Till Konungens befallningshafvande i Göteborg.

Med anledning af Konungens befallningshafvandes anmodan uti allmänna kungörelser n:o 13 innevarande år att inkomma med yttrande öfver intendenten vid länets hafsfisken, filosofie doktorn A. H. Malm's förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske, får jag vördsamt andraga följande, i hvad det rörer nedan angifna §§, hvaremot de §§, som af mig lemnats oberörda, också lemnas af mig utan anmärkning.

§ 1.

Förslaget »att tillsynen öfver länets sillfiske utöfvas af Konungens befallningshafvande genom dess fiskeriintendent jemte de uppsyningsmän och andre personer, som förordnas till dennes biträden», skulle jag velat förorda, derest sådana oordningar till följd af sillfisket kunde befaras, att allmän eller enskild säkerhet deraf kunde blifva lidande; men då sillfisket under innevarande period icke i ringaste mon inverkat störande på den allmänna ordningen, anser jag, så vida tillsättandet af en dylik ordningsmakt skall vara förenadt med omkostnad på allmänna medel eller af

länets befolkning, mig böra afstyrka bifall härtill, alldenstund en dylik utgift efter mitt förmenande är alldeles onödig. Visserligen förekom för några år sedan, att en rapport inkom till Konungens befallningshafvande med förmälan att ett störande uppträde eller, såsom det ock benämndes, »uppror» inträffat bland fiskare i eller i närheten af Fjellbacka, hvilket hade till påföljd att kronobetjeningen från Norrvikens fögderi äfvensom från Sotenäs härad af Konungens befallningshafvande beordrades dit för ordningens återställande; men då orsaken till denna anmälan lärer härledt sig af ett falskeligen utspridt rykte af någon vare sig skämtsam eller elaksinnad person, som endast ville åstadkomma ett »falskt allarm», anser jag denna tilldragelse icke bör ligga till grund för några ordningsstadganden i och för sillfiskets bedrifvande; och då detta under denna period mig veterligen icke haft den ringaste anledning till mera störande tvister, än som kunna förekomma hvilken tid som helst af året vadlag eller fiskelag emellan, så föreligger icke heller af sådan orsak nu något skäl till de föreslagna stadgandena; och då det här vid kusten icke kan ifrågakomma sådana fiskeförhållanden, som äro rådande på norska och holländska m. fl. kuster eller der fiskare eller båtlag af olika nationaliteter stundom sammanträngas på en och samma plats för att på bästa sätt tillgodogöra sig fiskets näring, dervid störande uppträden nog kunna tillfälligtvis ifrågakomma; så torde några sådana uppträden af allvarligare art icke vara att befara.

Doktor Malm's förslag om myndighet för fiskeriintendenten och dennes biträden att kalla till sig en hvar, af hvilken förklaring om någon öfverträdelse erfordras, samt om, derest sådan kallelse ej hörsammas, äfvensom eljes, när det för uppfyllande af deras tjenstepligt är behöfligt, rätt att efter »anmaning» erhålla vederbörande kronobetjents handräckning anser jag olämpliga, då en sådan »myn-

dighet» för dessa personer vore allt för mycket stridande emot allmän rättsskipning och dessutom allt för omfattande för att kunna lemnas i dess händer, ty ett missbruk af dylik myndighet skulle kunna gifva anledning till ledsamma förvecklingar och oberäkneliga följder.

Förslaget att fiskeriintendenten och hans biträden skola ega rätt att, der särskild hamnstyrelse ej finnes, utöfva uppsigt att god ordning iakttages i hamnarne, synes mig äfven vara stridande mot allmän lag och derjemte kunna vara allt för mycket ingripande i den enskildes eganderätt och i vissa fall i samhällsrätten.

Ehuru förslaget uppenbarligen afser att åstadkomma en mönstergild ordning och att lända polismännen å landet till stor lättnad, förutsatt att oordningar af allvarligare beskaffenhet skulle ifrågakomma samt att intendenten och hans uppsyningsmän icke allt för mycket utan befogenhet komme att begagna sig af dess föreslagna rätt att påkalla kronobetjeningens handräckning; men då fiskeribefolkningen inom länet såväl som öfriga allmogen, ehuru ganska processlysten och benägen att draga äfven små tvister onödigtvis inför rätta, dock icke kan anses vara våldsam eller benägen för handgripligheter; så anser jag sålunda den föreslagna ordningsstadgan icke för närvarande vara af behofvet påkallad, helst hvars och ens rätt redan förut genom nu gällande fiskeristadga m. fl. lagrum torde vara fullt betryggad.

Skulle en dylik emellertid anses behöflig och komma till stånd, torde en väsentlig jemkning i förhållningsreglor och straffbestämmelser vara af nöden.

§ 2.

Föreslagna bestämmelserna att »der sill plägar fiskas med vad eller vanligen går in samt i hamnar eller hamninlopp, sund eller farled» icke något må utkastas, hvaraf uppgrundning kan förorsakas, befarar jag vara omöjliga

att tillämpa, i synnerhet vid länets städer, köpingar och bättre ordnade fiskelägen, der nödiga kajanläggningar och dylika arbeten derigenom skulle omöjliggöras; och då sillen »går till» *öfverallt*, der tillräckligt djupt vatten finnes inom skärgården, och det således finnes mer än tillräckligt fiskeplatser, förutnämnde ställen förutom, anser jag ett dylikt stadgande vara en både onödig och orimlig hämsko för den allmänna samfärdseln och i sammanhang dermed stående näringsgrenar samt samhällsutvecklingen.

Förbud att i sjön utsläppa affall af sill etc. är redan stadgadt genom gällande fiskeristadga, hvadan vidare stadgande derom icke torde erfordras.

Beträffande åläggande för fiskarena att vid vadfiske upptaga sill, som qvarlemnas död å bottnen, i händelse bottnen kan anses deraf taga skada, torde i de flesta fall vara obilligt och omöjligt att tillämpa, då vadarne i allmänhet »stå stängda» på många meters djup och kostnaderna för upptagande af några tunnor sill, som oftast blir qvarliggande eller icke kan medfölja vaden till land, skulle i många fall öfverstiga den vinst, vadkastet medfört, och i de allra flesta fall skulle det vara omöjligt att för ett säkert bedömande skaffa bevisning om huruvida aktsamhet iakttagits dervid eller icke eller om sillen »qväfts af våda» eller ej.

§ 3.

Bötesbestämmelserna i denna § böra lämpas efter omständigheterna och domarens pröfning.

§ 4.

Likaledes.

§ 5.

Mom. 1. Lika med föregående §.

Mom. 2. Derest fartyg förtöjts å dertill loflig plats, vare sig för lossning eller lastning eller i vinterlag, anser jag icke vederbörande skäligen kunna åläggas att, allt efter

som anledning till ett vadfiske yppar sig, flytta fartyget från ena platsen till den andra, då kostnaderna derför skulle kunna komma att betydligt öfverstiga vadfiskets vinst, dervid ock ett sådant intrång af vadfisket på öfriga näringars bekostande vore efter mitt förmenande orimligt.

§ 6.

Straffbestämmelsen i denna § anser jag vara i allmänhet för hög och bör lämpas efter omständigheterna och domarens pröfning.

§ 7.

Mom. 2. I fråga om bötesbestämmelsen samt ersättning för den skada, som åstadkommes å redskap, hvilken icke »stänger» farled, anser jag bötesansvaret likaledes böra lämpas efter omständigheterna och pröfvas af domaren och att ersättningen under inga omständigheter bör utgå med högre belopp än skadans *verkliga* värde samt att den, som icke bevisligen genom vårdslöshet eller med uppsåt vållat skadan, må vara fri från påföljd derför.

Dessutom anser jag vadlag icke bör vara berättigadt att stänga vare sig allmän eller enskild mans farled eller farled till allmän eller enskild hamn, lastageplats eller magasin, ty derigenom skulle såväl fiskebedriften som flera andra lofliga näringar kunna i väsentlig mon hämmas eller rent af hindras.

§ 8.

Mom. 1. Är dermed meningen att »andel i fångsten skall kostnadsfritt» tillställas den vadegare, som ej är närvarande och bevakar sin rätt, utan afseende å alla möjliga omständigheter, äfven naturhinder, anser jag detta vara allt för strängt för dem, som t. ex. efter gifvet bud till egarne af andra sammanvecklade redskap, utan att dessa hörsamma kallelsen, sålunda nödgas ensamme draga försorg om upptagningen; ty i så fall skulle dessa, äfven

om de öfriga till och med tredskas att deltaga i upptagningen, verkställa arbetet utan någon ersättning och de försumlige sålunda draga stor fördel af sin egen likgiltighet; och skulle de senare t. ex. vara aflägset boende, vore det ock orimligt, om det derföre ålåge öfriga fiskelag att verkställa upptagningen och tillställa de icke närvarande motsvarande andel i fångsten, hvar helst desse vore boende eller uppehölle sig.

Mom. 3. Hvar och en anser jag bör hafva skyldighet att tillse sin redskap, så att ingen annan må behöfva kapa eller lösa mer än egen tillhörighet, derest naturförhållanden icke dertill gifva anledning.

§ 10.

Bötesbestämmelserna anser jag vara för höga och böra nedsättas till en tiondedel af de föreslagna beloppen.

Dessutom finner jag inget skäl i att förhindra fiskare att under sön- och helgdagar hafva äfven andra fiskeredskap än stängvadar utestående.

§ 12.

Att lemna så vidsträckta rättigheter i händerna på en fiskeriintendent, som förslaget i denna § afser, anser jag vara förenadt med allt för stor fara för fullkomlig rättvisa i alla afseenden; ty för att kunna i alla delar fullgöra ett sådant åliggande, skulle för intendenten erfordras en oerhörd lokalkännedom inom länets tusentals vikar och skär för att den rättskipande intendenten icke skulle kunna komma att begå grofva misstag.

Bötesbestämmelsen är dessutom enligt mitt förmenande minst tiodubbelt för hög.

§ 16.

Bötesbestämmelserna anser jag vara alldeles för höga, hvaremot, om skada tillskyndas den som stängt, ersättning bör åligga den felande.

§ 17.

Likaledes.

§ 19.

Bötesbestämmelserna synas mig vara för höga.

§ 20.

Förbud för vadlag, som »stängt«, att öppna sin vad, derest ett annat vadlag behagat »stänga» derutanför, anser jag vara obilligt och i allmänhet icke kunna tillämpas.

Bötesbestämmelserna för höga.

§ 21.

Bötesbestämmelserna för höga, hvaremot föreskrift om skadestånd torde böra ifrågasättas.

§ 22.

Denna § torde böra ändras derhän att vadfiskare, som vilja begagna sig af deri omförmälda medgifvande att upptaga utsatta garn, förpligtas ersätta garnegarne den förlust af fångsten, som de senare derigenom tillskyndas.

§ 23.

Likaledes.

§ 24.

Mom. 1. Lika med nästföregående §.

Mom. 3. Derest vadegarne dragit vaden öfver redan förut utsatta garn och dessa icke blifvit upptagna med stöd af 22 och 23 §§ i den föreslagna stadgan, anser jag garnegarne icke böra vara förhindrade att sjelfva upptaga sin egendom. Eljes skulle alla rättigheter tillkomma vadfiskare på garnfiskares bekostnad.

§ 25.

Bestämmelserna i denna §, hvilka uppenbarligen kränka garnfiskares rättigheter uteslutande till fördel för

vadfiskare och således innebära orättvisa mot de förra, anser jag derför helt och hållet böra förkastas.

§ 26.

Att vadlag skall gifva garnen ifrån sig, på sätt denna § i förslaget bestämmer, är sjelfklart, men jag anser att garnfiskares förlust af fångst också bör ersättas.

§ 27.

Lika med § 25.

§ 33.

I fråga om föreslagna sättet för böternas bestämmande och uttagande medför detta allt för stor myndighet för fiskeriintendenten, och torde derjemte komma att strida mot allmän lag.

§ 34.

Derest ingen af parterna vill eller kan förebringa laglig bevisning om den åstadkomna förlusten, anser jag dem ega att sjelfve utse hvardera en förtroendeman och de sålunda utsedde att välja en tredje man för gemensam värdering af skadan, börande desse vara välkände och trovärdige samt ojäfvige personer.

§ 35.

Då böterna gäldas eller förvandlas efter allmän lag samt skadeersättningen ej kan på förhand bestämmas, derest saken drages inför domstol och den åtalade, i fall han varder frikänd, skulle kunna genom fångstens, redskapens och båtens sättande i taka händer tillskyndas en oberäknelig förlust, ty fångsten skulle under tiden gå förlorad genom förruttnelse och mistning af redskap under tiden skulle sätta honom ur stånd att idka sin näring; så anser jag denna § böra förkastas.

§ 36.

Mom. 2. Den, som sjelf vill utföra sin talan i förstnämnda fall, bör icke betagas rätt dertill och icke heller vara förment att, då förseelsen enligt allmän lag lyder under allmänt åtal, derom inlemna angifvelse till allmänna åklagaren i orten, utan fiskeriintendentens hörande eller »anmaning».

§ 37.

Preskriptionstiden för tvister enligt denna stadga anser jag icke böra inskränkas eller bestämmas annorlunda, än som allmän lag föreskrifver.

Då en dylik stadga enligt mitt förmenande svårligen kan utarbetas af *en* person, utan att mer eller mindre vidlådas af svårigheter, och alla näringars intressen, som af en dylik stadga kunna vara berörda, böra bevakas, skulle jag vilja föreslå tillsättandet af en komité, bestående af minst sju personer från skilda trakter af länets skärgård och med skilda intressen för sådana näringar, som förut nämnts, förnämligast skeppsredare eller fartygsbefälhafvare och salteriidkare samt fiskare med olika redskap, äfvensom minst en af dessa intressen fullständigt oberoende person.

Dessutom tarfvar ordningsstadgan en närmare bestämmelse rörande böters uttagande hos båt- eller vadlag, om delegarne deri skola derför ansvara en för alla och alla för en eller om de skola påföras hvar och en efter andel i redskapen samt huru böterna i händelse af bristande tillgång skola förvandlas. Det vore ledsamt, om den, som möjligen kunde komma att ensam ansvara för beloppet, skulle betala allt eller afstraffas för böterna.

Lysekil i kronolänsmanskontoret den 29 mars 1890.

N. J. Nielsen.

XII.

Till Konungens befallningshafvande i Göteborg.

Jemlikt föreskriften i n:o 13 af allmänna kungörelserna för länet får jag vördsammast afgifva yttrande öfver det af intendenten vid länets hafsfisken filos. doktorn A. H. Malm till Eder afgifna förslag till ordningsstadga för länets sillfiske.

Bestämmelserna i förslaget, rörande nödig ordning vid sillfisket såväl mellan fiskare med samma som mellan fiskare med olika slags redskap och hvarvid torde kunna ifrågasättas, om icke garnfiskares rätt väl mycket tillbakasatts, synas sakna erforderlig allmänfattlighet för att deras verkliga innebörd utan särskild motivering må kunna fullt inses.

I afseende å fiskerätten torde vara att befara, det tillräcklig hänsyn icke tagits till de föreskrifter, gällande fiskeristadga innehåller, och att således föreslagna ordningsstadgans bestämmelser synas erfordra ändring af fiskeristadgan, innan fastställelse må kunna vinnas, enär eljes kränkning af stadganden utaf lags natur icke lärer undgås.

Bemyndigande åt fiskeriintendenten i 12 § att bestämma tiden för fiskegarnens utsättning och upptagning äfvensom andra i ordningsstadgan förekommande föreskrifter innebära väl stor inskränkning af den allmänna näringsfriheten och sättet för dess utöfvande, deraf jemte de drakoniska bötesbestämmelserna förveckling ej blott med strafflagen eller fiskeristadgan utan äfven med de fiskande torde kunna emotses, hvartill må läggas den omständigheten, att fiskeriintendenten uti 33 § till och med skulle tillerkännas domsrätt, visserligen vilkorlig, men äfven sådan rätt synes stå i strid med 16 § regeringsformen.

Med hänsyn till det anförda finner jag det ifrågavarande ordningsstadgeförslaget icke vara af beskaffenhet att kunna vinna Eder stadfästelse.

Från en Orosts och Tjörns fiskeriförening tillhörande medlem har ankommit en pro-memoria i ärendet, som jag ansett mig böra härvid öfverlemna.

Orosts och Tjörns kronofogdekontor den 27 mars 1890.

Oscar Warmark.

XIII.

Till Konungens befallningshafvande i Göteborg.

Som mitt yttrande blifvit infordradt öfver det förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske, som afgifvits af fiskeriintendenten A. H. Malm, får jag detta yttrande härmed afgifva.

Då förslaget i fråga hufvudsakligen synes gå ut på att tillförsäkra fiskeriintendenten uteslutande domsrätt, ej allenast öfver fiskarebefolkningens åtgöranden, utan ock öfver åklagareverksamheten inom länet i fråga om förseelser vid sillfisket, hvilka värf förslagsställaren icke torde vara vuxen, *då* de drakoniska bötesbestämmelserna icke stå i rimligt förhållande till de förseelser, för hvilka de skulle utgöra straff, och *då* åtskilliga föreslagna stadganden synas mig strida mot lag och gällande författningar; anser jag mig, utan att behöfva ingå i speciel granskning af de olika bestämmelserna i förslaget, hvilken granskning fackmän inom skärgården icke torde uraktlåta att afgifva, härmed böra på det högsta afstyrka att ifrågavarande för-

slag vinner Eder fastställelse förr än det blifvit grundligt omarbetadt. Denna omarbetning torde lämpligast böra ske af en komité, utsedd bland skärgårdens med sillfiskebedriften kunnige och för densamma intresserade personer, af hvilka en torde böra vara juridiskt bildad.

Ileberg den 24 mars 1890.

F. Nordström.

XIV.

Till Konungens befallningshafvande i Göteborg.

På grund af föreskrift får jag vördsamt lemna följande yttrande öfver ett den 11 sistlidne januari afgifvet förslag till ordningsstadga för länets sillfiske.

Vid jemförelse emellan kongl. fiskeristadgan den 29 juni 1852 och det upprättade förslaget samt under antagande, att den förra måste ligga till grund för den senare, blifver det för mig oförklarligt, huru förslagsställaren kunnat tänka sig böter till och med för ganska ringa förseelser till så oerhörda belopp. Uppdrager man en jemförelse emellan gällande strafflag och förslaget, så befinnes, att förslaget stadgar böter till belopp af 4,000 kr., der strafflagen påbjuder straffarbete. Granskas förslaget i hvad det afser ersättning för skadegörelse å redskap, så finner jag oegentligheter derutinnan, att skada enligt 4 § icke skall ersättas, men efter 7 § gäldas fyradubbelt.

En vid 6 § gjord anteckning tyder på att den förseelse, som i samma § omnämnes, skall, så vida den medför högre straffpåföljd än 500 kronor böter, såsom stöld anses enligt 20 kap. 3 och 18 §§ strafflagen, då förseelsen

väl rätteligen torde komma att straffas enligt 19 kap. 20 § samma lag.

Stadgandet i 10 § 4 mom. är af beskaffenhet att lätt föranleda till olika begrepp om den fara, som kan vara å färde. Det synes mig hårdt, om fara synbarligen är förestående, att ej i tid få rädda fångsten utan i stället afvakta den tidpunkt, då faran *är inne*. Bötesbeloppet 4,000 kronor är dock så afskräckande, att man heldre löper risken att förlora fångsten, än att blifva kanske oskyldigt nog lagförd.

Olofligt vadfiske inom vadstäng skulle enligt förslagets 16 § straffas med böter intill 4,000 kronor, men brottet torde väl beläggas med straff enligt 20 kap. 3 och 18 §§ strafflagen.

Vid nedskrifvandet af 17 § synes förslagsställaren icke hafva uppmärksammat den strandegare enligt 3 § 2 mom. fiskeristadgan tillkommande rätt att sjelf bestämma den ordning, hvari *hans* not dragas må.

Den domsrätt, som enligt 33 § skulle tillkomma fiskeriintendenten, synes mig oförenlig med allmän lag. Brott, som begås, bör vid allmän domstol åtalas och tydliga bestämmelser meddelas om hvilka brott som skola åtalas af målsegande och af allmän åklagare. Utför fiskeriintendenten icke åtalet sjelf, dertill han torde vara berättigad, bör han, om åtalet är af honom väckt, såsom angifvare betraktas och taga hälften i åklagarens andel i böter som ådömas.

Stadgandet i 36 § att allmän åklagare »endast efter medgifvande af eller anmaning från fiskeriintendenten» eger att åtala brott, bör utgå, enär allmän åklagare *skall* tala å brott, som under allmänt åtal hörer, ändå att angifvelse derom ej sker. Någon annan inskränkning i en åklagares skyldighet derutinnan än den, som finnes omförmäld i 9 kap. 6 § strafflagen, känner jag icke till.

Den i 37 § bestämda preskriptionstid saknar stöd af lag.

Bestämmelserna i 35 § böra utgå, enär gällande lag bestämmer sättet för böters uttagande och qvarstad kan sökas å den felandes lösa egendom, sedan han blifvit till rätten stämd.

Ofullständighet i förslaget förekommer i fråga om förvandling af böter. Förslagsställaren har, som 33 och 35 §§ utvisa, tänkt sig godvilligt åtagande af böter, men blott de, som den felande blifvit *fälld* att utgifva, skulle enligt bestämmelsen i 36 § 3 mom. förvandlas. Huru förfaras skall, om tillgång till godvilligt åtagna böters gäldande saknas, nämner, som antydt är, förslaget icke. Då förslaget icke torde vinna bifall i denna del, betyder ofullständigheten i sak ingenting.

En grundlig omarbetning af förslaget i sin helhet anser jag vara högst nödvändig.

Inlands södre härads kronolänsmanskontor den 24 mars 1890.

E. Zetterlöf.

XV.

Till Konungens befallningshafvande i Göteborgs och Bohus län.

På grund af Konungens befallningshafvandes meddelande n:o 962, intaget i dess allmänna kungörelse n:o 13 innevarande år, får jag härmed vördsammast afgifva följande yttrande öfver fiskeriintendenten fil. doktorn A. H. Malm's förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske, och dervid endast anmärka:

att tredje punkten af § 9 synes mig böra hafva samma lydelse som första punkten af 184 § sjölagen, enär det

t. ex. för fiskare i Torslanda och Öckerö socknar torde blifva besvärligt och oegentligt att transportera fynden tvänne mil landväg hit eller lika långt sjöledes till länsmannen å Styrsö, då de hafva att tillgå tullbetjent alldeles invid fiskeplatserna; och

att tiden, inom hvilken åtal får enligt § 37 anställas, tycks vara temligen knapp och kunde leda till förvecklingar, isynnerhet som uti Inlands och Norrvikens domsagor ordinarie vintertingen i allmänhet inträffa mer än fyra månader efter föregående hösteting.

Hisings härads kronolänsmanskontor den 24 mars 1890.

V. J. Sallander.

XVI.

Meddelande från Hafsfiskekomitén.

Sedan Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 29 juli 1892 tillsatt en komité för upprättande af förslag till ordningsstadga för hafsfisket vid kusten af Göteborgs och Bohus län, med bemyndigande för komitén att för fullgörande af sitt uppdrag sätta sig i förbindelse med fiskeriidkare och andra, hvilkas intressen af frågan berördes, samt äfven, om så erfordrades, genom besök å fiskeplatser förskaffa sig direkt erfarenhet om förhållandena, så har inom komitén utarbetats det utkast till bestämmelser angående ifrågavarande hafsfiske, som finnes här nedan intaget och hvilket närmast är afsedt att tjena såsom grund för öfverläggningar vid sammanträden, som ledamöter af komitén ämna under innevarande års sommar hålla med fiskeriidkare och andra i frågan intresserade för att der-

igenom inhemta desses åsigter och önskningar i ämnet; kommande tider och orter för ofvannämnda sammanträden att framdeles närmare tillkännagifvas.

Komitén har derjemte velat bereda dem, som sådant åstunda, tillfälle att skriftligen yttra sig i frågan; börande de, som önska häraf begagna sig, före den 15 nästkommande augusti hafva insändt sina yttranden till komitén under adress: *Hafsfiskekomiténs Sekreterare, Stockholm.*

På sätt utkastet visar, hafva vissa jemkningar i och tillägg till de i kongl. fiskeristadgan den 29 juni 1852 upptagna civilrättsliga bestämmelser funnits böra komma under öfvervägande särskildt för ett tillfredsställande ordnande af förhållandena mellan de fiskande och strandegarne. Derjemte hafva intagits bestämmelser för ordnandet af förhållandena mellan de fiskande inbördes företrädesvis vid sillfisket, i hvilket hänseende nödiga regler för närvarande saknas. Vidare hafva, jemte andra nödiga befunna stadganden, vissa i fiskeristadgan förekommande bestämmelser, afseende fiskevattnets vård eller fiskets skydd, jemkade efter de bohusiänska förhållandena, införts i utkastet, då den ansvarspåföljd, hvarmed deras öfverträdande enligt fiskeristadgan är belagd, ansetts för nämnda förhållanden otillräcklig. I utkastet hafva de särskilda bestämmelserna för öfversigtens skull grupperats efter innehållet, oberoende af deras civilrättsliga eller administrativa natur. *)

Stockholm den 18 maj 1893.

---

*) De tvänne första afdelningarne (med undantag af § 2 m. 2), tredje afdelningen, med undantag af § 13, samt § 22 m. 2 p. 2 och § 40 torde vara af privaträttslig natur, under det att § 13, §§ 16—21, § 22 m. 1, m. 2 p. 1. §§ 23, 24 och 39 äro att hänföra till offentlig administrativ rätt.

(Utg. anm.)

Utkast till bestämmelser, ifrågasatta att vinna tillämpning i afseende å hafsfisket vid kusten af Göteborgs och Bohus län *).

Om rättighet till hafsfiske.

§ 1.

I de skärgårdar, der de fiskande af ålder oklandradt fått följa fisken efter dess dref och egt ömsesidig fiskerättighet vid hvarandras stränder, skall dervid förblifva; strandegaren dock förbehållet fiske med ryssja och annan dermed jemförlig fast fiskeredskap, som från stranden utsättes. Hvad här är sagdt om fisk, gälle äfven om hummer och krabbor.

Uti det yppade ymniga sillfisket ege hvarje svensk undersåte frihet att deltaga vid hvars strand det vara må.

I öfrigt gälle om rättighet till hafsfiske vid kusten af Göteborgs och Bohus län hvad om rättighet till fiske i saltsjön är i allmän lag eller författning stadgadt.

Om förhållandet mellan de fiskande och strandegarne.

§ 2.

Der fiske må vid annans strand idkas, ege de fiskande att, utan afgift till strandegaren, begagna stranden för landfäste och sådan tillfällig uppdragning af redskap och båt, som för fiskets utöfvande är af nöden; skolande dock strandegaren för skada, som derigenom å hans egor uppkommer, af de fiskande njuta ersättning, som, i händelse af tvist, bestämmes af skiljemän.

---

*) Om orsaken till utkastets brister se sjelfva uppsatsen (Bohuslänsk Fiskeritidskrift 1893, sid. 154—155).

(Utg. amn.)

Efter slutadt fiske bortföre de fiskande död fisk, afskräde eller annat, som å stranden qvarligger efter fisket.

§ 3.

1. Hålles sill stängd med vad vid annans strand längre än sju dagar, ege strandegare att såsom ersättning derför af de fiskande uppbära afgift (landslott), som utgår för hvarje påbörjad öfverskjutande period af sju dagar, under tiden från sillfiskets början om hösten till och med den 15 december, med en femtedels och, under tiden från sagda dag intill dess vadstänget upptagits, med en tiondedels procent af den i vadstänget gjorda fångstens försäljningsvärde, dock att landslott må erläggas med motsvarande andel af fångsten, der strandegaren sådant medgifver.

2. Då vaden upptagits och innan de fiskande lemnat platsen, uppgifve de för strandegare fångstens storlek och erlägge vid samma tillfälle eller sist inom sju dagar derefter stadgad landslott, der ej annan tid blifvit mellan strandegare och de fiskande öfverenskommen.

3. För vadstäng vid strand, som innehafves af landbo eller arrendator, ege innehafvaren uppbära landslott, der ej annat mellan egaren och innehafvaren aftalats.

Står vadstäng i fiskevatten, hvartill flere samfäldt eller hvar för sig äro egare, njute hvar af dem del i landslott i mon af sin rättighet i fiskevattnet.

Står vadstäng i fiskevatten, hvartill annan än den, som stranden derinvid eger eller innehafver, har uteslutande rättighet till fiske, tillkomme landslott den fiskeberättigade.

För vadstäng vid kronan tillhörig strand, som ej blifvit stad, statens embetsmän eller allmänna verk eller ock på viss tid mot bestämda vilkor enskilda personer upplåten, erlägges ej landslott.

4. Uppstår tvist angående beräknande af landslott eller om landslotts belopp, skall tvisten afgöras af skiljemän.

Om förhållandet mellan de fiskande inbördes.

Allmänna föreskrifter.

§ 4.

Ej må man i vatten, der fiske utöfvas af flere fiskeberättigade, så bedrifva fisket, att man derigenom hindrar annans fiske; förty må man ej heller sätta, kasta eller framföra sin redskap öfver annans redskap eller så nära intill denna, att den andre derigenom uppenbart utsättes för afbräck i sitt fiske eller hindras i det fria bruket af sin redskap.

Huru förfaras bör, om garn stå till hinder för sillfiske med vad, derom skiljs i 15 §.

§ 5.

Hafva flere fiskeberättigade infunnit sig för fiske på samma vattenområde, och kunna de der på en gång fiska, välje då hvar i ordning, efter som han till stället anländt, plats för sin båt och redskap. Kunna de ej alla på en gång fiska, förrätte de fisket i samma ordning, som nu är sagd; dock att vid sillfiske med vad förhålles, på sätt här nedan är särskildt stadgadt.

§ 6.

Har utestående fiskeredskap, tillhörig olika egare, blifvit så sammanvecklad, att den ene icke kan upptaga sin redskap, utan att den andres redskap tillika upptages eller skada tillfogas denna, verkställe de fiskande gemensamt redskapens skiljande eller upptagande.

Nu vill den ene upptaga sin redskap; är då icke den andre tillstädes och ej heller någon, som är behörig att med hans redskap taga befattning, ege den förstnämnde att med varsamhet söka skilja redskapen åt samt, der så nödigt finnes, upptaga äfven den andres redskap; tillkalle

dock, der omständigheterna det medgifva, två ojäfvige män att vid tillfället närvara.

Den, som på grund af dessa bestämmelser nödgats upptaga annans redskap, utan att denne eller någon af hans folk närvarit och om redskapen tagit vård, vare skyldig att, så fort ske kan, tillställa den andre hans redskap jemte den fångst, som deri funnits och kunnat upphemtas.

Den, som för skiljande af sammanvecklad redskap nödgats skada annans redskap, vare skyldig att, der så ske kan, återställa redskapen i det skick, hvari den förut befann sig.

Särskilda bestämmelser för sillfiske.

Vadfiske.

§ 7.

Vilja flere fiska sill med vad på samma vattenområde, tage den kastet, som först börjar utkasta sin vad och i för vadfiske vanlig ordning dermed fortsätter, till dess vaden är utlagd.

§ 8.

1. Den, som stängt sill med vad, ege ensam rätt till den fångst, som i stänget gjorts; dock att den, som börjat utkasta vad, innan honom kunnigt blef, att annan vad blifvit satt utanför hans vad, skall ega fullfölja sitt fiske, äfvensom det ej må hindras den, som, då vadstäng göres, har fiskeredskap stående i det af vaden inneslutna vattnet, att upptaga sin redskap med deri varande fångst. Beträffande upptagning af garn, som kommit att stå under satt vad, gälle hvad i § 15 här nedan sägs.

2. Finnas holmar eller skär i mynning till vik eller fjord, som skall öfverstängas med vad, anses de särskilda inloppen till viken eller fjorden, i afseende å vadstäng, såsom ett sammanhängande vatten.

3. Stänges sund eller del af sund mellan två vadar, anses vattnet mellan vadarne såsom ett vadstäng.

§ 9.

1. Kastas på samma gång två eller flere vadar en utanför annan, och göras med vadarne stäng, skall, om fångsten i ett yttre vadstäng ej kan upphemtas, utan att innanför stående vad först upptagits, fångsten i samtliga stängen mellan de fiskande fördelas efter hvad med afseende å fångsten i hvarje stäng kan anses skäligt.

Ej vare någon skyldig underkasta sig sådan fördelning, der han kan visa, att annan uppsåtligen kastat vad samtidigt med hans vad för att tilltvinga sig gemensamt fiske.

2. Kastas samtidigt två vadar mot hvarandra och dragas de icke i land hvar åt sin sida, skall med fångst i stänget så förhållas, att hälften delas lika å hvarje vad och hälften tillfaller de i vadarne delegande fiskarena efter hufvudtalet.

Kastas mot tydlig ström vad samtidigt med annan vad, som med strömmen utlägges, ege gemensamt fiske ej rum.

3. Uppkommer tvist, huruvida gemensamt fiske skall ega rum, eller kunna vid gemensamt fiske de fiskande ej om fångstens fördelning sig förena, skall tvisten afgöras af skiljemän.

§ 10.

Har någon vad stående så, att den innesluter ett i förhållande till den i stänget fångade sillmängden obehörigt stort vattenområde, vare han pligtig att, då han derom anmodas af annan fiskande, som å det området vill göra vadstäng, genom vadens indragning eller genom sidostäng bereda den senare nödig plats för dennes vadstäng. Säger han att han det ej kan utan fara för sillens

qväfning eller af annan giltig orsak, och kunna de fiskande ej åsämjas, skall tvisten afgöras af skiljemän.

§ 11.

1. Finnes vadstäng utanför annat, må fångsten från det inre vadstänget icke utsläppas i det yttre, utan att de med den yttre vaden fiskande sådant medgifva.

2. Vill den, som har vad med fångst stående innanför annan vad, upptaga sin vad, utan att tillika upptaga fångsten, vare den, hvars vad står utanför, skyldig att, der han ej vill mottaga fångsten från det inre vadstänget, genom sin vads svängande åt sidan möjliggöra sådant upptagande af den andres vad.

§ 12.

Vad, i hvilken fångst ej finnes, skall genast af vad fiskarena upptagas, då sådant påfordras af annan, som vill på platsen fiska.

Garnfiske.

§ 13.

Under tiden mellan den 30 september och den 1 april må man icke, så vida ej omständigheterna äro synnerligen tvingande, utsätta eller upptaga garn från en timme efter solens nedgång till en timme före dess uppgång.

Under den tid af dygnet, hvarunder garn icke få utsättas eller upptagas, må ej heller någon utan nödtvång sig å platsen för garnfiske uppehålla och vid garnen lägga hand.

Förhållandet mellan garnfiske och vadfiske.

§ 14.

Garn må man ej sätta utanför vad på närmare afstånd än 20 meter.

§ 15.

1. Har någon satt garn så, att de varda till hinder, då vad skall kastas eller tömmas, åligge honom att, på

tillsägelse af vadfiskarena, ofördröjligen upptaga sin redskap, och ege han ej härför fordra ersättning.

Är garnfiskaren ej tillstädes eller underlåter han upptaga garnredskapen, då han derom tillsagts, ege vadfiskarena att med nödig varsamhet upptaga garnen med deri varande fångst och upplägga hvad sålunda upptagits på lämpligt ställe å land, der det lätt kan skönjas.

Hafva vadfiskarena ej kunnat utan synnerlig olägenhet, upptaga garnen, innan vaden kastats eller innan vadarmarne ilanddragits, åligge dem att sist inom tolf timmar derefter, i närvaro af två tillkallade ojäfvige män, upptaga garnen med fångsten och dermed på sätt nyss är sagdt förfara, der ej annat med garnfiskaren aftalats.

Garn, som kommit att stå under satt vad, må ej af annan än vadfiskarena upptagas utan tillstånd af desse.

2. Hafva på grund af dessa bestämmelser vadfiskare upptagit garnfiskares redskap, skola vadfiskarena så fort ske kan derom underrätta garnfiskaren, der denne eller någon af hans folk ej närvarit. Kan garnfiskaren ej anträffas och kommer han ej tillstädes inom tjugufyra timmar, efter det garnen upptagits, förfare vadfiskarena med den upptagna redskapen på sätt om hittegods är stadgadt.

3. Skada, som vid vadfiske tillfogas garnredskap, ersätte vadfiskarena; gifve ock skälig godtgörelse för fångst, som spilles från garnredskap, då sådan redskap enligt mom. 1 af denna § af vadfiskare upptages.

Varda garn genom vadfiske förlorade, gifve vadfiskarena antingen ny och god redskap i stället eller sådan redskaps fulla värde i penningar, hvilketdera garnfiskaren vill, äfvensom skälig ersättning för spild fångst.

Har till följd af vadfiske garnfiskare under mer än tolf timmar varit i saknad af sin redskap, ege han af vadfiskarena njuta ersättning för förloradt fiske, beräknad efter den fångst. som då är i orten vanlig, från och med den dag, då garnfiskaren först hindrades från fiske, till

och med den, då hans redskap eller ersättning derför blef till honom öfverlemnad.

4. Ligger garnredskap sjunken, der vad skall kastas eller dragas, äro vadfiskarena icke skyldige att upptaga garnredskapen eller att ersätta skada, som möjligen tillfogas denna vid vadfisket.

5. Ersättning, hvarom i denna § sägs, bestämmes, i händelse af tvist, af skiljemän.

Om fiskevattnets vård och förekommande af hinder och skada vid fiske.

§ 16.

Ej må man i fiskevatten utkasta eller utsläppa död fisk, fiskafskräde eller andra ämnen, som kunna vålla fisket skada, eller lägga sådana ämnen så nära intill strand, att de kunna nedsköljas af vattnet.

Å ställen, som för vadfiske nyttjas, må man ej heller utkasta sten, ballast eller annat, som kan vara till men vid vaddrägt.

§ 17.

1. Vad må man ej hålla stående så, att fara uppstår för den deruti fångade sillens qväfning.

2. Vid upptagande af sill ur vadstäng skall tillses, att ej på en gång drages mot land mer sill, än som skall då upphemtas.

§ 18.

1. Under pågående vadfiske må man ej i grannskapet lossa upprepade skott eller förorsaka annat ihållande starkt buller.

2. Ångbåt, som går nära ställe, der vad kastas eller tömmes, skall framföras med minskad fart.

§ 19.

1. I sund eller farled må man ej använda fiskeredskap, hvarigenom samfärdseln hindras eller fiskens genom-

gång afstänges. I sund, der ej allmän farled är, må likväl vad utsättas från land till land; skolande, så vida annan led för fiskens gång mot land ej finnes i närheten, sådant vadstäng omedelbarligen tömmas.

2. Sedan höstetid stim af sill förmärkts vid kusten, må man ej heller, innan sillen gått in till stränderna, med fiskeredskap öfverstänga inlopp till fjordar och vikar, der, efter hvad allmänt kändt är, vadfiske efter sill plägar idkas eller sill kan lämpligen hållas med vad instängd.

§ 20.

Den fartyg eller båt förer vare pligtig noga tillse, att han icke utan nödtvång öfverfar fiskeredskap, som är på tydligt sätt utmärkt och ej i vanlig farled finnes utlagd; och åligge honom i hvarje fall, då han måste färdas öfver fiskeredskap, att iakttaga nödig försigtighet, så att redskapen ej skadas eller rubbas.

§ 21.

Har fartyg eller båt så förlagts, att användandet af vad derigenom hindras, ege de fiskande fordra, att fartyget eller båten skall till annan plats förhalas; och vare de fiskande pligtige att utan ersättning vid förhalningen biträda.

Reglementariska föreskrifter.

§ 22.

Der hafsfiske vid kusten af Göteborgs och Bohus län idkas af flere i förening eller i så kalladt lag, välje de en att vara lagets förman. Honom tillhör det att vaka öfver att laget i förhållande till såväl andre fiskande som strandegarne vid fiskets utöfvande iakttager gällande föreskrifter.

Förmannen åligger det ock att lemna sådan uppgift om fångst, som i 3 § sägs, äfvensom draga försorg derom

att landslott eller ersättning för skada eller förlust, som skall af fiskelaget utgifvas, varder vederbörande tillstäld. Äro de, som till landslott eller ersättning af laget äro berättigade, flere, och finnes ingen å deras vägnar tillstädes, då fiskelag lemnar platsen för fiske, ege förmannen tillställa landslotten eller ersättningsbeloppet hvilken af de dertill berättigade han vill.

§ 23.

Utestående fiskeredskap skall vara med vakare, flöten eller andra märken försedd, så att den lätt skönjes.

Är vad satt, skall särskildt den öfre vadtelnans midt tydligt utmärkas.

§ 24.

Å sådan fiskeredskap, som qvarstår i sjön, utan att den fiskande är vid redskapen städse närvarande, skola egares namn och hemvist vara på tydligt och i ögonen fallande sätt angifna.

Beträffande märkning, registrering och numrering af fartyg och båtar, som till hafsfisket nyttjas, gälle hvad derom är eller varder särskildt stadgadt.

Ansvarsbestämmelser.

§§ 25—38.

Allmänna bestämmelser.

§ 39.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande har att hålla hand deröfver, att hvad till hafsfiskebedriftens gagn är förordnadt behörigen efterlefves, och ege att, der sådant finnes för ändamålet af nöden, förelägga lämpliga viten.

§ 40.

De skiljemän, till hvilkas pröfning tvist enligt ofvan-

stående bestämmelser skall i vissa fall hänskjutas, skola vara tre och utses i den ordning, lagen angående skiljemän den 28 oktober 1887 bestämmer.

Hvad de fleste skiljemännen säga skall, änskönt någondera parten vill söka domaren, gå i verkställighet, der ej domaren annorlunda förordnar.

Bilaga A.

Hänvisning till äldre och nyare författningar eller förslag, som användts vid utarbetandet af eller kunna belysa förestående utkast.

(Af A. V. L.)

§ 1 m. 1.

Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 2, § 7 m. 1 p. 1. — Fiskeristadga 1852, § 3 m. 2 p. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 3 m. 2 pp. 1, 4. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 2 m. 2, § 9 m. 1. — Förslag till fiskerilag § 2 m. 1, § 8 m. 1.

Jemför vidare: Betænkning og Indstilling afgiven af den til Fiskeriernes Undersögelse i Christiania- og Langesundsfjorden ved Kongel. Resolution af 28 Mai 1852 nedsatte Commission (Rasch, H. & Berg, B. M.) 1853, sid. 63—64, 67—68.

§ 1 m. 2.

Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 2, § 7 m. 1 p. 2. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 3. — Fiskeristadga 1852, § 3 m. 2 p. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 3 m. 2 p. 1. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 3 m. 2. — Förslag till fiskerilag, § 3 m. 2.

§ 2 m. 1.

Förklaring öfver 1766 års allmänna stadga 1771. § 2 m. 2. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 4. — Fiskeristadga 1852, § 3 m. 2 p. 2. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 3 m. 2 p. 2. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 3 m. 3. — Förslag till fiskerilag, § 13.

Jemför vidare: Magnus lagabotarens landslag, VII, 49. — Christian IV:s norska lag, VI, 45. — Lov, 23 Mai 1863, om Landslod, § 3. — Forordning, 12 Febr. 1872, for Island om Silde- og Graasejfiskeri med Not, §§ 1, 2. — Fiskerilov, 14 April 1893, for Færöerne, § 7.

§ 2 m. 2.

Jemför Magnus lagabotarens landslag, VII, 49. — Christian IV:s norska lag, VI, 45. — Marstrands motbok 1575, § 30. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 7 c. — Fiskeristadga 1852, § 20. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 20.

§ 3 m. 1.

Jemför: Stadga för nordsjöfiskerierna 1766, § 5 m. 2. — Reglemente för nordsjöfiskerierna 1774, art. 2, § 6. — Projekt till nytt reglemente för sillfisket 1788, § 14. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 14. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 3 m. 5. — Förslag till fiskerilag, § 15.

Jemför vidare: Projekt till allmän stadga för rikets fisken 1762, § 8 m. 2 p. 1. — Lov, 24 September 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 36. — Lov, 23 Mai 1863, om Landslod, § 1. — Forordning, 12 Febr. 1872, for Island om Silde- og Graasejfiskeri med Not, § 1. — Fiskerilov, 14 April 1893, for Færöerne, § 2. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 18 m. 3.

§ 3 m. 2.

Lov, 28 Aug. 1854, indeholdende Tillæg til Loven om Vaarsildfiskeriet af 24 Sept. 1851, § 2. — Lov, 23 Mai 1863, om Landslod, § 4. — Forordning, 12 Febr. 1872, for Island om Silde- og Graasejfiskeri med Not, § 5. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 3 m. 6. — Förslag till fiskerilag, § 17 m. 1.

§ 3 m. 3.

Lov, 23 Mai 1863, om Landslod, § 2. — Forordning, 12 Febr. 1872, for Island om Silde- og Graasejfiskeri med Not, § 3. — Fiskerilov, 14 Apr. 1893, for Færöerne, § 2 m. 2. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 3 m. 6. — Förslag till fiskerilag, § 17 m. 3.

§ 3 m. 4.

Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 3 m. 6. — Förslag till fiskerilag, § 17 m. 4.

§ 4.

Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 7 f, § 9. — Kongl. bref till länsstyrelsen angående skydd för begagnande af sättgarn vid sillfiske i Göteborgs och Bohus län den 30 december 1884. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 276. — Förslag till fiskerilag, § 18.

Jemför vidare: Magnus lagabotarens landslag, VII, 51. — Skanörs och Falsterbo lag, §§ 2, 4, 7. — Marstrands motböcker 1575—1585, § 9. — Christian IV:s norska lag, VI, 48. — Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 7. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, §§ 2, 7. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 25, 27, 35, 36, §§ 8, 16. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, §§ 8, 16.

Jemför slutligen: Byggningabalken, k. 17, § 4, k. 20, §§ 2, 4. — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, § 2, § 6 m. 1.

§ 5.

Stadga för nordsjöfiskerierna 1766, § 5 m. 1. -- Reglemente för nordsjöfiskerierna 1774, art. 2, § 5. — Projekt till nytt reglemente om sillfisket 1788, § 13. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 7 h, § 12. — Förslag till stadga om fiskerierna 1851, § 11. — Fiskeristadga 1852, § 21. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 21 (Betänkande, sid. 20, 56, 63). -- Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 281, 287—288. — Förslag till fiskerilag, § 19.

Jemför vidare: Forordning, 21 Dec. 1792, om Sild- og Torskefiskerierne i Fosens Fogderi, Trondhjems Stift, I, § 5.

§ 6.

Magnus lagabotarens landslag, VII, 51. — Christian IV:s norska lag, VI, 48. — Lov, 1 Aug. 1821, angaaende Vaartorske-Fiskeriet i Borgenfjorden paa Söndmör, § 8. — Utkast til författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 7 g. — Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 20. — Lov, 23 Mai 1857, angaaende Torskefiskeriet i Nordlands Amt og Senjens og Tromsö Fogderi, § 16. — Lov, 18 Mai 1860, angaaende Fiskerier i Nordlands og Finmarkens Amter, § 4. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, § 3. — Lov, 6 Juni 1878, angaaende Vaartorskfiskeriet ved Söndmöres Kyster, § 4. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 35, § 11. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 11.

Jemför vidare: Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 7 i. — Strafflag 1864, k. 22, § 19. — Förordning om strafflagens införande 1864, § 16 m. 2. —

Tullstadga 1887, § 131. — Sjölag 1891, § 228. — Lag om sjöfynd 1891, § 1.

§ 7.

Magnus lagabotarens landslag, VII, 51. — Christian IV:s norska lag, VI, 48. — Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 13. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, § 9. — Forordning, 12 Febr. 1872, for Island om Silde- og Graasejfiskeri med Not, § 9 m. 1. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne, sid. 18, 32, 37, § 19. — Fiskerilov, 14 Apr. 1893, for Færöerne, § 9 m. 1. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 19.

Jemför vidare hänvisningarne ofvan under § 5 samt: Fiskeristadga 1852, § 3 m. 2 p. 3. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 3 m. 2 p. 3. — Förslag till fiskerilag, § 19.

Jemför slutligen, i fråga om strandegarnes företrädesrätt till vadkast: Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 3 m. 3 (motiven).

§ 8 m. 1.

Magnus lagabotarens landslag, VII, 51. — Christian IV:s norska lag, VI, 48. — Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 8. — Lov, 28 Aug. 1854, indeholdende Tillæg til Loven om Vaarsildfiskeriet, § 1. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, §§ 8, 15. — Forordning, 12 Febr. 1872, for Island om Silde- og Graasejfiskeri med Not, § 8 m. 1. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 12—18, 27—31, 36, 38, §§ 18, 26. — Fiskerilov, 14 Apr. 1893, for Færöerne, § 8 m. 1. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, §§ 18, 26.

§ 8 m. 2.

Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 8. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, § 8 m. 3. — Indstilling

fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 37, § 18 m. 3. — Lov, 26 Juni 1893, § 18 m. 5.

§ 8 m. 3.

Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet. § 8. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, § 8 m. 5. — Lov, 26 Juni 1893, § 18 m. 6.

Jemför vidare: Dahl, W. S., Norges Landnæringsret, Christiania 1882, sid. 301—302.

§ 9 m. 1.

Christian IV:s norska lag. VI. 48. — Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 14. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, § 13 m. 1. — Forordning, 12 Febr. 1872, for Island om Silde- og Graasejfiskeri med Not, § 9 m. 2. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 18—19, 37, § 23. — Fiskerilov, 14 Apr. 1893, for Færöerne, § 9 m. 2. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 23.

§ 9 m. 2.

Magnus lagabotarens landslag. VII, 51. — Christian IV:s norska lag, VI, 48. — Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 14. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, § 13 m. 2. — Forordning, 12 Febr. 1872, for Island om Silde- og Graasejfiskeri med Not, § 9 m. 3. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 19, 37, § 23.

§ 9 m. 3.

Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 32, 33, 37, 39, §§ 23, 38, 39.

Jemför vidare hänvisningarna nedan under § 40.

§ 10.

Jemför: Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 15. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, § 14 m. 2. Forordning, 12 Febr. 1872, for Island om Silde- og Graasejfiskeri med Not, § 10 m. 2. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 12—18, 27—30, 36, 38, §§ 18, 24. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, §§ 18, 24.

§ 11.

Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 19—20, 38, § 25. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 25.

§ 12.

Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 15. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, § 14 m. 1. — Forordning, 12 Febr. 1872, for Island om Silde- og Graasejfiskeri med Not, § 10 m. 1. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 38, § 24. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 24.

Jemför vidare: Strafflag 1864, k. 24, § 14.

§ 13.

Marstrands motböcker 1575—1585, § 11. — Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 6. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, § 6. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 36, § 15 a. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 15 a.

§ 14.

Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 9. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, §§ 6, 7. — Indstilling fra

den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 25, 27, 35, 36, §§ 8, 17. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, §§ 8, 17.

§ 15 m. 1.

Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 11. — Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 281. — Förslag till fiskerilag, § 2 m. 1 p. 2, § 20.

Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 10. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, § 10. — Forordning, 12 Febr. 1872, for Island om Silde- og Graasejfiskeri med Not, § 8 mm. 2—4. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om om Sildefiskerierne 1889, sid. 20—21, 32, 37, § 20. — Fiskerilov, 14 Apr. 1893, for Færöerne, § 8 m. 2. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 20.

§ 15 m. 2.

Jemför hänvisningarne ofvan under mom. 1 samt: Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 25, 35, § 12. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 12.

Jemför vidare: Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 7 i. — Strafflag 1864, k. 22, §§ 19, 21, 22. — Förordning om strafflagens införande 1864, § 16 m. 2. — Tullstadga 1887, § 131. — Sjölag 1891, § 228. — Lag om sjöfynd, 1891, § 1.

§ 15 m. 3.

Jemför hänvisningarne ofvan under mom. 1.

§ 15 m. 4.

Jemför hänvisningarne nedan under § 40.

§ 16 m. 1.

Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 2, § 15. — Stadga för nordsjöfiskerierna 1766, § 3. — Förklaring öfver 1766 års stadga för nordsjöfiskerierna 1771, § 2. — Reglemente för nordsjöfiskerierna 1774, art. 4, § 5. — Projekt till nytt reglemente för sillfisket 1788, §§ 15, 34. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 7 c. — Fiskeristadga 1852, § 16 p. 2, § 27 m. 2. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 15 m. 1. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 22—24, 26, 36, § 15 f. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 15 f.

§ 16 m. 2.

Hamnordning 1771, k. 3, § 7. — Förklaring öfver 1766 års stadga för nordsjöfiskerierna 1771, § 4. — Reglemente för nordsjöfiskerierna 1774, art. 4, § 5. — Projekt till nytt reglemente för sillfisket 1788, § 15. — Fiskeristadga 1852, § 20 p. 2. — Strafflag 1864, k. 19, § 15 m. 2. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 15 m. 1.

Jemför vidare: Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 19. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, § 1. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 34—35, § 7. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 7.

§ 17.

Stadga för nordsjöfiskerierna 1766, § 5 m. 2. — Reglemente för nordsjöfiskerierna 1774, art. 2, § 6. — Projekt till nytt reglemente för sillfisket 1788, § 14. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 14. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 15 m. 2 (Betänkande, sid. 18, 62).

§ 18 m. 1.

Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 1, § 9. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 7 d. — Fiskeristadga 1852, § 18. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 18 (Betänkande, sid. 17—18, 63).

Jemför vidare: Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 11. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, § 11. — Forordning, 12 Febr. 1872, for Island om Silde- og Graaseifiskeri med Not, § 11. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 37, § 21. — Fiskerilov, 14 Apr. 1893, for Færöerne, § 10. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 21.

§ 18 m. 2.

Jemför: Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 18. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 35, § 10. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 10.

Jemför vidare: Förordning angående åtgärder till undvikande af ombordläggning 1885, §§ 13, 18. — Förslag till ordningsstadga för Göteborgs och Bohus läns sillfiske 1890, § 7 m. 1.

§ 19 m. 1.

Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 1, § 11 p. 2. — Strafflag 1864, k. 19, § 15 m. 2, k. 24, § 14.

Jemför vidare: Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 8. — Lov, 25 Apr. 1863, om Sildfiskeriet, § 8 m. 4. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 37, § 18 m. 4. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 18 m. 6.

§ 19 m. 2.

Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 11. — Strafflag 1864, k. 24, § 14. — Göteborgs och Bohus läns Landstings handlingar 1882, n:o 15, sid. 2—4, n:o 22, sid. 23—24 (§ 65). — Bohusläningen, Uddevalla 1882, n:o 77.

Jemför vidare: Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 25—26, 36, § 15 b. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 15 b.

§ 20.

Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 1, § 11. — Fiskeristadga 1852, § 19. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 19.

Jemför vidare: Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 17. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 25, 35, § 9. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 9.

§ 21.

Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 32, 37, § 21 p. 2. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 21 p. 2.

Jemför vidare: Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 1, § 11 (sista punkten). — Förordning angående lotsverket 1881, § 21. — Sjölag 1881, § 114 m. 2.

§ 22 m. 1.

Projekt till nytt reglemente för sillfisket 1788, § 12. — Utkast till författning om fiskerierna i Nordsjön 1847, § 7 k.

§ 22 m. 2 p. 1.

Magnus lagabotarens landslag, VII, 50. — Christian IV:s norska lag, VI, 46. — Lov, 28 Aug. 1854, indeholdende Tillæg til Loven om Vaarsildfiskeriet, § 4. — Lov, 23 Mai 1863, om Landslod, § 4. — Forordning, 12 Febr. 1872, for Island om Silde- og Graasejfiskeri med Not, §§ 4, 5.

Jemför vidare: Handelsbalken, k. 18, § 10. — Sjölag 1891, §§ 9—11, 13—16.

§ 22 m. 2 p. 2.

Lov, 28 Aug. 1854, indeholdende Tillæg til Loven om Vaarsildfiskeriet, § 2. — Forordning, 12 Febr. 1872, for Island om Silde- og Graasejfiskeri med Not, § 2. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 3 m. 6 p. 2. — Förslag till fiskerilag, § 17 m. 2.

§ 23.

Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 1, § 11 p. 2. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 26, 36, § 15 c, d. — Cirkulære om Afmærkning af Fiskeredskaber paa Havet fra Fiskeri-Inspektionen indenfor Skagen i August 1893.

Jemför vidare: Fiskeristadga 1852, § 19. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 19. — Förordning angående åtgärder till undvikande af ombordläggning den 20 febr. 1885, §§ 10, 29.

§ 24 m. 2.

Jemför: Förklaring öfver 1766 års stadga för nordsjöfiskerierna 1771, § 3 p. 2. — Reglemente för nordsjöfiskerierna 1774, art. 4, § 2 (i slutet). — Projekt till nytt reglemente för sillfisket 1788, §§ 6—9, 11, 32. — Kungl. kungörelse d. 2 juni 1882 angående vissa föreskrifter i afseende på saltsjöfisket vid kusterna af Blekinge, Skåne.

Halland samt Göteborgs och Bohus län. — Tullstadga 1887, § 169.

Jemför vidare: Lov, 23 Mai 1857, angaaende Torskefiskeriet i Nordlands Amt og Semjens og Tromsö Fogderi, § 9. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 26, 36, § 15 d. — Lov. 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 15 d.

§ 39.

Jemför: Fiskeristadga 1852, § 44 p. 1, § 45. — Instruktion för landshöfdingarne den 10 nov. 1855, § 10, § 31 p. 1. — Ordningsstadga för rikets städer 1868, § 20. — Helsovårdsstadga för riket 1874. § 23, § 24 mm. 3, 4, § 30.

Jemför vidare: Rikets höglofl. Ständers Justitieombudsmans berättelse till Riksdagen år 1856, sid. 2—4. — Konstitutionsutskottets memorial n:o 11 den 29 maj 1857 (fjerde anmärkningspunkten), sid. 8—14.

§ 40.

Utlåtanden öfver 1883 års förslag till fiskeristadga 1884—1885, sid. 93. — Sjölag 1891, § 331. — Förslag till fiskerättsförordning 1893, § 28. — Förslag till fiskerilag, § 40.

Jemför vidare: Lov, 24 Sept. 1851, om Vaarsildfiskeriet, § 29. — Indstilling fra den ved Kgl. Resolution af 2 Aug. 1887 nedsatte Kommission til Lov om Sildefiskerierne 1889, sid. 33, 36, §§ 37—39.

Bilaga B.

Några hänvisningar till sådana i föregående utkast ej upptagna bestämmelser, som höra till en fullständig stadga för hafsfisket vid rikets vestkust *).

(Af A. V. L.)

A.

Bestämmelser afseende fiskets vård.

Förbud mot fiske med sprängämnen och gift: Fiskeristadga 1852, § 18 p. 1, § 33 p. 1 (enl. kungl. kungörelsen den 10 sept. 1869). — Förslag till fiskeristadga 1883, § 17 m. 1, § 39 mm. 1, 2, 4.

Förbud mot fiske med storulke eller bomsläpnät (fransmännens chalut, engelsmännens beam-trawl-net och tyskarnes Schleppnetz) eller med liknande ulkeredskap: Lov om Fiskeriet i Danmark den 5 April 1888, § 8. — Utkast till öfverenskommelse mellan konungarikena Sverige och Danmark angående fisket i de till båda länderna gränsande farvattnen, art. 5.

Förbud mot fiske med s. k. skäddevad (danskarnes Flynder-Snurrevaad), segelnot eller liknande notredskap: Lov om Fiskeriet i Danmark 1888, § 9 m. 2. — Utkast till öfverenskommelse mellan konungarikena Sverige och Danmark angående fisket i de till båda länderna gränsande farvattnen, art. 6.

Fredningstid och minimistorlek för hummer: Fiskeristadga 1852, §§ 23, 38. — Kungl. kungörelser angående ändrad lydelse af §§ 23 och 38 i fiskeristadgan den 10 mars 1865, den 10 december 1880 och den 24 april 1890. — Förslag till fiskeristadga 1883, §§ 22, 43. — Lov om

*) I verkligheten är endast hvad under afdelningarne A och B anförts att räkna till fiskerilagstiftningen, som dock bör innehålla hänvisningar till närstående författningar.

Fiskeriet i Danmark 1888, § 13, § 38 m. 4. — Love om Fredning af Hummer den 29 Juni 1848, den 17 Juni 1879 og den 26 Juni 1893.

Fredningstid och minimistorlek för ostron: Kungl. kungörelser angående ändrad lydelse af §§ 23 och 38 i fiskeristadgan den 10 mars 1865, den 10 december 1880 och den 24 april 1890. — Förslag till fiskeristadga 1883, §§ 22, 43.

Om åstadkommandet af fiskets vård afseende fiskeriordningar: Fiskeristadga 1852, § 22 mm. 2—4, § 37 m. 2. — Förslag till fiskeristadga 1883, §§ 24—30, 33, 34, 48 (Betänkande, sid. 22—32, 49—53).

Om undantag till förmon för fiskodling eller fiskeriundersökningar från gällande föreskrifter: Förslag till fiskeristadga 1883. §§ 31, 32 (Betänkande, sid. 32—33).

B.

Bestämmelser afseende fiskfångstens afsättning.

Om anläggning af fiskberedningsverk: Fiskeristadga 1852, § 27 m. 1, § 40 m. 1. (Stadgandena härom torde böra upphäfvas. Jemför kommerskollegiets utlåtande den 7 aug. 1888 angående vissa delar af förslag till ny fiskeristadga samt Bohuslänsk Fiskeritidskrift 1891, sid. 216—229).

Om handel med saltade och packade fiskvaror: Fiskeristadga 1852, § 26.

Om silltunnans rymd: Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 1, § 4 m. 2. — Fiskeristadga 1852, § 28. — Kungl. kungörelse angående justering af särskilda mälkärl samt stämpling af förvarings- och transportkärl för sill den 22 december 1886, § 2. — Jemför vidare: Ljungman, A. V., Anteckningar rörande sillsaltning, sillvrakning och sillhandel, Uddevalla 1882, sid. 128—139.

Om målkärl för mätning af färsk sill: Allmän stadga för rikets fisken 1766, k. 1, § 3. — Kungl. bref angående det tunnemått, som hädanefter kommer att nyttjas vid för-

säljandet af färsk sill och annan fisk, den 18 augusti 1773. — Kungl. reskript angående en ny och förändrad mätaretunna för färsk sill den 27 oktober 1786. — Fiskeristadga 1852, § 28. — Kungl. kungörelse angående justering af särskilda målkärl samt stämpling af förvarings- och transportkärl för sill den 22 december 1886, § 1. — Jemför Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 27.

Om utländings rätt att idka silluppköp och sillsaltning för utförsel: Förordning angående utvidgad näringsfrihet 1864, § 26. — Kungl. bref angående tillstånd för utländing att idka uppköp af fisk för dess exporterande såsom färsk den 23 december 1885.

C.

Bestämmelser afseende farleders, hamnars och fiskevattens vård.

Förbud mot utkastande af sådant, som kan vålla uppgrundning: Fiskeristadga 1852, § 16 p. 2, § 31 m. 2. — Strafflag 1864, k. 19, § 15 m. 2. — Förordning om jordegares rätt öfver vattnet å hans grund 1880, § 12. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 15 m. 1, § 37. — Jemför vidare: Kejserl. förordning, den 23 mars 1868, angående vattenledningar och vattenverk (för Finland), § 15. — Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 7.

Förbud mot qvarlemnande efter slutadt fiske vid andras stränder af för fiskets bedrifvande nedsatta pålar, stockar, stakar eller dylikt: Fiskeristadga 1852, § 20 p. 1, § 35 p. 1. — Förslag till fiskeristadga 1883, §§ 20, 41.

D.

Bestämmelser afseende trygghet under och god ordning vid fiskes utöfning.

Förbud mot jagt å hval under det ymniga sillfisket: Kongl. kungörelse angående förbud mot jagt efter hval

vid Sveriges vestkust under viss tid af året den 15 december 1882. — Jemför vidare: Lov, 24 Januar 1863, angaaende Ret til Hval, § 26.

Förekommande af ombordläggning: Förordning angående åtgärder till undvikande af ombordläggning samt signaler för angifvande af nöd å fartyg den 20 februari 1885, §§ 2—8, 10—14, 17—24, 28—31, 33—37. — Jemför vidare: Lov, 26 Juni 1893, om Sildefiskerierne, § 15 d.

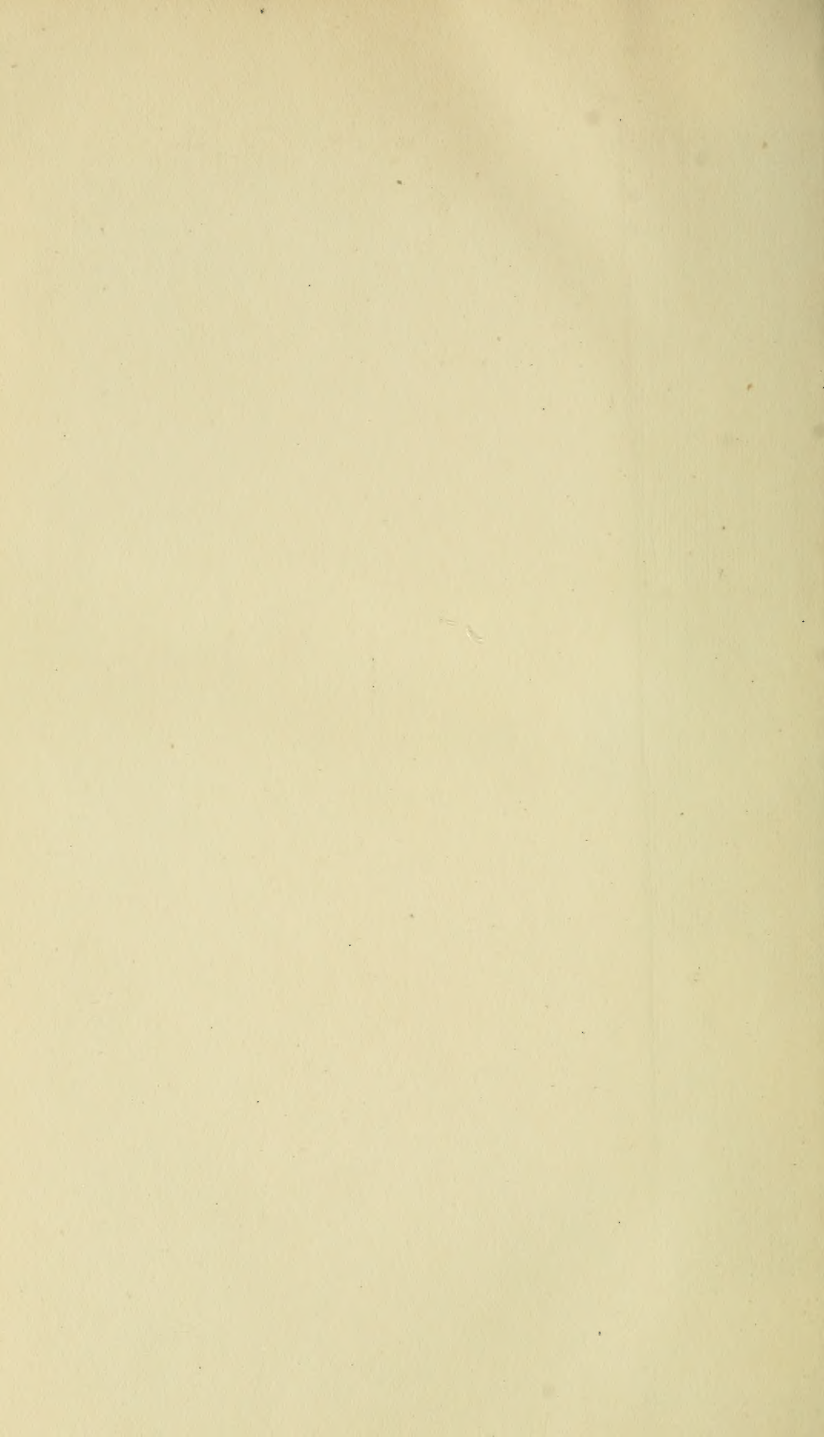
God ordning å fiskeplatserna och i fiskehamnarne: Fiskeristadga 1852, § 45. — Förslag till fiskeristadga 1883, § 52. — Förordning angående hamnordningar och andra ordningsföreskrifter för allmänna hamnarne i riket den 8 maj 1874.

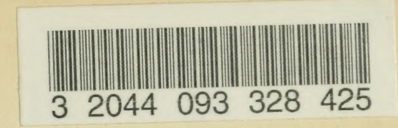
Tillägg och Rättelser:

Å sid. 48 rad. 10 uppifrån	*står:*	1. Saltsjöfisket inomskärs är, med här nedan i §§	*läs:*	1. Saltsjöfisket är med här nedan i mom. 2 samt i §§ 1,
» » 52 » 23 »	»	och hennes	»	eller hennes
» » 54 » 20 »	»	privilegier	»	särskildt stadgande
» » 55 » 35 »	»	all fiskeredskap	»	all fiskens gång hindrande fiskeredskap
» » 56 » 17 »	»	sakkunniges	»	sakkunnigs
» » 60 » 24—25 »	»	mark, med hvad dertill hörer, för uppförande af boningshus, bodar,	»	mark för uppförande af boningshus, med hvad dertill hörer, bodar,
» » 81 » 5 »	»	eller dylikt»,	»	eller dylikt,
» » 97 » 20 »	»	om väghållningsbesväret	»	om utgörande af väghållningsbesväret
» » 124 » 6 »	»	oskift (d. v. s.	»	oskift samfällighet (d. v. s.
» » 127 » 19 »	»	krok och ref	»	krok eller ref
» » 129 » 19 »	»	domslut	»	särskildt stadgande
» » 135 » 32—33 »	»	mark, med hvad dertill hörer, för sådana boningshus, bodar,	»	mark för uppförande af sådana boningshus, med hvad dertill hörer, bodar,
» » 138 » 10 »	»	1993	»	1893

3 2044 093 328 425

